

Jaarverslag 2024

Stichting Pallas

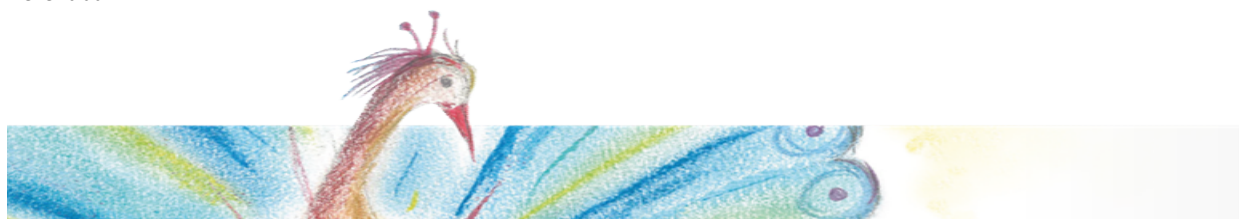
Bronkhorstsingel 11

5403 NA Uden

INHOUD

Bestuursverslag

Voorwoord	2
1 Algemeen	3
1.1 Algemene gegevens	3
1.2 Juridische structuur	3
1.3 Onze missie, visie en doelstelling	3
1.4 Strategisch beleidsplan 2024-2028	4
1.5 College van Bestuur	7
1.6 Scholen	7
1.7 Code Goed Bestuur	8
1.8 Klachten	8
1.9 Horizontale dialoog en verbonden partijen	8
1.10 Maatschappelijke thema's	8
2 Leerlingenaantallen	10
3 Personele kengetallen	12
4 Verantwoording van het beleid	15
4.1 Onderwijs en kwaliteit	15
4.2 Personeel en professionalisering	20
4.3 Huisvesting en facilitaire zaken	24
4.4 Financieel beleid	29
5 Verantwoording van de financiën	36
6 Continuïteitsparagraaf	42
6.1 Financieel toekomstperspectief	42
6.2 Risico's en onzekerheden, administratieve organisatie	44
A7 Kengetallen en grafieken	46
A8 Instellingsgegevens	49
B Jaarrekening 2024	50
B1 Grondslagen	51
B2 Balans per 31 december 2024	55
B3 Exploitatieoverzicht 2024	57
B4 Kasstroomoverzicht over 2024	58
B5 Toelichting op de balans per 31 december 2024	59
B6 Niet in de balans opgenomen verplichtingen (passief)/niet uit de balans blijkende rechten (actief)	64
B7 Toelichting op de exploitatierekening over 2024	65
B8 (Voorstel) bestemming van het exploitatiesaldo	69
B9 Gebeurtenissen na balansdatum	70
B10 Overzicht verbonden partijen	70
B11 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	71
C Overige gegevens	73
C1 Controleverklaring	73
D Bijlage	
Bijlage 1 Jaarverslag Raad van Toezicht	
Bijlage 2 Jaarverslag GMR	
Bijlage 3 Overzicht scholen Stichting Pallas	
Tekenblad	

Voorwoord

Middels dit bestuursverslag leggen wij graag verantwoording af over de doelstellingen zoals beschreven in ons strategisch beleidsplan “We hijsen de zeilen” (2024-2028).

Het jaar 2024 was een roerig jaar met personele wisselingen en met een nieuw strategisch beleidsplan. Wisselingen kunnen ervaren worden als verwarrend en/of als kansrijk. In beide gevallen is het aanpoten geblazen.

Het realiseren van onze basisopdracht: het verzorgen van goed vrijeschoolonderwijs voor alle kinderen is per definitie uitdagend en in kalenderjaar 2024 in het bijzonder.

In het voorjaar heeft de zittende bestuurder van Stichting Pallas, Mw. Wanda Kasbergen om gezondheidsredenen afscheid moeten nemen van Pallas en van het onderwijs. Vervolgens zijn er interim-bestuurders aangesteld in de persoon van Dhr. Wim den Blanken en Dhr. Huub van den Boom. In dit bewogen jaar namen we ook nog afscheid van zes schoolleiders. Door alle personele ontwikkelingen is het jaar 2024 gedeeltelijk opgevangen met interimmers. Het ziekteverzuim in 2024 was hoog; het verzuim is bij Stichting Pallas structureel te hoog. Het jaar 2024 is ook het jaar waarop basisschool Waldorf aan de Waal in Nijmegen van start is gegaan. Naast alle personele wisselingen stond het jaar 2024 in het teken van het inhoudelijk verder vormgeven van het Strategisch Beleidsplan. De focus mocht meer op de kwaliteitszorg en op de leeropbrengsten komen te liggen. Duidelijke ambitie-uitspraken ontbraken en zijn in 2024 opgesteld. Dit werd gesterkt door het vierjaarlijks onderzoek van de onderwijsinspectie dat plaatsvond in oktober 2024. Stichting Pallas heeft herstelopdrachten gekregen. BKA1 (visie, ambities en doelen) en BKA2 (uitvoering en kwaliteitscultuur) moet beter worden ingericht. De schoolleiders hebben de gestelde ambities en de focus op onderwijskwaliteit onderstreept door handen en voeten te geven aan de (herstel-)plannen. De Raad van Toezicht heeft de interim-bestuurders de opdracht gegeven om te kijken naar een bestuurbaar Pallas. De Stichting heeft eind 2024 de handen op elkaar gekregen om te gaan voor één bestuurder, een sterker stafbureau en het werken met clusters in de regio.

Het bestuur spreekt haar waardering uit voor alle professionals van Stichting Pallas die hun opdracht serieus nemen. Zij hebben zich in 2024, met alle wisselingen, maximaal ingezet om het beste vrijeschoolonderwijs te bieden.

Het bestuursverslag vormt samen met de jaarrekening het jaarverslag van het schoolbestuur. Wij nodigen u hierbij van harte uit om dit jaarverslag van Stichting Pallas te lezen.

Huub van den Boom, interim-bestuurder

Wim den Blanken, interim-bestuurder

1 Algemeen

1.1 Algemene gegevens

Naam: Stichting Pallas
 Bezoekadres: Bronkhorstsingel 11
 Telefoon: 0413-230008
 E mail: info@stichtingpallas.nl
 Website: www.stichtingpallas.nl
 KvK nummer: 09115973
 Bestuursnummer: 41246
 Contactpersoon: Sandra Pennings

1.2 Juridische structuur

Stichting Pallas verenigt negentien vrijescholen voor basisonderwijs in Midden- en Zuid-Nederland. De Pallas-scholen maken deel uit van de groep van ruim honderd vrijebasisscholen in Nederland. De Nederlandse vrijescholen maken deel uit van een wereldwijde beweging van vrijescholen die zich laat inspireren door de menskundige inzichten van Rudolf Steiner. De Pallasscholen voldoen aan de wettelijke criteria zoals deze door de overheid worden gesteld. De scholen committeren zich aan de kerndoelen van het basisonderwijs. Deze zijn voor de vrijescholen beschreven in de publicatie *'Ik zie rond in de wereld'* (2006).

De Pallasscholen worden bekostigd vanuit de rijksbijdragen voor het Primair Onderwijs. Deze bestaan in 2024 onder andere uit reguliere bekostiging, overgangsbekostiging, groeibekostiging, basisvaardigheden en bijzondere bekostiging voor professionalisering en begeleiding startende leerkrachten en schoolleiders. Naast de rijksbijdragen ontvangen scholen middelen van onder andere gemeenten, Stichting Vrienden van Pallas, inkomsten voor verhuur/medegebruik, detachering en UWV.

Elke 'entiteit' (scholen, bestuur/staf en gemeenschappelijk) heeft een eigen financiële administratie en investerings- en exploitatiebegroting. Ook heeft elke entiteit een eigen en herkenbare vermogenspositie. Samen vormen deze vermogens het totale vermogen van Stichting Pallas.

1.3 Onze missie, visie en doelstelling

In onze missie beschrijven we ons bestaansrecht. De missie vertelt in algemene zin waar we voor staan. De missie van Stichting Pallas is statutair vastgelegd in de doelstelling (artikel 2 van de statuten):

De stichting heeft ten doel:

- het geven van onderwijs op basis van het antroposofische mensbeeld;
- het in stand houden en bevorderen van het vrijeschoolonderwijs in Midden- en Zuid-Nederland;
- het leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van de vrijeschoolpedagogiek en -didactiek;
- en voorts al wat met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door:

- het oprichten en beheren van scholen;
- het samenwerken met de overheid en met andere onderwijsinstellingen, organisaties en (rechts-) personen die eenzelfde dan wel aanverwant doel nastreven;
- alle overige middelen die voor het realiseren van het doel bevorderlijk kunnen zijn.

We verzorgen onderwijs met als basis de antroposofische menskunde

Het vrijeschoolonderwijs is geïnspireerd door de antroposofie. Heel kort gezegd gaat de antroposofie ervan uit dat ieder mens een eigen levensweg bewandelt. Daarbij maak je zowel een lichamelijke als geestelijke als emotionele ontwikkeling door. Onderwijs is binnen deze visie dus toekomstgericht. Bij kinderen op de basisschool is dat eerste wel duidelijk zichtbaar: zij groeien van kleine kleuter tot bijna-puber. De pedagogische uitgangspunten van het vrijeschoolonderwijs zijn gericht op de ontwikkeling van de individuele kwaliteiten van het kind.

We bieden eigentijds en zich ontwikkelend onderwijs

De samenleving is voortdurend in ontwikkeling. Vanuit een wakkere en open houding van schoolleiders en leerkrachten vindt onderzoek plaats om, daar waar relevant, nieuwe wetenschappelijke inzichten toe te passen. Deze dynamiek leidt tot eigentijds en zich ontwikkelend vrijeschoolonderwijs, waarbij alle leerlingen actief en betrokken zijn.

De leerkracht is de schepper van het onderwijs

Onze betrokken leerkrachten werken vanuit persoonlijk leiderschap. Ze groeien meerdere jaren mee met dezelfde klas en verdiepen zich voortdurend in nieuwe lesinhouden. Steeds opnieuw de verbinding maken met vertelstof, passend bij de leeftijdsfase van leerlingen en het ontwerpen van lessen draagt bij aan de levendigheid van het onderwijs. Bij nieuwe lesstof raakt ook de leerkracht zelf opnieuw geïnspireerd en 'in ontwikkeling'. Dit heeft een aanstekelijke werking op de leerlingen.

We vormen een lerende organisatie, we leren met en van elkaar

We vormen een lerende organisatie die haar medewerkers in staat stelt zich te ontwikkelen door scholing, reflectie en onderzoek.

We staan actief en zichtbaar in de wereld

We verbinden ons actief met de samenleving, zowel met de omgeving van de school als, in bredere zin, met onderwijs, politiek en wetenschap. We maken de meerwaarde van het vrijeschoolonderwijs zichtbaar en komen, daar waar nodig, op voor onze pedagogische ruimte. We werken intensief samen met de Vrijeschool Pabo van Hogeschool Leiden (ten aanzien van de academische opleidingsschool), het lectoraat Waarde(n) van het Vrijeschoolonderwijs, Hogeschool Arnhem-Nijmegen, de Vereniging van vrijescholen, andere vrijeschoolbesturen in Nederland, de schoolbegeleidingsdienst, de PO-Raad, gemeentes en samenwerkingsverbanden. Voor meer informatie, zie ons strategisch beleidsplan op www.stichtingpallas.nl

1.4 Strategisch beleidsplan 2024-2028

In het voorjaar van 2023 is het proces om te komen tot een nieuw strategisch beleidsplan opgestart en in december 2023 is het plan 2024-2028 vastgesteld.

De 4 koersambities uit het Strategisch Beleidsplan 2024-2028 waarop de komende jaren de focus ligt zijn:

- Krachtig en eigentijds vrijeschoolonderwijs
- Burgerschapseducatie
- Leerling-participatie
- Vinden, binden en gezond houden van personeel

Organisatie

De centrale organen van Stichting Pallas zijn: de Raad van Toezicht, het College van Bestuur, het Pallas Schoolleiders Overleg (PSO), het stafbureau en de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad.

Binnen Pallas heeft elke school een schoolleider die het schoolteam aanstuurt en de verantwoordelijkheid draagt voor de voortgang en kwaliteit van het onderwijs. De schoolleider werkt onder leiding en aansturing van de bestuurder (College van Bestuur) die de eindverantwoordelijkheid heeft binnen de stichting. De bestuurder en de schoolleiders worden ondersteund door de staffunctionarissen op de beleidsgebieden onderwijs, personeel, huisvesting, ICT en financiën. Schoolleiders, bestuurder en staffunctionarissen stemmen hun werkzaamheden af in het Pallas Schoolleiders Overleg (PSO).

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht werd in 2024 gevormd door 6 personen.

Mw. C. Veltkamp	voorzitter
Mw. M.L. Dibbets	vicevoorzitter
Mw. W. Broekhuijsen	lid (tot 1 juli 2024)
Mw. K. Visser	lid
Dhr. M. Wiggers de Vries	lid
Dhr. M. van de Lisdonk	lid

De leden van de Raad van Toezicht bekleedden in 2024 de volgende (neven)functies:

Mw. C. Veltkamp

- Vicevoorzitter bij de Raad van Toezicht van VSNON in Zutphen
- Adviseur bij CPS onderwijs ontwikkelingen en advies in Amersfoort

Mw. M.L. Dibbets

- Partner bij TIQ Advisory Services
- Lid RvC Dokter Drenthe
- Lid Raad van Advies CKC Seminars
- Lid Auditcommissie NCD
- Eigenaar Emma Holding BV

Mw. W. Broekhuijsen

- Bestuurder Bibliotheek West-Achterhoek
- Mede-eigenaar Van Het Huijs VOF
- Voorzitter Stichting 't Brewinc
- Voorzitter Raad van Toezicht Athena Vrijescholen
- Voorzitter vereniging SAMBIS
- Lid verantwoordingsorgaan Pensioenfonds Openbare Bibliotheken

Mw. K. Visser

- Directeur-bestuurder Cultuur & Kunst Eindhoven (CKE) (tot 1 augustus 2024)
- Senior managing consultant Berenschot (vanaf 1 oktober 2024)
- Eigenaar Beyond Talent (coaching en begeleiding)

Dhr. M. Wiggers de Vries

- Algemeen directeur Stichting Radar in Maastricht (tot 14 november 2024)
- Directeur Zuid Oost Nederland bij 's Heeren Loo

Dhr. M. van de Lisdonk

- Voorzitter Centrale Cliëntenraad Stichting Groenhuysen
- Portefeuillesecretaris bedrijfsvoering IVO Rechtspraak
- Lid Raad van Toezicht Congregatie Zusters Franciscanessen van Oirschot

De voornaamste terugkerende punten voor overleg zijn:

- Informatie over de vorderingen en resultaten van de stichting en van de scholen
- Toezicht op besteding van de middelen
- Informatie vanuit de geledingen

Een greep uit de belangrijkste onderwerpen die in 2024 aan de orde zijn gekomen:

- Bespreken proces en route onderzoek "Bestuurbaar Pallas"
- Bespreken proces Strategisch Beleidsplan 2024-2028
- Goedkeuring van jaarrekening en bestuursverslag 2022
- Goedkeuring van de kaderbrief 2024 en begroting 2024
- Bespreken bestuurlijke zelfevaluatie en visitatie PO raad

Zie bijlage 1 voor het jaarverslag Intern Toezicht.

Medezeggenschap

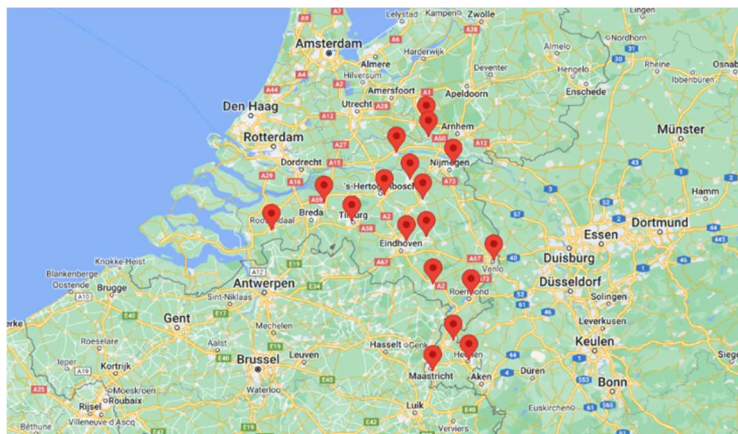
Iedere school heeft een medezeggenschapsraad, waarin ouders en medewerkers zijn vertegenwoordigd. Pallasbreed functioneert een Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR). Hierin hebben vier ouders en vier medewerkers zitting die elk een regio/cluster binnen Pallas vertegenwoordigen. De clusters bestaan uit Oost (scholen uit Ede, Wageningen, Oss, Nijmegen), West (scholen uit Tilburg, Oosterhout, Tiel, Roosendaal, 's-Hertogenbosch), Midden (scholen uit Venlo, Weert, Helmond, Uden, Eindhoven) en Zuid (scholen uit Maastricht, Heerlen, Sittard en Roermond). Het jaarverslag van de GMR maakt deel uit van het bestuursverslag en is te vinden in bijlage 2.

1.5 College van Bestuur

Binnen de beheersstructuur van Stichting Pallas bestuurt het College van Bestuur, in de persoon van de bestuurder, de werkorganisatie. Het bestuur wordt beoordeeld door en legt verantwoording af aan de Raad van Toezicht. Het bestuur draagt de eindverantwoordelijkheid, stuurt de schoolleiders aan en geeft dagelijkse leiding aan de staffunctionarissen. De schoolleiders werken samen in het PSO (Pallas Schoolleiders Overleg), een orgaan voor advies en afstemming. Het PSO kwam in 2024 zes keer bijeen voor een vergadering. In mei was er een Pallas tweedaagse voor alle schoolleiders, bestuurders en stafmedewerkers. Tijdens deze tweedaagse is stilgestaan bij en gesproken over het thema Bestuurbaar Pallas, de concretisering van het Strategisch Beleidsplan 2024-2028 en Betrekken en begrenzen. In november was er een gezamenlijke bijeenkomst met de RvT, het PSO, de GMR, de staffunctionarissen en de bestuurders. Tijdens deze bijeenkomst kwam gastspreker Bart Schipmüller vertellen over belangrijke, grote trends en thema's in onze maatschappij en de invloed hiervan op onze leerlingen en gingen we samen hierover in gesprek. Iedere drie werkweken had het bestuur werkoverleg met de staffunctionarissen en een groot deel van de schoolleiders. Het bestuur van Pallas is vanaf 2020 penvoerder van SOL (Samen Opleidend Leren), een samenwerking tussen zeven vrijeschoolbesturen en de Hogeschool Leiden om de opleiding tot basisschoolleerkracht grotendeels in de school te laten plaatsvinden. Voor Pallas is vanaf de aanvang van het project de Driestroom in Den Bosch opleidingsschool. In 2022 is de Bernard Lievegoedschool bij het project aangesloten. Tevens is er contact gezocht met de Hogeschool Arnhem-Nijmegen om eenzelfde opleidingstraject te gaan verzorgen. In de loop van 2022 is Meander in Nijmegen aspirant opleidingsschool voor de HAN geworden. Meander is hierin een opleidingsschool voor alle vrijescholen in de regio, dit beperkt zich niet tot de Pallasscholen. Een deel van de scholen van stichting Athena en VSNON nemen hier ook deel aan. Ook met PABO de Kempel in Helmond is de samenwerking versterkt. Deze PABO ligt midden in het spreidingsgebied van de stichting en alle omringende Pallasscholen hebben stageplekken beschikbaar gesteld voor schooljaar 2023-2024. In 2024 heeft Pallas verschillende studenten van de PABO, in het kader van Samen Opleidend Leren (ook wel Samen Opleiden & Professionaliseren) een praktijkplek en opleiding geboden. Daarbij blijkt de samenvoeging van de opleidingsprogramma's van BVO en SOL in Den Bosch nog steeds een zeer succesvolle formule. Met de formatie die we hebben vrijgemaakt voor onze schoolopleiders kunnen we een goede begeleiding van de stagiaires binnen de stichting borgen. We werkten in het kader van SOL samen met de Hogeschool Leiden (HSL), de HAN en de Kempel. Eind van het jaar zijn de eerste stappen gezet voor een nieuwe samenwerking van onze Limburgse scholen met De Nieuwste Pabo. Vanuit HSL hebben we in 2024 in totaal 15 studenten begeleid en geschoold. Vanuit de HAN waren dat er 13. Deze studenten waren verspreid over 10 Pallasscholen. Alle schoolbesturen hebben in 2024 te maken gehad met het oprichten en inrichten van onderwijsregio's. Voor Stichting Pallas is dit een grote operatie daar we participeren in tien onderwijsregio's. Stichting Pallas is eind 2024 aangesloten bij de onderwijsregio's. De scholen participeren binnen de eigen onderwijsregio.

1.6 Scholen

Stichting Pallas verenigt negentien vrijescholen voor basisonderwijs in Midden- en Zuid-Nederland. Meer informatie hierover vindt u op bijlage 3 en op onze website www.stichtingpallas.nl.

Meer informatie over de scholen van stichting Pallas vindt u via www.scholenopdekaart.nl.

1.7 Code Goed Bestuur

Stichting Pallas is ingericht volgens de principes van good governance. Dit betekent dat toezicht en bestuur van elkaar gescheiden zijn, er is sprake van een two-tier model. Het bestuur is in handen van het College van Bestuur. Het toezicht is in handen van de Raad van Toezicht. De bestuurder legt verantwoording af tijdens vergaderingen aan de Raad van Toezicht en tijdens de bilaterale gesprekken met de voorzitter van de Raad van Toezicht. Deze raad ondersteunt en adviseert de bestuurder en houdt toezicht op de kwaliteit van de organisatie. De code van Goed Bestuur van de PO-raad ligt hieraan ten grondslag en wordt volledig gevolgd.

Het reglement Raad van Toezicht is op te vragen via info@stichtingpallas.nl.

1.8 Klachten

Stichting Pallas heeft voor medewerkers, ouders en leerlingen een klachtenregeling. Het melden van een klacht kan met behulp van een klachtenformulier dat via het info-mailadres op te vragen is. Het formulier gaat, samen met overige documenten, naar de extern adviseur van het bestuur. De extern adviseur past hoor en wederhoor toe bij de klager en aangeklaagde(n). Na het controleren of de juiste procedures zijn gevolgd schrijft de extern adviseur zijn rapport aan de bestuurder waarin hij aangeeft of de klacht gegrond, ongegrond of deels gegrond en/of ongegrond is. De bestuurder bespreekt de bevindingen met de beide partijen. Ook in 2024 is volgens deze procedure gewerkt. In 2024 werd één klacht door de extern adviseur ter hand genomen. De klacht is door de bestuurder met de betreffende partij naar tevredenheid besproken. Naast de klacht die door de extern adviseur behandeld is, zijn er zes formele klachtenformulieren ingeleverd, deze klachten zijn naar tevredenheid opgelost in een (rechtstreeks) contact met de schoolleider en/of de bestuurders. Tevens zijn er negen klachten per mail binnengekomen, deze zijn op verschillende manieren behandeld in goed overleg met de klager. Twee van deze klachten zijn gemeld bij en behandeld door de Geschillencommissie. De klachtenregeling is te vinden op www.stichtingpallas.nl.

1.9 Horizontale dialoog en verbonden partijen

Stichting Pallas en haar scholen zijn actief in nationale en regionale netwerken. Zo is Pallas lid van de PO-raad, de Landelijke Vereniging van Vrijescholen en het PO-platform voor vrijescholen. Belangrijke partners zijn de Begeleidingsdienst Vrijescholen en de Vrijeschool PABO van Hogeschool Leiden.

De Pallasscholen werken intensiever samen, omdat ze een gezamenlijke verantwoordelijkheid voelen voor goed vrijeschoolonderwijs in de regio en samen kansen willen pakken. Samen staan we sterker en kunnen we zaken organiseren die we anders ieder afzonderlijk moeten regelen. Onderwijskwaliteit gaan we gezamenlijk vormgeven op Pallas-niveau. De schoolleiders en de intern begeleiders gaan in 2025 samen een scholing volgen. We willen eenzelfde beeld krijgen bij onderwijskwaliteit en goed vrijeschoolonderwijs. Vervolgens zal dit geluid gaan klinken in de te vormen clusters.

Stichting Pallas werkt samen met achttien gemeenten, tien onderwijsregio's en zestien samenwerkingsverbanden. Daarnaast werken we samen met de PABO's in de regio en met antroposofische kinderopvang Istia. In Maastricht (Bernard Lievegoedschool), Heerlen (Helianthus), Roermond (Christophorus), Uden (Zevenster) en Nijmegen (Meander) werken we samen met het voortgezet vrijeschoolonderwijs. In Tilburg is er in het schooljaar 2022-2023 een Waldorfstroom (VO) gestart, dit onder de paraplu van een school van de Vereniging OMO. In Roermond zijn de drie hoogste klassen van Christophorus gehuisvest bij de bovenbouw op Bisschoppelijk College Broekhin. In Nijmegen vindt er op diverse vlakken uitwisseling plaats tussen Meander en het Karel de Grote College, bijvoorbeeld afstemming op directieniveau, afstemming over de overgang van PO naar VO en de organisatie van een gezamenlijke algemene ouderavond over de achtergronden van het vrijeschoolonderwijs. In Uden is er een goede samenwerking met de Waldorfstroom van het Udens College. Ook in Den Bosch loopt een initiatief tot het oprichten van een vrijeschool VO.

1.10 Maatschappelijke thema's

De volgende thema's zijn terug te vinden:

Sociale veiligheid	pagina 17
Informatiebeveiliging en privacy	pagina 17
Strategisch personeelsbeleid	pagina 22
Banenafpraak	pagina 23
Allocatie van middelen	pagina 32
Onderwijsachterstanden	pagina 33

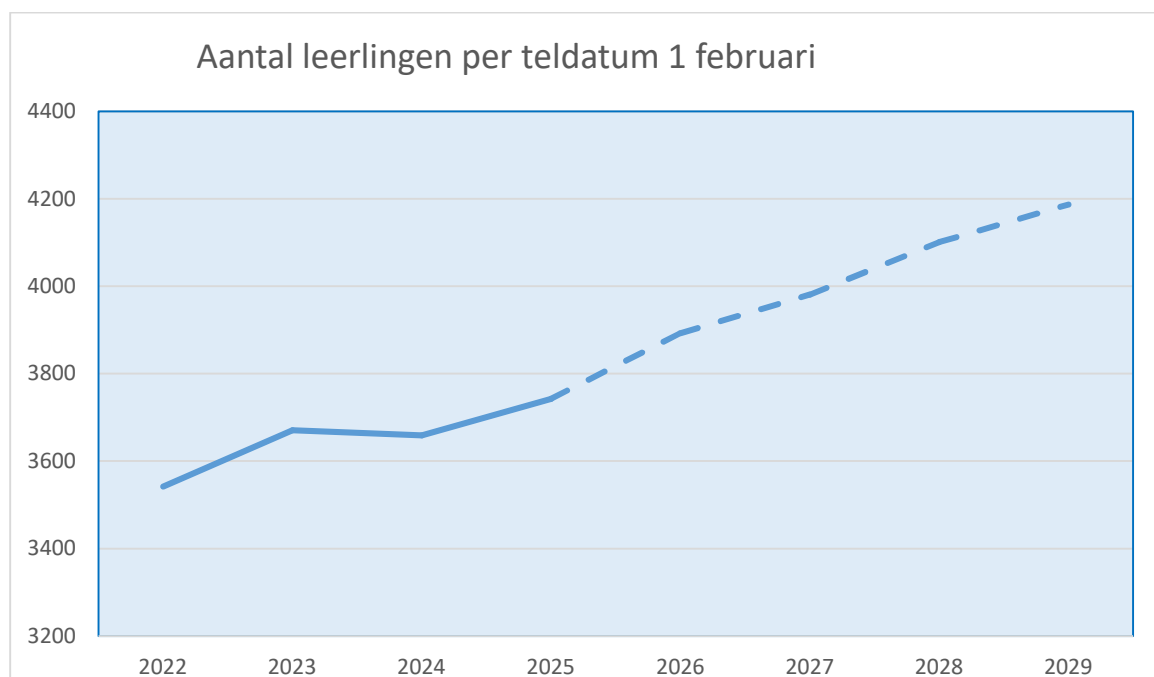

2 Leerlingaantallen

Dashboard

Vanaf 2022 is binnen Stichting Pallas het schooldashboard geïmplementeerd. Dit dashboard wordt gevoed door de verschillende systemen waar Pallas mee werkt (VISMA, AFAS en ParnasSys). Vanaf 2023 is het dashboard in gebruik genomen, de kengetallen zoals in dit bestuursverslag genoemd, zijn gebaseerd op het schooldashboard van Stichting Pallas. Ook de kengetallen van december 2023 zijn afkomstig uit het dashboard¹.

De afgelopen jaren is het aantal leerlingen binnen Stichting Pallas tegen de landelijke ontwikkelingen in gestegen. Echter op de teldatum 1 februari 2024 zijn voor het eerst in jaren binnen Pallas totaal 14 leerlingen minder dan het jaar daarvoor. In 2024 is het aantal klassen daardoor iets gedaald; er zijn nu 53 kleuterklassen en 112 klassen voor klas 1 tot en met 6 (in totaal 165 klassen, in 2023 168 klassen). Gedurende het schooljaar 2024-2025 zal het aantal klassen wat toenemen, bijvoorbeeld als gevolg van het openen van een extra kleuterklas of het splitsen van een combinatieklas.

--- prognose

Uit de telling per februari 2025 blijkt dat er sprake is van een leerlingstijging; ten opzichte van 2024 is het aantal leerlingen met 84 toegenomen. Het (financiële) effect daarvan zal tot uitdrukking komen in de begroting 2026.

Jaar	Aantal	Index
2020	3.393	100
2021	3.462	102
2022	3.542	104
2023	3.671	108
2024	3.659	107

Leerlingenaantallen per 1 februari

¹ Hierin zitten als gevolg van definitieverschillen (geringe) afwijkingen met de in het bestuursverslag 2023 opgenomen gegevens.

Ontwikkeling klassengrootte	2019	2020	2021	2022	2023	2024
gemiddelde klassengrootte	21,6	21,8	22,0	21,9	21,9	22,2
gemiddelde klas 1 t/m 6	23,7	23,5	23,1	23,7	23,1	22,9
gemiddelde kleuterklas	17,9	18,5	19,7	18,3	20,0	20,7

Uit de tabel is af te leiden dat de gemiddelde klassengrootte vrij stabiel is gebleven, dit zowel bij de kleuterklassen als bij de klassen 1 t/m 6. De bezetting bij de kleuterklassen is relatief laag, er wordt bij de formatie van de kleuterklassen rekening gehouden met een (aanzienlijke) instroom gedurende het schooljaar.

De gegevens zoals deze opgenomen zijn in de tabel zijn tot en met 2022 gebaseerd op de (oude) teldatum 1 oktober. Vanaf 2023 is teldatum 1 februari in de tabel opgenomen. Zichtbaar is dat de gemiddelde klassengrootte dan iets hoger is. Dit geeft voor de toekomst ook een beter beeld van de gemiddelde klassengrootte, aangezien er op 1 februari al de nodige instroom in de kleuterklassen heeft plaatsgevonden in vergelijking met 1 oktober. Gemiddeld genomen zijn de klassen kleiner dan de landelijk gemiddelde klassengrootte, in 2020 lag deze op 22,9. (Bron: Rijksoverheid).

3 Personele kengetallen

Aantal medewerkers

In 2024 is het aantal medewerkers toegenomen. Op 31 december 2023 waren er 436 medewerkers in dienst, op 31 december 2024 zijn dit 450 medewerkers.

	Aantal medewerkers 31-12-2023	FTE 31-12-2023	Aantal medewerkers 31-12-2024	FTE 31-12-2024
Directie	22	16,0	20	15,0
Onderwijs Ondersteunend Personeel (OOP)	126	68,0	128	69,4
Onderwijzend Personeel (OP)	288	190,2	302	191,8
Totaal	436	274,2	450	276,2

Bron: schooldashboard Stichting Pallas/VISMA 11-2-2025

Het afgelopen jaar is de omvang in FTE's van de functiecategorie OOP en OP licht toegenomen. Het totaal aantal medewerkers is met 3,2% toegenomen, het aantal fte met 0,7%. Dit duidt op een groter aantal kleinere dienstverbanden. De gemiddelde betrekkingsomvang is nu 0,61 fte (tegenover 0,63 fte in 2023).

	31-12-2023	%	31-12-2024	%	Vershil
Aantal medewerkers man	57	13,1%	61	13,6%	+0,5%
Aantal medewerkers vrouw	379	86,9%	389	86,4%	-0,5%
Totaal	436	100%	450	100%	

Uit de tabel blijkt dat het absolute aantal mannen in 2024 met 4 personen is gestegen, daardoor is het verschil tussen het aandeel mannen en vrouwen voor het eerst in jaren (iets) kleiner geworden.

	31-12-2023	%	31-12-2024	%	Vershil
Aantal parttime medewerkers	395	90,6%	409	90,9%	+0,3%
Aantal fulltime medewerkers	41	9,4%	42	9,1%	-0,3%
Totaal	436	100%	450	100%	

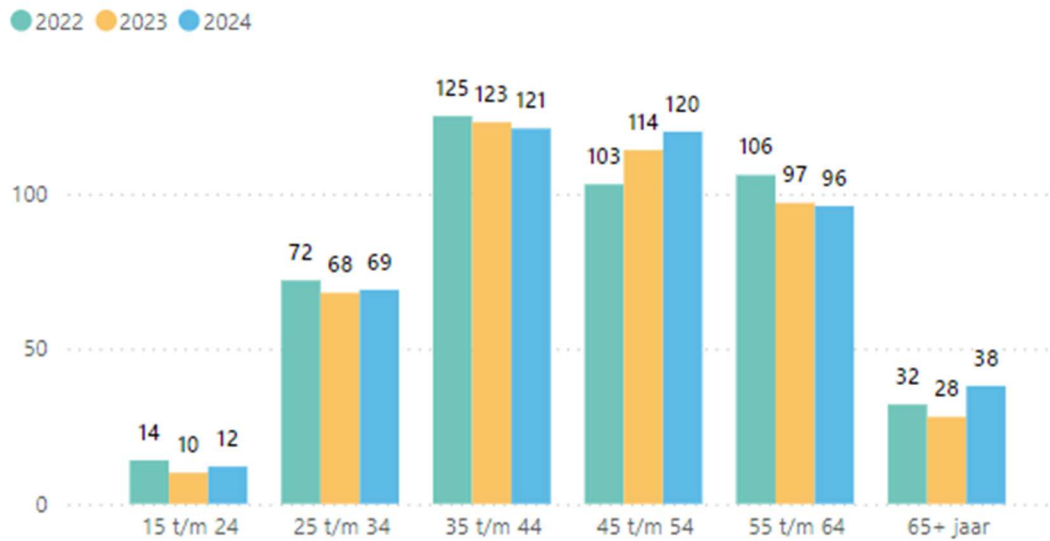
Uit dit overzicht blijkt dat in 2024 zowel het aantal parttime aanstellingen als het aantal fulltime aanstellingen is toegenomen. Aangezien het aantal parttime aanstellingen harder is gegroeid, is de verhouding parttime en fulltime medewerkers (weer) iets verder uit elkaar komen te liggen. De gemiddelde werktijdfactor binnen Pallas (0,61 fte) ligt lager dan het landelijk gemiddelde (0,72 fte) (Bron: Trendrapportage Arbeidsmarkt Leraren po, vo en mbo 2024)

Verdeling naar leeftijd

Meer dan de helft van alle medewerkers valt in de categorie 35 tot en met 54 jaar (53,5% van alle medewerkers). Het aantal medewerkers in de leeftijdsgroep 55-64 jaar (19%) is nagenoeg gelijk gebleven. Een opvallende ontwikkeling is de relatief grote toename van medewerkers ouder dan 65 jaar (van 28 in 2023 naar 38 medewerkers in 2024). Naar alle waarschijnlijkheid heeft dit te maken met de inzet van gepensioneerde collega's in verband met het personeelstekort.

Het aandeel medewerkers jonger dan 35 jaar stijgt heel langzaam, dit is echter nog steeds relatief laag (18%).

Aantal medewerkers per leeftijdscategorie

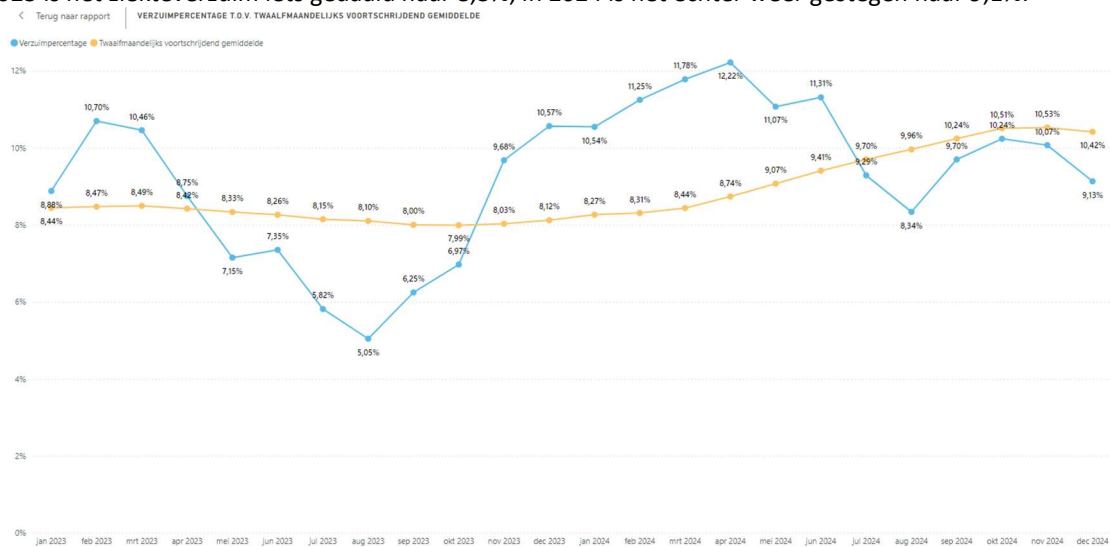
Bron: schooldashboard/VISMA 11-2-2025

De leeftijdsverdeling van de medewerkers binnen Stichting Pallas wijkt enigszins af van het landelijk gemiddelde. Dit zou te maken kunnen hebben met het aantal zij-instromers dat bij Pallas gestart is en het aantal collega's dat op latere leeftijd voor werken in het vrijeschoolonderwijs kiest. Het percentage jongere medewerkers (<35 jaar) is beduidend lager (18%) dan het percentage oudere medewerkers (>55 jaar) (30%) in vergelijking met de landelijke gegevens (respectievelijk 28% en 20%). Deze verdeling heeft een negatief effect gehad op de bekostiging zoals deze vanaf 2023 wordt berekend, aangezien er geen correctie meer plaatsvindt op basis van de leeftijd van de leraren. De gemiddelde leeftijd van de medewerkers van Pallas is beduidend hoger dan de gemiddelde leeftijd in het primair onderwijs in Nederland namelijk 48,7 om 42,8 jaar. (Bron: Trendrapportage Arbeidsmarkt Leraren po, vo en mbo 2024).

Ziekteverzuim

De afgelopen jaren is er hard gewerkt om het ziekteverzuim terug te dringen, in 2019 is er een nieuw verzuimbeleid opgesteld met als streven een verzuim van maximaal 5%. Door intensieve monitoring en preventieve maatregelen is het gelukt het ziekteverzuim de jaren hierna naar beneden te brengen van 7,3% (2018) naar 5,9% (2020). Door COVID19 (quarantainemaatregelen en de ziekte zelf) was het afgelopen jaren lastig om grip te krijgen op het verzuim en is het ziekteverzuim in 2021 gestegen naar 8,3% en in 2022 naar 8,7%.

In 2023 is het ziekteverzuim iets gedaald naar 8,3%, in 2024 is het echter weer gestegen naar 9,1%.

Dit verzuimpercentage is onder andere te verklaren door veel kortdurend verzuim en bovenmatig langdurig verzuim waarvan een overgroot deel gebaseerd is op psychische klachten en somatische aandoeningen. De afgelopen periode zijn er bovenmatig veel WIA-uitkeringen aangevraagd. Daarnaast spelen de vele schoolleiderswisselingen een significante rol in het hoge verzuimcijfer, net als de personeelskrapte.

Aanpak kortdurende vervangingsbehoefte

Inzake het vervangen van (zieke) medewerkers hebben de Pallasscholen sinds schooljaar 2016-2017 flex-medewerkers in dienst. Dit zijn medewerkers die niet ingeroosterd zijn en die ingezet worden bij vervanging bij ziekte of verlof. Zo heeft elke school een kleine eigen 'vervangingscapaciteit' die, als er geen vervanging gevraagd wordt, ingezet wordt ter versterking van het onderwijs.

De ervaringen met de inzet van flex-medewerkers als vervangerspool zijn positief. Flex-medewerkers maken binnen een school vaak een overstap waarbij ze klasverantwoordelijkheid krijgen en dus niet meer flexibel inzetbaar zijn. We merken dat het vervullen van de vacatures die er als gevolg van deze overstap ontstaan, steeds moeilijker is vanwege het lerarentekort. Per 1 januari 2019 is Pallas volledig eigen risicodragers bij het Vervangingsfonds. Om het eigen risico voor ziekte-vervanging bij een school op te vangen, is er inclusief de aanwezige en in de formatiebegroting opgenomen flex-formatie rekening gehouden met een vervangingsbehoefte van ongeveer 6% van de formatie.

4 Verantwoording van het beleid

4.1 Onderwijs en kwaliteit

Onderwijskwaliteit en kwaliteitscyclus

We geven onze leerlingen een brede en kunstzinnige vorming mee, zodat ze goed toegerust zijn om later tot eigen initiatieven te komen en een steentje bij kunnen dragen aan onze maatschappij. Vrijescholen kennen van oudsher al een breed onderwijsaanbod, dat leerlingen helpt hun talenten te ontdekken. We inspireren onze leerlingen en dagen hen uit zich te ontwikkelen. Er is veel aandacht voor kunstzinnig onderwijs, de wilsonwikkeling en de antroposofische menskunde. We staan voor gezond makend onderwijs. Dit betekent: een gezonde leeromgeving en een gezond gebouw in een duurzame context. We willen investeren in deze onderscheidende kenmerken van ons onderwijs, onder meer door het kunstonderwijs te herijken, onderlinge kennisdeling te bevorderen en medewerkers (bij) te scholen.

Inspectietoezicht

Het onderwijs verandert met de tijd en draagt bij aan de ontwikkeling van leerlingen met als doel om hen voldoende bagage mee te geven voor hetgeen ze op hun levenspad tegen zullen komen. De kwaliteit van het onderwijs en het toezicht op de kwaliteit ontwikkelt zich mee in wat nodig is voor leerlingen die opgroeien in deze tijd. Dat betekent dat ook het toezicht van de Inspectie met die ontwikkelingen meebeweegt. Besturen zijn verantwoordelijk voor deze kwaliteit. De Pallascholen hebben de opdracht zich te houden aan het inspectiekader en voldoende resultaten te behalen ten aanzien van de referentieniveaus. De Inspectie velt haar oordeel over de basiskwaliteiten. Dit zijn de vaardigheden op het gebied van taal, rekenen-wiskunde en burgerschap. Kwalitatief goed vrijeschoolonderwijs leidt ook tot goede opbrengsten voor de basisvaardigheden. We streven ernaar dat binnen Pallas de leerlingen resultaten behalen die je van hen mag verwachten. Het gaat dan om resultaten, die passen bij het landelijk gemiddelde, op basis van de leerlingpopulatie (schoolweging).

Als lerende gemeenschap vinden we het belangrijk voortdurend te reflecteren op wat we doen en hoe we van betekenis kunnen zijn. Iedereen levert vanuit de eigen verantwoordelijkheid en bezieling een bijdrage aan de organisatie. Samen onderzoeken we wat werkt en wat beter kan. Hierbij stemmen we steeds af op de samenleving, zodat we onze leerlingen goed kunnen voorbereiden op deze tijd en maatschappij.

De brede vorming van het opgroeiende kind kan tot stand komen door een gelijkwaardige ontwikkeling in drie doeldomeinen van het onderwijs:

1. Kwalificatie: het aanbieden en verwerven van kennis, inzichten, houding en vaardigheden die leerlingen voorbereiden op de aansluiting met het vervolgonderwijs.
2. Socialisatie: de wijze waarop leerlingen en jonge mensen worden ingeleid in de wereld van gewoontes, gedragingen en rituelen, zoals culturele, politieke, sociale, professionele en levensbeschouwelijke tradities en praktijken.
3. Persoonsvorming: de vorming van het kind en de jonge mens tot zelfstandig, moreel, verantwoordelijk en bovenal volwassen persoon. Ook draait het om de vorming van het individu in relatie tot de sociale gemeenschap. Vrijescholen herkennen zich in het belang van een gelijkwaardige ontwikkeling in deze drie doeldomeinen. Het curriculum van de vrijeschool kenmerkt zich door een breed onderwijsaanbod. Ieder kind heeft van zichzelf bepaalde talenten: onze scholen helpen leerlingen deze te ontdekken en te ontwikkelen. Ze bieden ruimte voor verbreding en ontwikkeling van een vrije persoonlijkheid en moedigen aan in cognitieve ontwikkeling, inventiviteit, originaliteit en creativiteit.

Inspectiebezoek

In 2024 heeft de inspectie een aantal scholen en bestuur bezocht:

Kwaliteitsonderzoek n.a.v risicoanalyse	Helianthus in Heerlen – opnieuw bezocht - onvoldoende Zevenster in Uden - onvoldoende
Kwaliteitsonderzoek bestuur	De inspectie heeft het bestuur dit jaar bezocht. Op een aantal scholen heeft een verificatieonderzoek plaatsgevonden en zijn er gesprekken met schoolleiders en intern begeleiders gevoerd. Als stichting hebben we een onvoldoende gekregen met een viertal herstelopdrachten. Het rapport is te vinden op de site van

	de inspectie via de link rapport bestuur . In 2025 zal de inspectie opnieuw een bezoek brengen aan Pallas.
--	--

Kwaliteitscyclus en ontwikkelingen

Pallas heeft een kwaliteitscyclus die gebaseerd is op de volgende instrumenten:

- *Strategisch beleidsplan*. Het strategisch beleidsplan is dit jaar opgemaakt en is richtinggevend en vormt de basis voor keuzes en beleid op alle Pallasscholen. Iedere school ontwikkelt naar aanleiding van het strategisch beleidsplan een eigen schoolplan met een looptijd van vier jaar. Dit is in het pakket “schoolontwikkeling” van ParnasSys vormgegeven.
- *Schoolplannen* zijn een verdere uitwerking van het strategische beleid, specifiek voor de context en het stadium van ontwikkeling van de individuele school. De uitwerking van het beleidsplan naar de te behalen doelstellingen op de (middel)lange termijn is dus het domein van de individuele school.
- *Schooljaarplangesprekken*. Aan het begin van het schooljaar gaan de bestuurder en de kwaliteitsmedewerker met alle schoolleiders en intern begeleiders in gesprek. Dit wordt georganiseerd in dagdelen waar vier scholen het schooljaarplan aan elkaar presenteren, zodat er met en van elkaar geleerd kan worden. Elke school geeft in de vorm van een presentatie in grote lijnen uitleg over waar de school nu staat, wat de uitkomsten zijn van alle kwaliteitsinstrumenten, welke opdracht er ligt en hoe dit wordt vertaald in het schooljaarplan. Vóór het eind van het schooljaar (in juni) wordt door de kwaliteitsmedewerker naar de instrumenten gekeken die betrekking hebben op de kwaliteitszorg binnen de scholen. Wanneer de resultaten niet voldoende zijn, zal dit worden teruggekoppeld naar de bestuurder. De bestuurder vraagt dan vervolgens de schoolleider een plan van aanpak te maken ter verbetering van de kwaliteit, dit plan van aanpak wordt opgenomen in het schooljaarplan. De schoolleiders leggen verantwoording af aan de bestuurder en de kwaliteitsmedewerker over de vorderingen van het verbeterplan.
- *Opbrengstenmonitor*. De opbrengstenmonitor geeft tweemaal per jaar inzicht in de opbrengst van een selectie van toetsen uit het leerlingvolgsysteem. Met name rekenen en begrijpend lezen zijn hiermee goed te volgen. Met de opbrengstenmonitor volgt Pallas de voortgang, trends en ontwikkelingen van de opbrengsten voor de klassen 3, 4, 5 en 6.
- *Doorstroomtoets (IEP)*. De leerlingen in groep 8/klas 6 hebben in februari de IEP Eindtoets gemaakt. We kijken naar de referentieniveaus voor taal en rekenen. Hierbij wordt rekening gehouden met de leerlingenpopulatie van een school welke vertaald is naar de CBS-achterstandsscore.
- *Monitoring*. De bestuurder en de schoolleiders hebben een taak als facilitator en procesbegeleider. Zij zijn er ook verantwoordelijk voor dat elke medewerker de mogelijkheden krijgt om zich optimaal professioneel te kunnen ontwikkelen. De bestuurder krijgt van de schoolleider informatie over de kwaliteit en de realisatie van de ambities en stuurt waar nodig bij. De schoolleider is verantwoordelijk voor de optimale ontwikkeling van het team, zodat een ieder een bijdrage aan goed onderwijs kan leveren.
- *Ambities*. Najaar 2024 hebben we op het gebied van onderwijsresultaten onze ambities helder geformuleerd. Deze ambities, ook wel standaarden nemen we mee in onze PDCA cyclus zodat we kunnen bijsturen op onderwijskwaliteit.

Ontwikkelingen

- In 2024 zijn we gestart met het maken van het schoolplan in ParnasSys (schoolontwikkeling). Daarnaast worden door de scholen de toetsen van de midden-, eind- en doorstroomtoets geanalyseerd in ParnasSys – Schoolrapportage. Deze zal de opbrengstenmonitor gaan vervangen.
- In 2025 zal een start worden gemaakt met audits op de scholen.
- In 2023 hebben we het schooldashboard geïmplementeerd om een totaalbeeld te krijgen op de financiën, leerlingaantal, het personeel en het onderwijs van de scholen op bestuurs- en op schoolniveau. In 2024 heeft de doorontwikkeling plaatsgevonden voor een verdere optimalisatie.
- Christophorus en Zilverlinde hebben zich in 2024 aangemeld bij de PO-raad voor het programma Goed Worden Goed Blijven (GWGB). Het programma GWGB helpt scholen bij het verbeteren van de onderwijskwaliteit en het (her)inrichten van de kwaliteitscyclus. Een onderwijsanalyse en een zelfevaluatie wordt door de school gemaakt. Een analist onderzoekt samen met de school de situatie, bekijkt en bespreekt deze en denkt mee over verbeterstappen. Bij één school (Helianthus) is de hulp

van de Vliegende Brigade ingeroepen. Dat zijn ervaren adviseurs die scholen begeleiden die zeer zwak of onvoldoende scores. De meeste trajecten lopen door in 2025.

Cultuur

De bestuurder zorgt voor bekwaam en bevoegd personeel op de scholen en maakt het mogelijk dat het personeel zijn bekwaamheid onderhoudt en de juiste bevoegdheid haalt voor het vak waarvoor het wordt ingezet, waar dat nog niet het geval is. De schoolleider en het team werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Leerkrachten houden daarbij rekening met de gestelde bekwaamheidseisen en beroepsprofielen en behaalde resultaten bij leerlingen. Zij krijgen daartoe voldoende gelegenheid.

Om vast te stellen of de kwaliteitscultuur voldoende is ontwikkeld, stelt de Inspectie vast of de bestuurder de Code Goed Bestuur hanteert; dat betekent bijvoorbeeld dat er een duidelijke scheiding moet zijn tussen bestuur en intern toezicht. Daarnaast of de bestuurder voor bekwaam en bevoegd personeel op alle scholen zorgt en het mogelijk maakt dat het personeel de bekwaamheid onderhoudt.

De schoolleiders zetten trajecten in om de professionaliteit van de medewerkers te vergroten. Dit wordt beschreven in het schoolplan en in het scholingsplan, waarbij afspraken zijn gemaakt over doelstellingen, uitvoering en reflectie. De trajecten hebben een relatie met de visie en de vrijeschoolachtergrond. In de begroting, het rooster en het taakbeleid is ruimte gemaakt voor professionaliseringsactiviteiten.

Ons onderwijs is geslaagd als kinderen (en later als volwassenen) lerend in het leven staan. Door deze invalshoek is een mens nooit uitgeleerd. Lerend in het leven staan betekent, dat je een leven lang nieuwsgierig en geïnteresseerd bent. Veel vrijescholen hebben dan ook de slogan: leven voor het leven. Belangrijk is dat de leerkrachten dit 'voor-leven'. Dit doen we door niet steeds hetzelfde lesje af te draaien, maar door iedere dag opnieuw de eigen lessen te maken; afgestemd op die specifieke klas en die specifieke kinderen. Als een leerkracht steeds opnieuw weer onderzoekend in het leven staat, echt wil weten hoe de individuele kinderen tot leren komen, wil weten hoe de specifieke klas tot leren komt, dan staat deze leerkracht lerend in het leven, voelt zich verantwoordelijk en is bereid steeds opnieuw een ingang te zoeken om lesstof over te brengen. Hiermee wordt de kwaliteitscultuur keer op keer versterkt.

Sociale veiligheid

In onze kwaliteitscyclus staat beschreven hoe we omgaan met de sociale veiligheid. De scholen zelf zijn verantwoordelijk voor het uitzetten van de monitor en het opvolgen van de uitkomsten hiervan.

- *Veiligheidsmonitor.* Een onderdeel van de zorgplicht sociale veiligheid is dat de scholen ieder jaar monitoren of de leerlingen zich veilig voelen op school. Het doel van deze monitoring is dat de school bijtijds weet wanneer leerlingen zich niet veilig voelen en maatregelen kan nemen ter verbetering. Het gaat dus om een aanpak voor de borging van de veiligheid van alle leerlingen. De scholen nemen de monitor af bij WMK, Praktikon, Scol of Kindbegrip.
- *Veiligheidsplan inclusief meldcode.* In het schoolveiligheidsplan wordt beschreven op welke wijze een school zorgdraagt voor de algehele veiligheid van leerlingen, zowel de sociale veiligheid als de fysieke veiligheid. De beschrijving hiervan staat op de website van de overheid <https://www.rijksoverheid.nl>. Hierin wordt ook het pestprotocol en de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling opgenomen. Iedere vier jaar wordt het veiligheidsplan geactualiseerd en daar waar nodig aangepast.

Informatiebeveiliging en privacy

In 2024 is er een aantal stappen gezet op het gebied van informatiebeveiliging en privacy binnen Pallas. Zo heeft in 2024 een inventarisatie rondom AVG-onderwerpen plaatsgevonden bij alle scholen binnen de stichting. Daarnaast is in 2024 een DPIA op het leerlingvolgsysteem ParnasSys uitgevoerd en wordt er nu aandacht besteed aan het Normenkader IBP Funderend Onderwijs.

Vooruitkijkend worden in 2025 mogelijkheden verkend om een nulmeting te doen met betrekking tot het Normenkader IBP. Het is realistisch om in 2025 een volledig overzicht te hebben van de stand van zaken, zowel op het gebied van informatiebeveiliging als privacy. Daarnaast wordt er verder gewerkt aan de beleidsmatige taken in relatie tot het Normenkader IBP.

In het najaar van 2024 is er een nieuw identity- en accessmanagementsysteem geïmplementeerd om een koppeling te kunnen realiseren tussen het HR-systeem en de gebruikersaccounts in het netwerk. Dit systeem automatiseert het in-, door- en uitstroombepaalproces van personeel. Voor drie veelvoorkomende rollen is "role based

accesscontrol” toegepast zodat medewerkers op basis van hun functie in het HR-systeem direct de passende bevoegdheden krijgen of verliezen op het netwerk.

Vrijeschool de Zwaneridder en Waldorf aan de Waal zijn in 2024 opgenomen in de centrale ICT-omgeving van Pallas. Het veiligheidsbeleid wordt nu ook op de apparaten van deze scholen afgedwongen.

Bij de Europese aanbesteding van de multifunctionals (ofwel al-in-one printers) is ingezet op een koppeling met printmanagementsoftware om de bescherming van gegevens te versterken. Door authenticatie te verlangen voordat opdrachten uit de printer komen, is de kans verkleind dat documenten onbeheerd bij de machine blijven liggen.

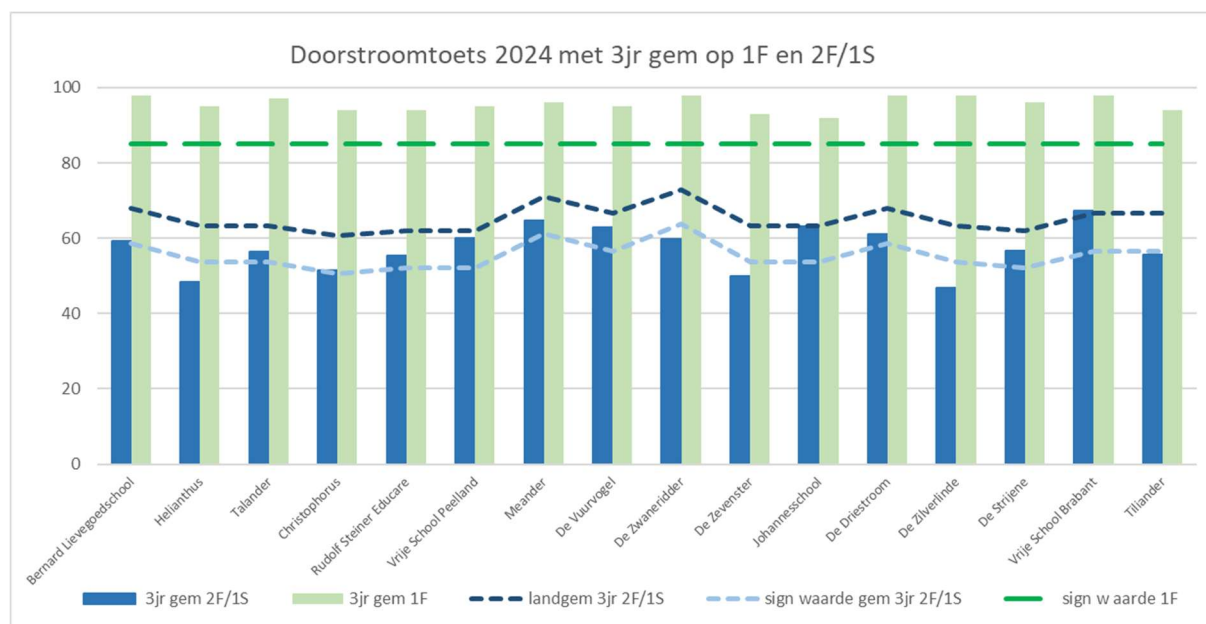
Doelen en resultaten

Het afgelopen jaar zijn onderstaande doelen door het bestuur gesteld ten aanzien van onderwijskwaliteit:

Kwaliteitscyclus borgen	Doorlopend	Door de scholen en het stafbureau aan de kwaliteitsinstrumenten cyclisch gewerkt via de PDCA-cyclus. Daarnaast hebben we met de scholen en bestuur schoolontwikkeling (mijnschoolplan en WMK) geïmplementeerd en het schoolplan gemaakt.
-------------------------	------------	---

Onderwijsresultaten

In het verslagjaar 2024 heeft de doorstroomtoets van klas 6/groep 8 plaatsgevonden. Alle scholen hebben boven de signaleringswaarde 1F² gescoord. Vier scholen hebben onder de signaleringswaarde 2F/1S (driejaarsgemiddelde) gescoord, te weten Helianthus, de Zevenster, de Zilverlinde en Tiliander.

De onderwijsresultaten van eerdere jaren zijn te vinden op scholenopdekaart.nl.

Subsidie basisvaardigheden

OCW stelt middelen beschikbaar ter verbetering van de basisvaardigheden rekenen, taal, burgerschap en digitale geletterdheid. De eerste tranche is in 2022 beschikbaar gekomen en aangevraagd en in 2023 toegekend aan een drietal scholen. Het benutten van deze subsidie heeft grotendeels in 2023 en 2024 plaatsgevonden. In dit bestuursverslag komen de behaalde resultaten van deze drie scholen aan bod, aangezien de afronding van

² Kleurenbos heeft met twee leerlingen de doorstroomtoets gemaakt onder de signaleringwaarde en wordt daarom hier niet genoemd.

de activiteiten in 2024 heeft plaatsgevonden. Het volgende financiële overzicht is hierbij van toepassing (afgeronde cijfers, dit kan ertoe leiden dat het totaal afwijkt van de som der delen).

	Omvang subsidie	Personele inzet (loondienst)	Inhuur deskundigheid	Scholing	Afschrijvings- kosten	Verbruiks- materialen	Saldo
Meander	431.000	295.000	44.000	3.000	1.000	15.000	73.000
Vuurvogel	126.000	98.000	0	19.000	0	2.000	7.000
Johannesschool	126.000	95.000	0	14.000	11.000	7.000	0
Totaal	683.000	488.000	44.000	36.000	12.000	23.000	80.000

Uit de onderstaande verantwoordingen op schoolniveau blijkt dat aan de subsidievereisten is voldaan. Het saldo is dan ook vrijgevalten ten gunste van de exploitatie van de school. De scholen waarvan de subsidie op een later moment is toegekend, zullen in het bestuursverslag 2025 en 2026 aan de orde komen.

Meander

De activiteiten zijn in overeenstemming met het plan van aanpak uitgevoerd. De school heeft onder meer de volgende interventies ingezet ter verbetering van de basisvaardigheden: analyse rekenresultaten, coaching leerkrachten op het gebied van didactiek, werkvorm gestructureerd samenwerken implementeren, ontwikkeling Taalplan, werken met Ontwikkelteams, ontwikkelen burgerschapsplan en digitale geletterdheid en mediawijsheid. De interventies zijn grotendeels ingezet, maar de mogelijke versterking van de basisvaardigheden als gevolg van het uitvoeren van deze interventies is (nog) niet vast te stellen. Uit de analyse van de resultaten is wel gebleken dat er verbetering mogelijk is in het kader van differentiatie; leerkrachten zijn zich nu meer bewust van het gegeven dat hun verwachtingen in zijn algemeenheid te laag zijn en als gevolg daarvan differentiatie niet tot het gewenste resultaat heeft geleid.

Vuurvogel

De activiteiten zijn in overeenstemming met het plan van aanpak uitgevoerd. De school heeft onder meer de volgende interventies ingezet ter verbetering van de basisvaardigheden: scholing EDI (Expliciete Directe Instructie), scholing Nederlands en foutloos rekenen, extra inzet IB, leerkrachten en onderwijsassistenten. De resultaten van deze interventies zijn onder andere: leerkrachten zijn in staat om effectief en doelgericht instructie te geven en leerkrachten geven de lessen meer doelbewust vorm. De resultaten op leerlingniveau zijn wisselend verbeterd, de resultaten op groepsniveau zijn in zijn algemeenheid verbeterd. De relatie met de extra personele inzet is echter lastig "hard te maken". Er is nog verbetering mogelijk ten aanzien van het doelgericht werken op het gebied van Nederlands en rekenen.

Johannesschool

De activiteiten zijn in overeenstemming met het plan van aanpak uitgevoerd. De school heeft onder meer de volgende interventies ingezet ter verbetering van de basisvaardigheden: bespreking en implementatie (nieuwe) methodes, inzet rekencoördinator, training foutloos rekenen en gebruik kwaliteitskaarten. De resultaten van deze interventies zijn onder andere: verbetering didactische vaardigheden, differentiatie en het implementeren van een doorlopende leerlijn. Er is met name verbetering in de resultaten bij de zogenaamde zwakkere leerlingen te zien, bij de overige leerlingen is er nog geen (significante) verbetering zichtbaar. Het proces is extern ondersteund door een onderwijscoördinator masterplan basisvaardigheden en twee leden van het procesteam OCW.

Bewegingsonderwijs

In 2022-2023 is er subsidie "impuls en innovatie bewegingsonderwijs" ontvangen voor de ontwikkeling van een visie op bewegingsonderwijs en de uitrol daarvan. Voor de begeleiding van dit project is een projectleider aangesteld. Doelstelling was onder andere om een plan te maken op welke wijze vorm en inhoud gegeven zou kunnen worden aan de wettelijke vereisten met betrekking tot de urennorm voor bewegingsonderwijs. Er is gestart met een nulmeting op alle scholen. De resultaten die tot en met kalenderjaar 2024 zijn geboekt zijn onder andere: meer samenwerking vakleerkrachten gym, uitwisseling vakwerkplannen en ontwikkeling kwaliteitskaart kleutergym. In 2024 is een start gemaakt met de ontwikkeling van een leerlijn bewegingsonderwijs, dit specifiek

voor het vrijeschoolonderwijs. Deze leerlijn wordt samen met een extern adviseur en drie andere vrijeschoolbesturen ontwikkeld. Afronding ervan is voorzien in de zomer van 2025. Naar verwachting zal in de loop van 2025 het -per ultimo 2024 resterende- saldo van € 10.000 volledig worden aangesproken.

Belangrijkste risico's en onzekerheden binnen het deelgebied Onderwijs en Kwaliteit

In "De staat van het onderwijs 2024", dat door de inspectie van onderwijs wordt uitgegeven, wordt vermeld dat de basisvaardigheden nog niet op niveau zijn. Het ligt in de verwachting dat de subsidie voor basisvaardigheden met ingang van 2027 deel zal gaan uitmaken van de structurele financiering. Aangezien het dan waarschijnlijk zal gaan om een gerichte bekostiging en nog niet exact duidelijk is op welke wijze dit zal worden geïmplementeerd én er al kenbaar is gemaakt dat de middelen niet zullen worden geïndexeerd, kan dit als een risico worden aangemerkt. In 2025 is er nog één subsidietranche basisvaardigheden beschikbaar. De scholen die nog niet in aanmerking zijn gekomen voor een toekenning, kunnen alsnog een aanvraag indienen. De kans is groot dat scholen een positieve beschikking zullen gaan ontvangen. Daarnaast is er aandacht voor het feit dat leerlingen meer gelijke kansen krijgen, hiervoor kan ook de nodige subsidie aangevraagd worden. Aangezien het om subsidies gaat en deze dus niet structureel meegenomen kunnen worden bij het vormgeven van het onderwijsbeleid, kan (de omvang van) het financieel kader als een risico worden aangemerkt.

4.2 Personeel & professionalisering

Formatie

Stichting Pallas richt zich op de verdere versterking en groei van het primair vrijeschoolonderwijs in de eigen regio's, met een focus op een kwaliteitsverhoging van het vrijeschoolonderwijs en een verdere professionalisering van het personeel. Daarnaast is er blijvende aandacht voor een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering in de planning en controlcyclus. De belangrijkste bekostigingsindicator is het leerlingaantal. Het verloop van het leerlingaantal prognosticeren wij als volgt.

	1-2-2024	1-2-2025	1-2-2026	1-2-2027
Aantal leerlingen	3.707	3.881	3.966	4.076

De ontwikkeling van het aantal personeelsleden is als volgt in onze meerjarenbegroting opgenomen.

Aantal medewerkers in FTE	2024	2025	2026	2027
Bestuur en directie	16	17	17	17
Onderwijzend personeel	202	196	197	198
Onderwijs ondersteunend personeel	63	61	61	60
Totaal	281	274	275	275

Bron: Begroting Stichting Pallas 2024

De afgelopen jaren is voornamelijk de categorie onderwijs ondersteunend personeel in omvang toegenomen, met name als gevolg van inzet van de middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs. Uit bovenstaande cijfers is af te leiden dat we de komende periode verwachten dat het aantal medewerkers zich zal stabiliseren, dit ten aanzien van alle drie de te onderscheiden functiecategorieën. Bij een hoger leerlingaantal zal dit dan dus leiden tot (iets) grotere klassen.

Doelen en resultaten

Het afgelopen jaar zijn onderstaande doelen door het bestuur gesteld ten aanzien van het personeel en de professionalisering:

Wat	Behaald	Toelichting
We bevorderen dat medewerkers van en met elkaar leren	Doorlopend	Middels de Pallasacademie waren er voor de medewerkers de volgende mogelijkheden tot scholing en leren: Pallasbeurs, studiedagen op de school, Pallas studiedag en de Basisopleiding Vrijeschool Onderwijs,

		deze is samengegaan met de SOL. Dit alles is vastgelegd in het professionaliseringsbeleid. Pallas besteedt bovengemiddeld aan professionele ontwikkeling (1,2% van de totale lasten, excl. de in het taakbeleid opgenomen uren voor deskundigheidsbevordering en het verzorgen van scholing aan collega's).
Pallasscholen ontwikkelen zich tot opleidingsscholen en werken intensief samen met de PABO's	Proces loopt	Er is geïnvesteerd in Samen Opleidend Leren (SOL), Hogeschool Leiden; minor bij de HAN en een samenwerkingsovereenkomst met de Kempel. Na de succesvolle pilot wordt SOL voortgezet. Dit project wordt gedragen door zeven vrijeschoolbesturen.
De bestuurder en stafleden zullen deelnemen aan netwerkbijeenkomsten en expertgroepen van onder andere de PO-raad	Doorlopend	Intervisiegroepen, op thema's in netwerkgroepen van de PO-raad, webinars/informatiebijeenkomsten op het vakgebied. De hiermee gepaard gaande kosten bestaan uit externe inhuur en bijdragen aan het netwerk.
Pallas ontwikkelt beleid voor duurzame inzetbaarheid voor personeel	Proces loopt	Toegenomen aandacht voor preventie en verzuimbegeleiding, versterkt door de centrale aansturing van de verzuimcoördinator; verdiepende training over "het goede gesprek voeren" als opvolging op de training verzuimgesprekken voeren voor leidinggevend. De bekostiging vindt grotendeels plaats vanuit het Arbo- en scholingsbudget.

Ontwikkelingen

Het bestuur speelt in op ontwikkelingen die leiden tot aanpassingen in het te voeren personeelsbeleid:

- Krapte op de arbeidsmarkt voor leraren: dat zal nog meer improvisatie vragen en zal de insteek zijn voor nog meer opleiden. Binnen het Pallas Schoolleiders Overleg (PSO) zet een werkgroep personeelstekort zich met dit thema uiteen;
- Inzet van onderwijsassistenten en leraarondersteuners zal mogelijk groter worden en alsdan ingebed moeten worden in het curriculum. Tot op heden wordt deze ontwikkeling niet zichtbaar in de meerjarenbegroting;
- Uitstroom personeelsleden vanwege (pre) pensionering;
- Lagere bekostiging door gewijzigde bekostiging (o.a. het loslaten van de GGL van leraren);
- Wijziging van het reglement van het Participatiefonds per 1-8-2022, waardoor vrijwel steeds 50% van de uitkeringslasten als gevolg van WW worden doorberekend aan Pallas;
- Functiewaardering schoolleiders, in 2025 worden de functies adjunct-schoolleider en schoolleider opnieuw gewaardeerd. Dit kan een andere inschaling tot gevolg hebben;
- Extra tijd en geld voor werk-naar-werktrajecten;
- Relatief meer zij-instromers, dit heeft een groot effect op de loonkosten en de benodigde begeleidingstijd door ervaren leerkrachten;
- Het hoge ziekteverzuim met relatief veel langdurig zieken, waar we moeilijk grip op kunnen krijgen.

Vacaturestelling

Op het moment dat er zich een vacature voordoet, stellen we vast of er een vrijwillige mobiliteitskandidaat is die naar een andere school wil gaan. Daarnaast checken we of er bij de uitkeringsgerechtigden (in te zien via het portaal van het Participatiefonds) een benoembare kandidaat beschikbaar is. Als er een mobiliteitskandidaat binnen Pallas is, geeft de bestuurder de kandidaat en schoolleider van de school waar deze bij voorkeur wil werken, opdracht een gesprek te voeren met de intentie tot plaatsing. De schoolleider draagt de mobiliteitskandidaat na een succesvol gesprek voor aan de bestuurder.

Wanneer een traject op basis van verplichte mobiliteit aan de orde is, heeft Pallas daarvoor specifieke afspraken gemaakt. Als het onderzoek naar vrijwillige of verplichte mobiliteit geen resultaat heeft opgeleverd voor het

invullen van een vacature, gaat de standaardprocedure voor het werven en selecteren van personeelsleden van start.

Voorkomen van werkloosheidskosten na ontslag

Er zijn in 2024 uitkeringskosten bij ons in rekening gebracht door het Participatiefonds. Dat betrof een totaalbedrag van € 3.000 (2023: € 5.000). Daarnaast hebben we in 2024 van het Participatiefonds € 6.000 terugontvangen, dit vanwege het gegeven dat er ten onrechte uitkeringslasten bij ons in rekening waren gebracht in voorgaande jaren. Tot nu toe zijn deze bij ons in rekening gebrachte kosten dus te verwaarlozen, dit terwijl de premie die we afdragen aan het Participatiefonds fors naar beneden is bijgesteld vanwege deze maatregel tot modernisering ervan. Zo is er in 2024 € 76.000 minder aan premie afgedragen dan in 2023. Tot nu toe pakt de modernisering voor ons dus positief uit. Hierbij dient wel vermeld te worden dat er door organisaties meer inspanningen zijn vereist dan vóór de modernisering (bijv. het indienen van een verlagingverzoek). De extra (administratieve) lasten zijn niet gekwantificeerd.

Voor de toekomst worden de volgende maatregelen genomen om werkloosheidskosten te mitigeren.

- De afgelopen jaren hebben we ervaring opgedaan met de financiële gevolgen die uit het nieuwe reglement van het Participatiefonds voortkomen. Tot nu toe geeft dit geen aanleiding om een werk-naar-werktrajectbeleid op te stellen gezien de minimale instroom bij het Participatiefonds. Dit blijven wij monitoren;
- Onderzoeken van detachering, uitlenen en re-integreren elders;
- Onderzoeken van mogelijkheden binnen de stichting door mobiliteit, demotie etc.

Er is inmiddels een aantal jaren ervaring opgedaan met de financiële effecten van de modernisering van het Participatiefonds. Tot op heden zijn de bij ons in rekening gebrachte WW-uitkeringen zeer beperkt van omvang. Het (landelijk) personeelstekort en de (als gevolg hiervan) lage instroom in de WW is een belangrijke oorzaak. Het risico ten aanzien van de modernisering van het Participatiefonds schatten we op dit moment laag in en we nemen -net als in voorgaande jaren- dan ook geen WW-voorziening op in de jaarrekening.

Strategisch personeelsbeleid

Personeelsbeleid is het onderdeel van het organisatiebeleid dat direct betrekking heeft op het personeel en is het geheel van maatregelen gericht op arbeid dat helpt de organisatiedoelstellingen te verwezenlijken. Via het strategisch beleidsplan 2020-2024 is het personeelsbeleid afgestemd op de onderwijskundige visie en de opgaven waar de scholen voor staan. Onderdelen van het personeelsbeleid zijn werving en selectie (zorgen dat de juiste persoon op de juiste plaats zit), professionele ontwikkeling (bieden van (in)formele mogelijkheden voor training en scholing), beoordeling van functioneren (voeren van functionerings- en beoordelingsgesprekken), beloning (belonen via (secundaire) arbeidsvoorwaarden, financiële en niet-financiële beloningen), autonomie in het werk (aandacht besteden aan basisbehoeften autonomie, competentie, relatie/verbondenheid, gelegenheid bieden om het werk goed te doen) en participatie in besluitvorming (bieden van mogelijkheden deel te nemen aan besluitvorming en overleg).

Een groot deel van deze activiteiten vindt plaats op de scholen van Stichting Pallas. Daarnaast vinden er op bovenschools niveau diverse activiteiten plaats die ervoor moeten zorgdragen dat de kwaliteit van ons onderwijs geborgd blijft, terwijl gelijktijdig het welbevinden en de ontwikkeling van het personeel wordt gestimuleerd. Hierbij is te denken aan het aanbieden van scholing op het gebied van vrijeschoolonderwijs door de Basisopleiding Vrijeschool Onderwijs (BVO) aan leerkrachten met een regulier PABO-diploma en het jaarlijks uitgeven van de Pallasbeurs. Op bestuurlijk niveau werkt Pallas aan een betere zichtbaarheid door deelname aan diverse lokale netwerken rondom de scholen. Op de HAN wordt vanaf 2021 een minor vrijeschoolonderwijs aangeboden waaraan ook personeelsleden van de scholen van Pallas een bijdrage leveren. En tenslotte neemt een groot deel van het vrijeschoolonderwijs in Nederland deel aan het project 'Samen Opleidend Leren'(SOL); hierdoor kunnen we mogelijk een nieuwe doelgroep van potentiële medewerkers aan ons binden. Vanwege de grote(re) betrokkenheid van deze groep bij Pallas levert dit (opnieuw) een versterking op van onze onderwijskwaliteit. Ieder aspect van het personeelsbeleid draagt bij aan de richting die we als stichting willen uitgaan en is van belang om steeds weer aandacht aan te schenken. Daarbij is onze kracht dat we personele kwesties, daar waar mogelijk, met maatwerk aanpakken.

De ontwikkeling van personeelsbeleid vindt plaats in nauw overleg en in samenwerking met de schoolleiders. Thema's op dit vlak worden samen met een vertegenwoordiging uit het Pallas Schoolleiders Overleg voorbereid,

waarna bespreking in het PSO plaatsvindt. Vanuit het PSO worden vervolgens concept-beleidsstukken aangeboden aan de GMR. De GMR heeft periodiek overleg met haar achterban, de medezeggenschapsraden van alle scholen. Schoolleiders zorgen voor de communicatie over beleidsdocumenten naar de medewerkers op de scholen. De documenten zijn bovendien terug te vinden in de Pallasmap. Daarnaast bezoekt de bestuurder jaarlijks alle scholen, waarbij gesprekken plaatsvinden met schoolleider, team, ouders en leerlingen. Tenslotte kan in het kader van het strategisch personeelsbeleid het overleg over het werkverdelingsplan en het taakbeleid aangestipt worden. Jaarlijks vindt voorafgaand aan het schooljaar het gesprek tussen schoolleider en team plaats over de wijze waarop de (uit het schooljaarplan afgeleide) taken over het team verdeeld worden. Door het voeren van deze dialoog wordt er een belangrijk fundament gelegd voor het daadwerkelijk realiseren van de doelstellingen op schoolniveau.

VOG's korttijdelijken

Wij hebben de accountant geen opdracht gegeven zoals opgenomen in bijlage IV bij het Onderwijsaccountantsprotocol m.b.t. het jaarverslag 2024 inzake de tijdige aanwezigheid van het VOG in 2024 uit te voeren. Als een VOG niet tijdig aanwezig is, dan wordt de betaling van het salaris opgeschort totdat de VOG er wel is. Tevens wordt de betreffende medewerker er meermaals op geattendeerd dat de VOG verplicht is. Facturen -van personeel dat in aanraking komt met leerlingen, maar niet in loondienst is- worden niet betaald totdat de VOG beschikbaar is.

Nieuwe VOG's 2024	VOG aanwezig op ingangsdatum	VOG te laat aanwezig	VOG niet aanwezig
Nieuwe medewerkers in loondienst	93	30	2
Nieuwe personen niet in loondienst met een VOG-verplichting	25	3	0

Tabel tijdige aanwezigheid verklaring omtrent het gedrag

Uit deze tabel blijkt dat van de medewerkers in loondienst in 74% van de gevallen de VOG tijdig aanwezig is, 24% is te laat en bij 2% is geen VOG verstrekt. Voor de personen niet in loondienst is dit respectievelijk 89%, 11% en 0%. Het is met name bij ziektevervanging lastig om de benodigde documenten tijdig voorhanden te hebben, aangezien de doorlooptijd van aanvraag tot verstrekking van het document een aantal (werk)dagen in beslag neemt.

Exitgesprekken

Sinds juni 2023 vragen we de medewerkers die afscheid nemen van Stichting Pallas of zij bereid zijn om mee te werken aan een exitgesprek. Doel hiervan is om als organisatie te leren van de tips en de tops en kijken of er een bepaalde algemene lijn uit te halen is. Afgelopen jaar werd door meerdere oud-collega's de fysieke aanwezigheid op de Pallasdag als positief ervaren, deze staat voor het nieuwe schooljaar opnieuw ingepland. Als tip werd meerdere keren genoemd het begeleiden van de startende leerkracht. Als actie hierop is de richtlijn "Introductie en begeleiding nieuwe werknemers" herzien. Door andere prioriteiten en de hoeveelheid werk op het stafbureau vinden deze gesprekken nu tijdelijk niet meer plaats.

Banenafpraak

In 2013 hebben de overheid en werkgevers- en werknemersorganisaties afgesproken te zorgen voor 125.000 extra werkplekken voor mensen met een arbeidsbeperking. Er werken binnen Pallas op een aantal scholen personeelsleden in ondersteunende functies (meestal conciërges) die vanuit een organisatie naar Pallas worden gedetacheerd of met subsidie bij Pallas in dienst zijn. Er zijn in 2024 geen werknemers vanuit de betreffende doelgroep bijgekomen binnen Pallas.

Belangrijkste risico's en onzekerheden binnen het deelgebied Personeel en professionalisering

- In het kader van het personeelstekort in het onderwijs en gezien de hoge werkloosheid in andere sectoren is er kans dat er meer ontslag wordt genomen dan voorgaande jaren waarbij opvalt dat dit gedurende het lopende schooljaar gebeurt;
- Een lege vijver om in te vissen (vooral schoolleiders en leerkrachten);

- Uitval door ziekte (langdurig).

De volgende maatregelen zijn of worden getroffen om bovenstaande risico's en onzekerheden het hoofd te kunnen bieden:

- Inrichting van de werkgroepen “Boeien, binden, behouden en opleiden” in het PSO met ingang van schooljaar 2024-2025;
- Er zijn verschillende instapmomenten mogelijk gemaakt voor de BVO;
- Veel aandacht voor preventie van verzuim;
- In het aannamebeleid anticiperen op toekomstige formatie (binnenhalen en binden van kwalitatief sterke leerkrachten waarvoor in de nabije toekomst formatie beschikbaar komt);
- Ontwikkelen van een aantrekkelijk pakket aan arbeidsvoorwaarden;
- Goede begeleiding van startende leerkrachten en zij-instromers;
- Het structureel voeren van exitgesprekken.

De risico's en onzekerheden zoals hierboven genoemd blijven ook voor de komende jaren nog actueel; de risico's zijn groot en de impact kan aanzienlijk zijn en is niet op voorhand te kwantificeren.

4.3 Huisvesting & facilitaire zaken

Doelen en resultaten

Stichting Pallas heeft in haar strategisch beleid opgenomen dat de scholen een gezond binnenklimaat hebben voor leerlingen en personeel en het hebben van duurzame gebouwen nastreeft. Dit wordt gerealiseerd door bij een verbouwing of nieuwbouw het duurzaam bouwen als uitgangspunt te nemen en de eisen die gesteld worden aan frisse scholen -zover dat tot onze de mogelijkheden behoort- na te leven. In 2024 is hier op de volgende wijze uitvoering aan gegeven.

Op vrijeschool Meander in Nijmegen is in 2023 gestart met de werkzaamheden aan een nieuw te plaatsen ventilatiesysteem en het gebouw meteen te voorzien van nieuwe plafonds. Deze werkzaamheden zijn (iets later dan gepland) aan het einde van 2024 opgeleverd, waarmee de school nu beschikt over een prettig binnenklimaat voor alle gebruikers.

Werkzaamheden in de Meander

Eind 2023 is de Zilverlinde in Roosendaal verhuisd naar een tijdelijke locatie in afwachting van de nieuwbouw. In 2024 is er hard gewerkt door het ontwerpteam om een mooi, gezond en vooral duurzaam schoolgebouw te ontwerpen. Het resultaat zal een school zijn die grotendeels uit hout gaat bestaan, gasloos en energie-optimaal zal zijn en waar een prettig werk- en leerklimaat zal zijn middels een luchtbehandelsysteem. De bouw zal starten in zomervakantie 2025, waarbij de oplevering van dit pand nu gepland staat voor eind 2026.

Ontwerp nieuwbouw Zilverlinde

In 2024 zijn er uitvoerig gesprekken gevoerd met gemeente Roermond over nieuwbouw voor de Christophorus. Nadat er, gezamenlijk met Broekhin en gemeente, is besloten dat er geen voorziening voor 0-18 jarigen gerealiseerd zal worden op het terrein van de VO-school, heeft gemeente Roermond snel geschakeld om te komen tot een nieuwe locatie. Er is dan ook een gebouw aangewezen waar wij na het maken van een schetsontwerp gezamenlijk heel enthousiast over zijn. Ook hier is er uitgegaan van een houtbouw school, waarbij duurzaamheid en binnenklimaat belangrijke pijlers zijn. De laatste gesprekken lopen over de vorm van het project, maar de hoop is dat we in 2025 komen tot een ontwerp voor uitvoering van deze (ver)nieuwbouw.

Schetsontwerp (ver)nieuwbouw Christophorus

De verduurzamingsopgave voor Stichting Pallas blijft groot. We maken gebruik van relatief veel oude schoolpanden die in de planning staan van de gemeentes om te deze verduurzamen. Zo staat er nog een aantal scholen op de rol waarbij (ver)nieuwbouw in de komende jaren aan de orde is. Denk hierbij aan Vrije school Brabant en Helianthus. Wel blijft het zo dat gemeenten de cyclus tot renovatie/vernieuwing steeds verder uitstellen vanwege de enorm druk op hun inkomsten vanuit het rijk. Hiervan zijn gemeente Helmond, gemeente Oss en gemeente Oosterhout enkele voorbeelden. Waar mogelijk zijn al zonnepanelen geplaatst op de schoolpanden en in geval van vernieuwbouw of nieuwbouw wordt het pand minimaal BENG (Bijna Energie Neutraal Gebouwen) opgeleverd.

De gebouwen van Pallas zijn relatief oud (zie onderstaande grafiek), dit vormt een (financieel) risico voor de organisatie.

Verdeling bouwjaarklassen onderliggende schoolgebouwen

Bron: Schoolbesturen op de kaart

Trots op bereikt resultaat

In Nijmegen is een tweede school succesvol van start gegaan in een tijdelijke locatie aan de Griftdijk. Vanwege een nijpend ruimtegebrek om het aantal nieuwe leerlingen op te vangen in de gemeente Nijmegen is de school

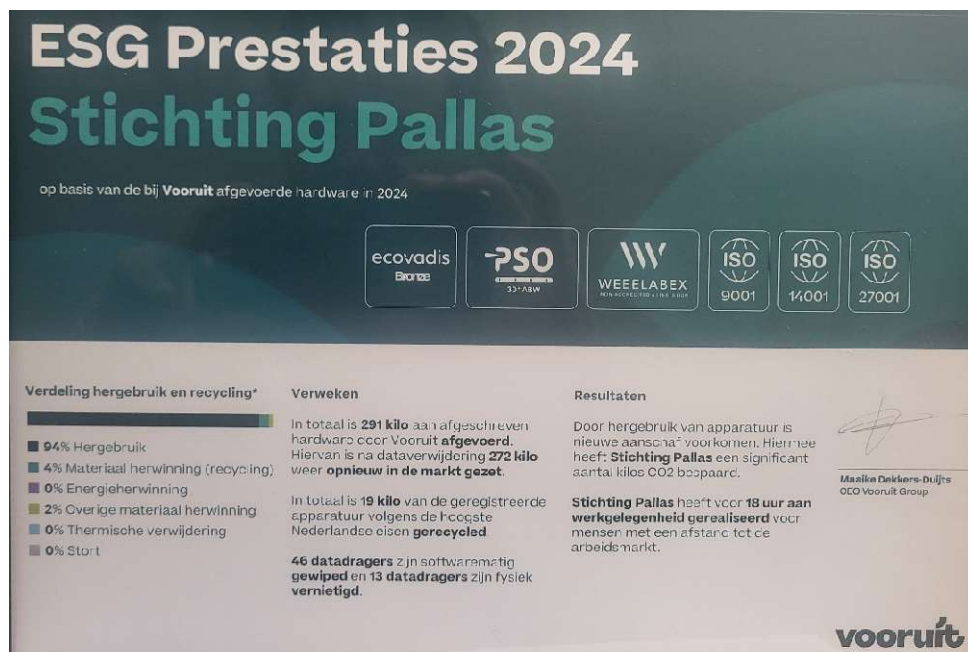
een jaar eerder gestart dan gepland. Op de achtergrond worden ook al de gesprekken met de gemeente gevoerd over de uiteindelijke nieuwbouw in een nog voor woningbouw te ontwikkelen gebied in Nijmegen. In Heerlen is de dislocatie van de Helianthus verhuisd naar een andere tijdelijke locatie vanwege ruimtegebrek. Wij zijn in afwachting van de vernieuwbouw van een unilocatie, waarmee de school weer onder één dak gehuisvest zal zijn. In Tiel is bij de Johanneschool extra ruimte toegekend door de gemeente in het naastgelegen gebouw. Dit vanwege het ruimtegebrek dat was ontstaan door de groei. Hier kan de school de komende jaren weer verder groeien, totdat wij in aanmerking komen voor nieuwbouw.

Facilitair

In 2024 is volgens de inkoopkalender de aanbesteding voor het printpark gestart en vormgegeven. Eind 2024 is hieruit Ricoh als partij gekomen waar wij ons de komende vijf jaar aan gaan verbinden. Daarnaast stond het aanbesteden van leermiddelen, kantoorartikelen en schoolmeubilair op de inkoopkalender. Na een onderzoek bij andere collega-besturen en overleg met de accountant is hier geen aanbesteding voor opgestart. Tenslotte zijn er gesprekken gevoerd met een afvalverwerkingspartij om de mogelijkheden te verkennen tot een meer centrale regeling van de afvalstromen binnen Pallas. In 2025 zal hier meer duidelijkheid over komen. Eind 2024 is de vraag naar alle scholen uitgegaan om alle locatiegebonden contracten te delen met de stafmedewerker facilitair. Dit zodat er meer zicht komt op afspraken, verschillende partijen en daarbij horende kosten. Wens is om in 2025 te kijken of dit proces efficiënter ingericht kan worden.

Duurzaamheid

Naast de verduurzaming in de gebouwen is Pallas ook alert op het hergebruik en de recycling van materialen, zoals afgeschreven hardware. Van de 291 kilo is na dataverwijdering 272 kilo afgeschreven hardware weer opnieuw in de markt gezet. Tevens is hierdoor voor 18 uur aan werkgelegenheid gerealiseerd voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Bron: Vooruit – ICT recycling services

De belangrijkste risico's en toekomstige ontwikkelingen binnen het deelgebied Huisvesting en facilitaire zaken

Het (ver)bouwen en renoveren van onze scholen blijft een financieel risico. De prijzen zijn aan het eind van 2024 enigszins gestabiliseerd, maar blijven grillig en de vakmensen die nodig zijn, zijn maar beperkt beschikbaar.

De risico's voor de komende jaren zijn:

- Het project "frisse scholen", het aanpassen van gebouwen met ventilatiesystemen kost relatief veel onderwijsgeld en er staat weinig subsidie tegenover.

- Steeds meer gemeenten verwachten een eigen bijdrage in de kosten van vernieuwbouw of nieuwbouw van een schoolpand. Deze eigen bijdrage is voor PO-besturen slechts mogelijk als het gaat om investeringen in duurzaamheid. Bij dergelijke investeringen zijn er tijdens het (toekomstige) gebruik *mogelijk* exploitatievoordelen te verwachten. Deze duurzaamheidsinvesteringen kunnen dus mogelijk als een “voorfinanciering” beschouwd worden. Aangezien het bij Stichting Pallas over veel gebouwen gaat lopen deze voorfinancieringen flink op.
- Gekoppeld aan bovenstaand punt het wetsvoorstel “planmatige en doelmatige aanpak onderwijshuisvesting”; hierin staat onder andere dat het investeringsverbod voor primair onderwijs komt te vervallen, waarin PO voortaan mag investeren vanuit een overschot in de exploitatie. Als deze wetgeving daadwerkelijk van kracht wordt, dan zullen gemeenten nog meer sturen op eigen (grotere) bijdrage van schoolbesturen tijdens (ver)nieuwbouw of renovatie. De wet is officieel ingediend en de beoogde inwerkingtreding is 1 januari 2026.
- De meeste Pallasscholen groeien en de noodzakelijke aanpassingen aan de panden komt als gevolg van voorfinanciering voor een deel ten laste van de stichting.
- De kosten voor onderhoud van de scholen groeien jaarlijks, maar de vergoeding vanuit de lumpsum groeit niet evenredig mee. De financiering voor van het onderhoud kost gemiddeld 15% meer dan de daarvoor bestemde bekostiging (bron: sectorrapportages PO-raad 2023).
- Oplopende kosten voor onderhoud aan gebouwen, waarbij deze niet meer evenredig lopen aan kosten zoals deze opgenomen zijn in de meerjarenonderhoudsplannen.

4.4 Financieel beleid

Doelen en resultaten

Ter borging van de financiële continuïteit van onze organisatie was er tot 2024 een aantal streefwaarden geformuleerd. Met name het weerstandsvermogen (stichting) respectievelijk het buffervermogen (scholen) werd gebruikt ter bepaling van het voldoende solvabel zijn van de stichting dan wel de individuele school.

$$\text{Weerstandsvermogen stichting} = \frac{\text{eigen vermogen} - \text{materiële vaste activa}}{\text{rijksbijdragen OCW}}$$

Vanwege de gewijzigde verslaggevingsvoorschriften ten aanzien van het vormen van een voorziening voor groot onderhoud, is deze streefwaarde niet meer goed bruikbaar. Scholen zijn op dit punt niet meer vergelijkbaar, met name vanwege het gegeven dat scholen die ook economisch eigenaar zijn van een (deel van het) schoolgebouw geen voorziening onderhoud meer hebben voor instandhouding van dit gebouw(deel). In het geval dat het volledige eigendom aan Pallas toebehoort, worden kosten voor groot onderhoud geactiveerd en afgeschreven. De voorziening onderhoud is dan ook komen te vervallen bij Meander (gehele gebouw) en bij de Vuurvogel en Rudolf Steiner Educare (bijgebouwen). In een aantal gevallen maken scholen gebruik van gebouwen die in eigendom zijn van de gemeente. Ook in deze situatie hoeven scholen geen voorziening onderhoud te treffen, groot onderhoud komt immers ten laste van de gemeente. Dit heeft tot gevolg gehad dat ook in deze gevallen de voorziening onderhoud is vrijgevallen ten gunste van de reserve van de school. Het gaat hierbij om de Zilverlinde en 't Kleurenbos.

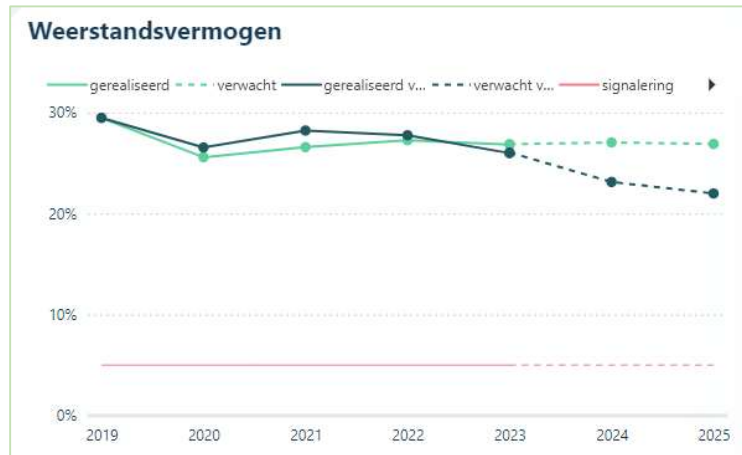
Bij het beoordelen van de financiële continuïteit van de scholen is de meerjarenbegroting 2024-2028 in ogenschouw genomen, dit in relatie tot de reserves van de school. Daar waar uit de meerjarenbegroting bleek dat zonder het nemen van maatregelen de resultaten (aanzienlijk) negatief zouden blijven én de reserve zou daarmee teveel onder druk komen te staan, is aan de betreffende scholen een taakstelling opgelegd. In 2024 is dit bij vier scholen het geval geweest. Twee scholen hebben een taakstelling gekregen van in totaal (in fte OP uitgedrukt) 2,0 fte per januari 2024 en twee scholen per augustus 2024 1,6 fte. De betreffende scholen is verzocht om een plan van aanpak op te stellen en deze na afstemming met de MR ter goedkeuring aan het bestuur te doen toekomen. Vanwege de wisseling op bestuurlijk niveau is dit proces echter niet goed en niet volledig doorlopen. Desondanks hebben drie van de vier scholen de taakstelling in voldoende mate weten door te voeren en is de formatie per augustus 2024 in overeenstemming gebracht met de kaders zoals deze in de begroting zijn opgenomen.

De verwachting was dat er als gevolg van de wijziging van de verslaggevingssystematiek op landelijk niveau nieuwe kengetallen zouden worden geïntroduceerd voor het beoordelen van de financiële continuïteit van onderwijsinstellingen. In afwachting hiervan heeft Pallas geen andere (eigen) streefwaarden geformuleerd. Er zijn echter (nog) geen landelijke kengetallen, zodat het nu niet mogelijk is om de financiële positie te beoordelen in relatie tot de streefwaarden. Derhalve sluiten we voor de beoordeling aan op de kengetallen zoals deze in het verleden op landelijk niveau zijn gepubliceerd en welke nog worden gebruikt voor het financieel toezicht op onderwijsinstellingen.

Het weerstandsvermogen per 31 december 2024 bedraagt -3,2% (2023: 0,5%), dit is lager dan de signaleringswaarde (van 5%) zoals OCW deze hanteert. Aangezien Stichting Pallas één van haar schoolgebouwen en een tweetal bijgebouwen in volledig eigendom heeft én er bij een aantal andere scholen sprake is van een eigen investering in gebouwen, is de boekwaarde van de materiële vaste activa relatief hoog. Dit kengetal is bij Stichting Pallas dan ook laag in vergelijking met andere besturen. Het vermogen is vanwege het negatieve exploitatieresultaat in 2024 echter fors lager geworden dan in 2023. De meerjarenbegroting 2025-2029 laat in de eerste twee begrotingsjaren 2025 en 2026 ook nog steeds negatieve resultaten zien, zodat het weerstandsvermogen naar verwachting nog verder zal dalen. De geprognoseerde groei van het leerlingaantal en het niet in gelijke mate meegroeien van het aantal personeelsleden zorgt ervoor dat de begroting vanaf 2027 weer zwarte cijfers heeft.

Het weerstandsvermogen wordt ook wel berekend op basis van de volgende formule.

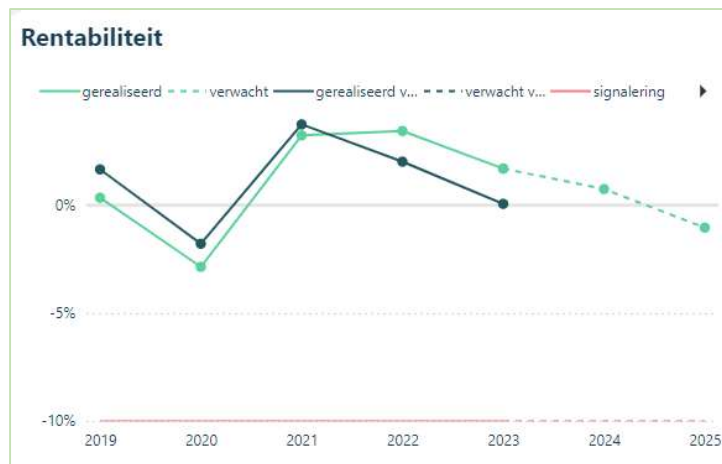
$$\text{Weerstandsvermogen} = \frac{\text{Eigen vermogen}}{\text{Totale baten} + \text{financiële baten}}$$

Bron: Schoolbesturen op de kaart

Deze berekeningswijze levert het bovenstaande plaatje op, waaruit geconcludeerd kan worden dat in vergelijking met andere PO-besturen het weerstandsvermogen van Pallas in overeenstemming is met het gemiddelde in de sector. De landelijke gegevens over 2024 zijn nog niet bekend, de verwachting is dat Pallas in negatieve zin zal gaan afwijken van het gemiddelde in de sector.

Voor de rentabiliteit hebben we ook in het verleden geen streefwaarde vastgesteld; dit vanwege het gegeven dat de streefwaarde ten aanzien van het buffervermogen per school van toepassing was en hierin de rentabiliteit impliciet ook meegenomen werd. Omdat de rentabiliteit in 2024 negatief was (-4%), is het interessant om nu toch de vergelijking met landelijke gemiddelden te maken.

Bron: Schoolbesturen op de kaart

Rentabiliteit =
$$\frac{\text{Resultaat}}{\text{Totale baten + rentebaten + waardeveranderingen/overige opbrengsten FVA en effecten}}$$

Uit deze grafiek is af te leiden dat de rentabiliteit van Pallas eenzelfde patroon laat als het gemiddelde in de sector. Ook hier geldt dat het jaar 2024 mogelijk in negatieve zin zal gaan afwijken van de landelijke cijfers.

Sinds 2020 is er een signaleringswaarde van kracht geworden voor mogelijk bovenmatig vermogen. Aan de hand van een aantal criteria (aanschafwaarde gebouwen, boekwaarde overige materiële vaste activa, omvang publiek en privaat vermogen en omvang totale baten) kan bepaald worden of er mogelijk sprake is van bovenmatig vermogen. Als het op basis van de criteria berekende normatieve eigen vermogen hoger is dan het publieke vermogen, dan zou dit kunnen duiden op een te hoge vermogenspositie. Uitgaande van peildatum 31 december

2024 zou het maximale normatieve eigen vermogen van Stichting Pallas € 11.183.000 mogen bedragen. Het publieke vermogen blijft daar met € 3.730.000 ver onder. Ook dit kengetal levert voor ons dus geen signalering op. De andere kengetallen die OCW gebruikt voor het financieel toezicht op onderwijsinstellingen leveren ook geen signaleringen op, met uitzondering van het weerstandsvermogen (waarbij rekening wordt gehouden met de boekwaarde MVA).

Opstellen meerjarenplannen

Voorafgaand aan het opstellen van de (meerjaren)begroting 2024-2028 is een kaderbrief 2024 opgesteld. De in het strategisch beleidsplan opgenomen doelstellingen zijn -zover als mogelijk- financieel vertaald en in de begroting verwerkt. Aangezien de doelstellingen veelal op schoolniveau een verdere vertaling krijgen in activiteiten, is dit punt specifiek aan bod gekomen tijdens het begrotingsgesprek dat heeft plaatsgevonden tussen de schoolleider en de controller. In de periode oktober en november hebben de gesprekken met de schoolleiders plaatsgevonden. In de meeste gevallen was bij deze bespreking ook de administratieve kracht van de school aanwezig. Nadat deze gesprekken hebben plaatsgevonden, zijn de schoolbegrotingen nog verder ingevuld. Hierbij is te denken aan groeibekostiging en dotatie voorziening/activering groot onderhoud. In een aantal gevallen is vanwege het risico op financiële discontinuïteit een taakstelling opgelegd per augustus 2025. Dit is bij de begroting 2024 voor een viertal scholen van toepassing (2023: vijf). Aan schoolleiders is de opdracht gegeven om de formatie in het schooljaar 2024-2025 (of zoveel eerder als mogelijk) passend te maken binnen het voor de school beschikbare budget.

Het proces om te komen tot een betere begroting is een aantal jaren geleden gewijzigd in die zin dat de schooljaarplangesprekken voorafgaand aan het opstellen van de kaderbrief gepland zijn. Er is dan op een eerder moment zicht op de activiteiten die zich op bovenschools en schoolniveau zullen voordoen in een volgend kalenderjaar; de activiteiten kunnen dan ook op een eerder moment worden gekwantificeerd.

Het meerjarenbestuursformatieplan is in 2024 vastgesteld. De meerjarenbegroting heeft als onderlegger gefungeerd, evenals de rapportages zoals deze samengesteld kunnen worden vanuit het personeels- en salarissysteem Visma. Aan het begin van 2024 is er door de GMR ingestemd met het meerjarenformatiebeleid en bestuursformatieplan 2024-2028.

Toekomstige ontwikkelingen

In de loop van 2021 is het financieel beleidsplan vastgesteld. Dit plan geeft een beeld van de activiteiten die er op financieel vlak in de jaren 2021-2024 op de rol hebben gestaan. Een aantal met name externe ontwikkelingen draagt ertoe bij dat we het financieel beleid en beheer wat meer inbedden in onze organisatie. Het financieel beleidsplan is aan een actualisatie toe. Vanwege een andere prioriteitsstelling is dit in 2024 niet van de grond gekomen.

Het Nationaal Programma Onderwijs heeft in de periode 2021-2022 en 2022-2023 voor veel extra middelen gezorgd. Ook is de afgelopen jaren subsidie verstrekt in het kader van versterking basisvaardigheden. Deze subsidie loopt nog door tot en met 2026 en zal daarna structureel toegekend worden. Dit biedt kansen voor de onderwijssector om een kwaliteitsslag te maken en deze te borgen in de organisatie. Voor een deel verrichten de medewerkers nog werkzaamheden in het kader van NPO, de middelen waren per augustus 2023 (afloop subsidieperiode) nog niet geheel besteed. Ook per einde 2024 is er nog een saldo aan NPO-middelen. Dit saldo is opgenomen in een bestemmingsreserve. Aangezien de bestedingsperiode afloopt na het schooljaar 2024-2025, kan het eventueel resterende saldo in het kalenderjaar 2025 vrijvallen ten gunste van de algemene reserve.

In 2023 is de wet vereenvoudiging bekostiging in werking getreden. In de begroting 2023 is het effect van de vereenvoudiging van de bekostiging voor de eerste maal zichtbaar gemaakt. In 2024 en in 2025 is er nog een (gedeeltelijke) overgangsbekostiging van toepassing, in 2026 zal Pallas ruim € 600.000 minder rijksbijdragen ontvangen in vergelijking met 2023 als gevolg van invoering van deze bekostigingssystematiek. In 2024, 2025 en 2026 zijn de resultaten (naar verwachting) negatief. In hoeverre en in welke omvang dit verband houdt met de vereenvoudiging van de bekostiging is lastig te duiden. Er is immers vorig jaar al geanticipeerd op een lagere bekostiging, onder andere door het opleggen van taakstellingen. De omvang van de personele lasten en het exploitatieresultaat worden door meerdere factoren beïnvloed. In de toelichting op de financiën 2024 komt dit nog aan bod.

Op termijn zal de kleinscholentoeslag naar verwachting vervangen gaan worden door een dunbevolktheids-toeslag. Dit zal negatief gaan uitpakken voor Pallas, aangezien de scholen zich in stedelijk gebied bevinden. Op

dit moment ontvangen wij voor zes scholen deze kleinscholentoeslag. In 2025 gaat het om een bedrag van € 589.000 (excl. Waldorf aan de Waal), dus gemiddeld per school € 98.000.

Treasury

Het treasurystatuut is in de loop van 2024 opnieuw vastgesteld door het College van Bestuur. Het gevoerde beleid in 2024 ten aanzien van treasury is grotendeels in overeenstemming geweest met het treasurystatuut. Er is vóór het vaststellen van het nieuwe statuut geconstateerd dat het onderbrengen van middelen op een spaarrekening bij Triodos niet aan de wet- en regelgeving voldoet, aangezien deze financiële instelling geen A-rating heeft, maar een BBB-rating. Er is besloten om de betaalrekening bij Triodos aan te houden, dit vanuit de overeenstemming met de waarden van deze financiële instelling met onze eigen waarden én het gegeven dat het aanhouden van een betaalrekening niet in strijd is met de wet- en regelgeving. De spaarrekening bij Triodos is in de loop van 2024 verder afgebouwd. Ultimo 2024 is er nog een gering saldo van € 100.000, inmiddels (voorjaar 2025) staan er geen middelen meer op deze spaarrekening. De ter beschikking staande middelen zijn in 2024 allen liquide aangehouden, dit bij verschillende financiële instellingen. Gemiddeld was er in 2024 € 7.241.000 aan liquide middelen beschikbaar. In 2023 was dat € 7.508.000. In 2024 hebben we rente ontvangen over de bij onze financiële instellingen ondergebrachte middelen, dit voor een bedrag van € 68.000 (2023: € 42.000). De verwachting is dat we de komende periode een iets lagere rente blijven ontvangen over onze tegoeden. Pallas heeft haar tegoeden bij verschillende financiële instellingen uitstaan, te weten ING, ASN, SNS en Triodos. De uitgezette saldi zijn als volgt.

Rekening	Saldo 31 december 2024 (€)	Gemiddeld rentepercentage
ING betaalrekeningen scholen	119.000	n.v.t.
ING spaarrekening	3.672.000	1,5%
ASN spaarrekening	995.000	0,2%
SNS spaarrekening	563.000	0,2%
Triodos spaarrekening	100.000	0,9%
Triodos betaalrekening	747.000	n.v.t.
Totaal	6.196.000	1,0%

De vorderingen van Pallas (€ 2.527.000) hebben voor een groot deel betrekking op vooruitbetaalde huisvestingskosten (€ 1.426.000). In de loop van 2024 zal een aantal projecten zijn afgerond en kunnen de kosten worden geactiveerd. De post debiteuren bevat inmiddels een aantal posten van oudere datum, deze worden in overleg met ObT beoordeeld op inbaarheid. Medio 2025 zal dit leiden tot acties om tot inning over te gaan dan wel tot afboeking van de vordering. Met ObT zullen betere afspraken worden gemaakt met betrekking tot de monitoring van de (inbaarheid van de) vorderingen.

De grootste debiteur per einde 2021 is grotendeels komen te vervallen (i.c. OCW € 1.009.000); dit heeft te maken met het vervallen van het zogenaamde betaalritmeverschil; de toekenning van de rijksmiddelen werd niet gelijkmatig over het schooljaar uitbetaald, zodat er een vordering op OCW was op balansdatum. Met ingang van de nieuwe bekostigingssystematiek is deze vordering komen te vervallen, met als argument dat de bekostiging vanaf 2023 per kalenderjaar plaatsvindt en hiermee de grond voor het vormen van een vordering is komen te vervallen. Tegen de beschikking die is afgegeven over de periode augustus tot en met december 2022 is door ons bezwaar gemaakt. Hierover is meer informatie opgenomen in de paragraaf “niet uit de balans blijkende verplichtingen”.

Allocatie van middelen

De Pallasscholen hebben een eigen vermogenspositie, het behaalde exploitatieresultaat wordt toegevoegd aan het vermogen van de school bij een positief resultaat en onttrokken indien er sprake is van een negatief resultaat. Vanaf 2022 worden de bovenscholse (positieve en negatieve) jaarresultaten niet meer verrekend met de scholen. Er wordt gestreefd naar het vormen van een (gering) vermogen op bovenscholse niveau ter grootte van twee fte (ca. € 170.000). Zo wordt voorkomen dat er fluctuaties optreden in de vermogenspositie van de scholen, kan het bedrag per leerling voor langere tijd (excl. indexering) vastgezet worden en kunnen fricties op bovenscholse niveau opgevangen worden. Het vermogen op bovenscholse niveau bedraagt per ultimo 2024

-/- € 20.000 (2023: € 186.000) en is dus volgens de interne richtlijnen niet toereikend om daar waar nodig een impuls te geven aan (school)ontwikkelingen en om bovenschools fricties op te vangen. Het is te verwachten dat het nog een aantal jaren duurt voordat het bovenschools vermogen weer op niveau is.

De middelen worden volledig aan de scholen toegekend op basis van de beschikkingen van DUO. Bij het opstellen van de begroting wordt geraamd wat de omvang van de kosten voor staf en bestuur zullen zijn, evenals de zogenaamde gemeenschappelijke kosten. Kosten voor staf en bestuur bestaan voornamelijk uit loonkosten en bedragen 3,0% (2023: 3,0%) van de totale loonkosten van de stichting. De gemeenschappelijke kosten zijn bijv. administratiekantoor, kosten voor arbodiensten, verzekeringen, juridische ondersteuning, lidmaatschappen (PO-raad, VVS), licenties (Microsoft) en scholing (Pallasbeurs, BVO). Ter dekking van deze bovenschoolse en gemeenschappelijke kosten dragen de scholen per leerling in 2024 € 690 bij. Er is in 2024 een aantal solidariteitsregels van toepassing.

- De (verlof)kosten samenhangend met duurzame inzetbaarheid en ouderschapsverlof worden gezamenlijk gedragen en maken deel uit van het bedrag per leerling.
- Iedere school krijgt per leerling dezelfde lumpsumbijdrage personeel. De kleinscholentoeslag wordt aan de betreffende (kleine) scholen toegekend.
- Scholen met een gemiddeld hoge loonsom voor onderwijzend personeel, krijgen hiervoor een gedeeltelijke compensatie vanuit een bovenschoolse voor dit doel ingerichte “voorziening”. Er is in totaal € 50.000 beschikbaar, in 2024 hebben er vijf scholen gebruikt gemaakt van deze vorm van solidariteit.

Op basis van (jaar)plannen, de geldende uitgangspunten voor de begroting, de peildatum van 1 februari en mogelijke wijzigingen in wet- en regelgeving komt de kaderbrief tot stand. De kaderbrief staat op de agenda van diverse gremia binnen Pallas. De GMR en het PSO brengen advies uit over de kaderbrief en de Raad van Toezicht verleent haar goedkeuring eraan, waarna de bestuurder de kaderbrief vaststelt. Op basis van de kaderbrief worden vervolgens de schoolbegrotingen en de begroting op staf/bestuursniveau en op gemeenschappelijk niveau opgesteld. De samengevoegde begroting op stichtingsniveau staat weer op de agenda van GMR, PSO en Raad van Toezicht. Als de bestuurder tenslotte de begroting vaststelt, stelt dat de budgethouders in staat om verplichtingen aan te gaan voor zover dat binnen de kaders van de begroting valt. Mocht gedurende het jaar blijken dat het budget niet toereikend is en er zijn geen mogelijkheden om binnen de begroting te schuiven met/bezuinigen op posten, dan heeft een schoolleider de mogelijkheid om de bestuurder te verzoeken om het budget te mogen overschrijden. Afhankelijk van hetgeen waar de beoogde overschrijding betrekking op heeft (bijv. huisvesting, formatie, investeringen), wint de bestuurder advies in bij de betreffende portefeuillehouder(s). De bestuurder neemt op basis van de adviezen een besluit en deelt het besluit mee aan de schoolleider. Toestemming tot het overschrijden van het budget betekent dus niet dat het budget een wijziging ondergaat.

Onderwijsachterstandsmiddelen

In 2024 heeft één school middelen ontvangen in het kader van de bestrijding van onderwijsachterstanden, dit voor € 5.000 (2023: € 9.000 voor twee scholen). De gelden die door OCW ter beschikking worden gesteld komen volledig ten goede aan de betreffende school; er vindt geen herverdeling plaats aangezien deze middelen geen deel uitmaken van onze allocatiesystematiek. De middelen waren ook voor € 5.000 in de begroting opgenomen. De middelen zijn door de schoolleider ingezet daar waar deze middelen het beste het doel dienen.

In dit kader kan ook vermeld worden dat in 2024 er voor de extra ondersteuning van anderstalige leerlingen (“regeling eerste opvang vreemdelingen en asielzoekers”) middelen ontvangen zijn bij twee scholen, dit voor een bedrag van in totaal € 3.000 (2023 € 50.000 voor zes scholen). Vanwege een wijziging in de regeling komen onderwijsinstellingen nu minder snel in aanmerking voor subsidie.

Bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders

In het voorliggende boekjaar is een bedrag van € 387.000 ontvangen in het kader van “professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders”. Scholen kunnen binnen het kader van de Pallas-richtlijn ‘introductie en begeleiding startende werknemers’ een plan opstellen. In de richtlijn is onder andere opgenomen dat startende leerkrachten extra tijd krijgen om bijvoorbeeld lessen voor te bereiden. Ook voor professionalisering worden meer middelen uitgetrokken, dit in de vorm van intervisie. Tenslotte zijn er voor startende schoolleiders diverse mogelijkheden om zich (verder) te bekwamen (in het leiderschap en/of de antroposofische achtergrond). Deze regeling zal in de komende jaren komen te vervallen en opgenomen worden in de bekostiging van de onderwijsregio's. In 2025 wordt de helft van de middelen aan de onderwijsbesturen toegekend, de andere helft gaat naar de onderwijsregio's.

Belangrijkste risico's en onzekerheden binnen het deelgebied Financiën

- **Werkloosheidsuitkeringen**

De modernisering van het Participatiefonds is als een risico aan te merken. Vanaf augustus 2022 krijgen wij de uitkeringslasten van oud-medewerkers voor 50% doorbelast. Tot nu toe zijn de uitkeringslasten zeer beperkt gebleven, dit mede vanwege het personeelstekort. We zullen zoveel als mogelijk moeten zien te voorkomen dat er uitkeringsrechten gaan ontstaan, bijvoorbeeld door een goed functionerend aannamebeleid, een toereikend begeleidings- en professionaliseringsaanbod en een gedegen gesprekkencyclus.

- **Ziekteverzuim**

Aangezien Pallas eigen risicodragers zijn voor (de vervanging van) ziekte, is dit aspect ook als een risico aan te merken. In de begroting is rekening gehouden met een ziekteverzuim en -vervanging van 6%. Op het moment dat er sprake is van 7% ziektevervanging, dan zijn de loonkosten ca. € 238.000 hoger dan begroot. Er is de afgelopen periode veel aandacht uitgegaan naar preventie van ziekteverzuim.

- **Transitievergoeding bij ontslag na arbeidsongeschiktheid of langdurige ziekte**

De transitievergoeding bij ontslag na twee jaar arbeidsongeschiktheid of langdurige ziekte kan waarschijnlijk vanaf 1 juli 2026 niet meer gedeclareerd worden bij het UWV. Dit voornemen is kenbaar gemaakt door het kabinet in een voorstel voor een wetswijziging. Met deze voorgenomen wetswijziging is in de begroting nog geen rekening mee gehouden. In 2024 heeft Pallas een bedrag van € 69.000 ontvangen in dit kader.

- **Wijziging bekostiging kleine scholen**

Op termijn zal het bekostigingsdeel "kleinescholentoeslag" waarschijnlijk wijzigen in een "dunbevolktheidstoeslag". Scholen in dunbevolkt gebied krijgen op grond van dit voorgenomen beleid recht op een aanvullende bekostiging, dit gaat dan ten laste van de kleine scholen in stedelijk(er) gebied. Deze mogelijke wijziging gaat een negatief gevolg hebben voor Pallas.

- **Openen nieuwe locaties en wijziging school naar nevenvestiging**

a) In 2024 is Waldorf aan de Waal geopend, dit één jaar voordat de school bekostiging zal gaan ontvangen. Het openen van een nieuwe school gaat altijd gepaard met risico's; er zijn opstartkosten en de toestroom van leerlingen is moeilijk in te schatten. Daarnaast is er in Nijmegen sprake van doordecentralisatie; er zal derhalve een gebouw in economisch eigendom moeten worden verkregen of er zal een huurovereenkomst moeten worden aangegaan. In 2025 zal een besluit terzake genomen moeten worden.

b) In Weert is in augustus 2022 een school gesticht, Waldorf Wertha. De hiermee gepaard gaande financiële risico's zijn geringer van omvang dan in Nijmegen, omdat in Weert het gebouw in economisch eigendom blijft van de gemeente. Het bestuur onderzoekt momenteel de mogelijke sluiting van deze school, dit vanwege de onder druk staande onderwijskwaliteit. De school is 2022 gestart met één kleuterklas en heeft op 1 oktober 2024 28 leerlingen (2023: 19). De school Waldorf Wertha is kwetsbaar. De school zal binnen een periode van acht jaar moeten groeien tot 200 leerlingen, wil de school als zelfstandige locatie blijven voortbestaan. Lukt dit niet, dan kan de school mogelijk als nevenvestiging blijven voortbestaan. De rijksbijdrage zal in dat geval lager zijn.

c) 't Kleurenbos in Oss kan tot en met 2024-2025 als zelfstandige school blijven voortbestaan. Inmiddels heeft DUO kenbaar gemaakt dat Pallas op grond van de regeling omtrent de gemiddelde opheffingsnorm van de Pallasscholen 't Kleurenbos in 2025-2026 als zelfstandige school kan laten voortbestaan. Dergelijke beschikkingen worden steeds per schooljaar afgegeven, het verloop van het leerlingaantal op alle scholen zal derhalve nauwlettend in de gaten gehouden moeten worden.

- **Voorziening onderhoud**

Bij het bepalen van de (toereikende) omvang van de voorziening groot onderhoud passen we vanaf het begrotingsjaar 2024 de componentenmethode toe. In de loop van 2023 zijn voor ieder schoolgebouw (m.u.v. scholen die niet in eigendom zijn en scholen waar een verhuizing op de rol staat) meerjarenonderhoudsplanningen opgesteld, waarbij rekening is gehouden met deze nieuwe verslaggevingseis. Dit heeft voor zes scholen tot gevolg dat de omvang van de voorziening onderhoud niet toereikend was per ultimo 2023 (marge € 82.000 tot € 559.000). Het verschil tussen de huidige omvang van de voorziening en de noodzakelijke omvang volgens de componentenmethode komt ten laste van de reserve van de betreffende school. Dit kan tot gevolg hebben dat een school een negatief eigen vermogen krijgt. Aan de andere kant zijn er scholen met een te hoge voorziening onderhoud (acht scholen, marge € 13.000 tot € 117.000), dit komt ten goede aan de reserve van de school. Tenslotte zijn er scholen (vier, marge € 40.000 tot € 933.000) waarbij de voorziening volledig is vrijgevallen per 1 januari 2024 vanwege een wijziging naar activeren en afschrijven, geen sprake van eigendom van het gebouw of het in gebruik nemen van een nieuw pand. Aangezien de meerjarenonderhoudsplannen actueel zijn, vormt het prijsaspect (bouwkosten) een gering risico.

- **Ontwikkeling leerlingaantal**

Bij het opstellen van de begroting wordt ieder jaar een leerlingprognose gemaakt. Aangezien het aantal leerlingen de belangrijkste bekostigingsindicator is, is het belangrijk dat deze zo goed mogelijk aansluit bij de (toekomstige) realisatie. De afgelopen jaren hebben we steeds te maken gehad met een groei van het leerlingaantal. Op 1 februari 2024 had Pallas 14 leerlingen minder dan één jaar eerder, terwijl er een groei van 34 leerlingen was geprognoseerd, een verschil dus van 48 leerlingen. Dit heeft gevolgen gehad voor de groeibekostiging in 2024 en voor de bekostiging vanaf kalenderjaar 2025. Het financiële risico is in het voorjaar van 2024 in kaart gebracht en er is aan één school, welke onverwacht en veel terugloopt in leerlingaantal, een opdracht verstrekt om tot bezuiniging over te gaan per augustus 2024. Deze opdracht is niet in de begroting 2024 opgenomen, aangezien bij het opstellen ervan in november 2023 nog niet bekend was dat het aantal leerlingen aanzienlijk lager zou zijn. Bij het opstellen van de begroting 2025-2029 is er meer vanuit het voorzichtigheidsprincipe uitgegaan bij het maken van een leerlingprognose. Het verschil tussen de prognose en de realisatie van het leerlingaantal per 1 februari 2025 is +/- 13 leerlingen.

- **Ouderschenken**

Eind 2024 heeft de belastingdienst een aantal vragen gesteld aan de Stichting Vrienden van Pallas (SVVP). De vragen zijn van een antwoord voorzien en de SVVP is in afwachting van een reactie. Vooralsnog zijn de ouderschenken aan Pallas sinds het laatste kwartaal van 2024 opgeschort. Mocht SVVP besluiten om de processen rondom het innen van de ouderschenken te wijzigen, dan zou dit financiële consequenties kunnen hebben voor de omvang van de ouderschenken. Bovendien zou er mogelijk een fiscale claim aan SVVP opgelegd kunnen worden. Dit zal hoogstwaarschijnlijk een doorwerking hebben naar Pallas.

- **Personeelstekort**

Tenslotte moet het personeelstekort niet onvermeld blijven als risico. Pallas probeert op verschillende manieren zichtbaar te zijn als aantrekkelijke werkgever, om zo potentiële medewerkers te boeien en te binden. Enkele voorbeelden: project Samen Opleidend Leren, aanbod professionalisering en deelname aan netwerken. De financiële impact van het personeelstekort is niet te berekenen; het kan leiden tot een hoger ziekteverzuim, lagere onderwijsresultaten, meer onrust op school, meer inhuur van derden etc. In het schooljaar 2022-2023 is een PSO-werkgroep aan de slag gegaan met dit thema. Dit heeft een vervolg gekregen in het schooljaar 2023-2024 en 2024-2025. Bovendien is dit punt expliciet opgenomen in het nieuwe strategisch beleidsplan 2024-2028.

5 Verantwoording van de financiën

Over het verslagjaar 2024 bedraagt het exploitatieresultaat -/- € 1.340.000 (2023: +/- € 498.000) en is het verschil met de begroting -/- € 1.473.000 (2023: +/- € 127.000). Er vindt dus een onttrekking aan het eigen vermogen plaats. Uit de meerjarenbegroting blijkt dat ondanks een aantal lastige jaren, onze (financiële) continuïteit op termijn weer gewaarborgd zal zijn. De jaarrekening 2024 geeft het volgende beeld (* € 1.000).

	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2024	2024	2023
Baten			
Rijksbijdragen	28.613	28.461	27.765
Overige overheidsbijdragen	229	271	278
Overige baten	1.041	1.228	1.274
Totaal baten	29.883	29.960	29.318
Lasten			
Personeelslasten	26.211	25.205	24.330
Afschrijvingen	763	871	662
Huisvestingslasten	1.965	1.789	1.914
Overige lasten	2.348	2.018	1.952
Totaal lasten	31.288	29.882	28.858
Saldo baten en lasten			
Financiële baten en lasten	64	55	38
Exploitatieresultaat	- 1.340	133	498

Analyse realisatie 2024 versus begroting

Rijksbijdragen (+ € 152.000), belangrijkste verschillen met de begroting:

- Indexering reguliere bekostiging € 378.000
- Groeibekostiging € 231.000 -/-
- Vrijval subsidie (basisvaardigheden, zij-instroom) € 122.000 -/-
- Samenwerkingsverband € 134.000

In de loop van 2024 heeft DUO de rijksbijdragen aangepast aan de (verwachte) loonontwikkelingen. De indexering heeft geleid tot een verschil tussen de gerealiseerde en de begrote rijksbijdragen. Bij het opstellen van de begroting 2024 is samen met de schoolleider de instroom over het schooljaar 2023-2024 beoordeeld. De groeibekostiging is aanzienlijk lager uitgevallen dan begroot. In de begroting was rekening gehouden met een groeitelling op basis van een viertal peildata (vier maanden dus), er is slechts voor één maand groeibekostiging ontvangen.

In 2024 hebben vier scholen uitgaven gehad in het kader van het project “basisvaardigheden”. Dit project staat voor wat betreft de school waarvan het project nog gaande is in 2024 (i.c. Helianthus), budgettair neutraal in de jaarrekening: de inkomsten zijn gelijkgesteld aan de uitgaven. Bij de overige drie scholen is het project in 2024 tot een afronding gekomen. Het eventuele saldo is vrijgevallen ten gunste van de exploitatie. Elders in het bestuursverslag is inhoudelijk verantwoording afgelegd over de bereikte resultaten in het kader van dit project. In dit verslagjaar hebben we vanuit de samenwerkingsverbanden meer middelen ontvangen dan begroot. Opvallend is de hogere omvang van de zogenaamde arrangementen; deze zijn lastig te begroten, omdat pas in de loop van het schooljaar meer zicht komt op de ondersteuningsbehoefte van (nieuwe) leerlingen.

Overige overheidsbijdragen en -subsidies (- € 42.000), belangrijkste verschillen:

Voor één van onze scholen ontvangen we een vergoeding vanwege doordecentralisatie van het schoolgebouw. De vergoeding is vanwege een lagere indexering € 11.000 minder dan begroot. Bij één school is de subsidie voor coördinatie tussen school en kinderopvang niet ontvangen (- € 12.000). Een school heeft de begrote

bijdrage vanuit de gemeente voor een gymleerkracht en LEA van € 12.000 niet ontvangen. Tenslotte is een eerder ontvangen SDE-subsidie gedeeltelijk terugbetaald (- € 12.000), vanwege het niet meer voldoen aan de subsidiecriteria.

Overige baten (- € 187.000), belangrijkste verschillen:

• Verhuur/medegebruik	€ 72.000
• Detachering	€ 24.000 -/-
• Schenkingen	€ 293.000 -/-
• Overige baten	€ 59.000

Met ingang van 2024 wordt het medegebruik van een lokaal door de buitenschoolse opvang in rekening gebracht, dit zorgt voor een hogere opbrengst verhuur/medegebruik. Detachering valt lager uit vanwege ziekte van de gedetacheerde, bij ziekte worden de kosten niet in rekening gebracht. Schenkingen zijn veel lager dan begroot; in het najaar van 2024 heeft de belastingdienst een aantal vragen voorgelegd aan de Stichting Vrienden van Pallas. De Stichting heeft begin 2025 de vragen van een antwoord voorzien. In afwachting van een reactie van de belastingdienst zijn de schenkingen aan Stichting Pallas voorlopig opgeschort. In 2024 is in het laatste kwartaal geen schenking meer overgemaakt. Bovendien was er een aantal scholen waarvan goedkeuring door de MR van de school betreffende het plan van aanwending langer op zich liet wachten, waardoor er in 2024 geen schenkingen zijn overgemaakt naar de betreffende scholen. De overige baten tenslotte zijn hoger vanwege hogere toekenningen vanuit gemeenten voor eerste inrichting, hogere inkomsten markten en een subsidie "samen opleiden".

Personeelslasten (+ € 1.006.000), belangrijkste verschillen:

• Lonen -/- uitkeringen	€ 134.000 -/- (minder personeel in loondienst, cao)
• Loonkosten derden	€ 1.081.000 (meer inhuur: bestuur, directie, OP, OOP)
• Overige personele lasten	€ 159.000 (vaststellingsovereenkomsten, IPAP, corr WW)
• Scholing	€ 121.000 -/- (te hoog begroot)

Er is ca. 0,80 fte minder ingezet dan begroot (2023: +/- 0,60 fte). Er is meer personeel voor vervanging van ziekte en (niet begroot) zwangerschapsverlof ingezet, dit betekent dat er sprake is geweest van een overschrijding van het budget voor regulier personeel en projectformatie. De inkomsten vanuit UWV ("uitkeringen") zijn fors hoger dan begroot (-/- € 269.000). Ondanks de cao-verhoging hebben deze factoren gezamenlijk geleid tot lagere loonkosten. De formatie in loondienst moet echter in samenhang met de loonkosten derden worden beschouwd, aangezien vrijgevallen posities voor een deel tijdelijk zijn opgevuld door middel van het inhuren van externe medewerkers. De post loonkosten derden is fors overschreden onder andere vanwege de inhuur van interimers voor nagenoeg alle functiecategorieën (bestuur, schoolleiders, leerkrachten, IB'ers). De overige personele lasten zijn overschreden vanwege uitdiensttreding van medewerkers (vaststellingsovereenkomsten), hogere kosten voor de collectieve arbeidsongeschiktsverzekering en een (nagekomen) betaling van WW-lasten. Tenslotte is er -net als in voorgaande jaren- minder besteed aan (bovenschoolse) scholing. Op schoolniveau is het scholingsbudget (meer dan) besteed.

Afschrijvingen (- € 108.000)

In 2024 is er voor een (netto)bedrag van € 651.000 aan investeringen uitgegeven, begroot was € 2.181.000. Met name investeringen in gebouwen en schoolmeubilair zijn lager dan begroot. Een deel van de geplande investeringen zal pas in 2025 worden geactiveerd in plaats van 2024, dit vanwege het langer doorlopen van nieuw- en verbouwprojecten.

Huisvestingslasten (+ € 177.000), belangrijkste verschillen:

• Dagelijks onderhoud	€ 69.000
• Energiekosten (gas en elektra)	€ 79.000
• Dotatie onderhoudsvoorziening	€ 23.000 -/-
• Overige huisvestingslasten	€ 34.000

Bij het dagelijks onderhoud heeft zich een aantal incidenten voorgedaan in 2024. Alle onderhoudskosten die niet in het meerjarenonderhoudsplan zijn opgenomen, komen ten laste van de exploitatie. Dit soort incidenten zal zich dus blijven voordoen, niet alle onderhoudsactiviteiten zijn immers te voorzien. De kosten voor energie laten al jaren een stijgende lijn zien, in vergelijking met een jaar eerder zijn de kosten met 23% gestegen. In de loop van 2024 zijn er diverse werkzaamheden op het gebied van groot onderhoud uitgevoerd. Daar waar de

kosten lager waren dan de kosten zoals opgenomen in het MOP, heeft er een vrijval uit de voorziening plaatsgevonden, dit was in totaal € 23.000. De overige huisvestingslasten zijn hoger vanwege niet voorziene kosten in verband met brandveiligheid en -in zijn algemeenheid- te laag begrote kosten in dit kader.

Overige lasten (+ € 331.000), belangrijkste verschillen:

• Onderwijsbureau	€ 30.000
• ICT-kosten (licenties en service)	€ 90.000
• Wervingskosten	€ 41.000
• Juridische ondersteuning	€ 36.000
• (Buiten)schoolse activiteiten	€ 64.000
• Verzekeringen	€ 24.000

De kosten voor de uitbesteding van de salaris- en personeelsadministratie zijn hoger dan begroot, dit vanwege indexering en een hogere doorbelasting in verband met het (hogere) aantal leerlingen en medewerkers. Het op een grotere schaal gebruikmaken van ICT in het primaire proces heeft tot gevolg dat de kosten voor licenties en netwerkkosten zijn toegenomen. De wervingsprocedure voor leden van de Raad van Toezicht en schoolleiders is extern belegd. In 2024 zijn er zes procedures geweest in dit kader, er waren drie procedures begroot. We merken dat er steeds vaker een beroep gedaan moet worden op (externe) juridische ondersteuning, dit onder andere voor de afwikkeling van geschillen, arbeidsrechtelijke aangelegenheden en vaststellingsovereenkomsten. Deze maatschappelijke trend heeft een verhoging van de juridische kosten tot gevolg. Scholen hebben meer (buiten)schoolse activiteiten georganiseerd, dit is niet in voldoende mate in de begroting meegenomen. Tenslotte de kosten voor verzekeringen: in de boekhouding 2024 is de premie over het jaar 2025 verantwoord, dit levert een te hoge post op in 2024 van € 21.000.

Het verschil tussen de realisatie en de begroting bedraagt +/- € 1.473.000. Een groot deel van het verschil is te verklaren door de veel hogere inzet van interim-medewerkers; er is in 2024 voor een bedrag van € 1.135.000 besteed aan interimers. In veel gevallen gaat het hierbij om posities waarvan de reguliere loonkosten doorlopen, daar waar er sprake is van afwezigheid in verband met ziekte bijvoorbeeld. De keuze om tot inhuur van personeel over te gaan in plaats van een oplossing door middel van het aanbieden van een (tijdelijk) dienstverband is veelal een duurdere optie. De meerkosten ervan zijn als incidenteel aan te merken. Het later behalen van de groeidrempel is ook als een incidentele tegenvaller te beschouwen, hierbij ging het om € 231.000. Verder zijn er veel posten die in 2024 hoger zijn dan begroot, waarvan nu nog niet aan te geven is of dit incidenteel of structureel is. Hierbij is te denken aan wervingskosten, juridische ondersteuning en energiekosten.

Investerings en financieringsbeleid

In 2024 is voor een bedrag van € 651.000 geïnvesteerd (2023: € 2.529.000), er was een investeringsuitgave begroot van € 2.181.000. Budgethouders kunnen verplichtingen aangaan voor de investeringsomvang zoals deze in de vastgestelde en goedgekeurde begroting is opgenomen. Vanwege besluitvormingstrajecten die langer duren dan gepland en renovaties/nieuwbouwprojecten die veelal later worden opgeleverd, wordt er in zijn algemeenheid minder uitgegeven dan in de investeringsbegroting is opgenomen. De begrote investeringen betroffen voor een groot deel gebouwen/verbouwingen (€ 979.000), er is in de loop van 2024 voor een bedrag van € 169.000 aan investeringen in gebouwen/verbouwingen geactiveerd. In 2024 is de nieuwbouw van de Zwaneridder afgerond en in gebruik genomen. De eindafrekening is echter nog niet opgesteld, dit zal in 2025 tot een activering van het gebouw en het schoolplein leiden. Ook de activering van het klimaatbeheersingssysteem van de Meander was in 2024 voorzien, de werkzaamheden zullen echter pas in 2025 volledig afgerond zijn. Met ingang van 2024 wordt het groot onderhoud van gebouwen waarvan het eigendom volledig bij Pallas ligt, geactiveerd en afgeschreven. Dit was in 2024 voor een bedrag van € 188.000 begroot, er is slechts voor € 4.000 aan groot onderhoud geactiveerd. Dit legt een algemeen aandachtspunt bloot: er is een meerjarenonderhoudsplan, maar het uitvoeren van het gepland onderhoud laat nogal eens op zich wachten. Dit punt is onder de aandacht van de stafmedewerker huisvesting/facilitair.

Wanneer tot renovatie van een schoolgebouw wordt besloten, verwachten gemeenten steeds vaker een eigen bijdrage vanuit het schoolbestuur. Het deel dat wij vanuit de eigen middelen bijdragen, zal voor zover mogelijk worden besteed aan duurzame investeringen. Zodoende zullen mogelijk de exploitatielasten na ingebruikname van het nieuwe of gerenoveerde gebouw lager zijn. In 2024 is zoals gezegd de nieuwbouw van de Zwaneridder in gebruik genomen. In het stichtingskostenoverzicht (Stiko) is beperkt rekening gehouden met een investeringen vanuit Pallas (€ 136.000 voor gebouwelijke investeringen). Ook was er rekening gehouden met een investering

door kinderopvangorganisatie Istia; zij zouden investeren in het deel van het gebouw dat door hen in gebruik genomen zal gaan worden en op dit deel van het pand een appartementsrecht vestigen. Na ingebruikname van het gebouw bleek dat deze constructie juridisch niet haalbaar bleek. Istia heeft het betreffende gebouwdeel niet bekostigd, deze kosten zijn ten laste van Pallas gekomen. In het voorjaar van 2025 zijn er gesprekken opgestart met de gemeente en met de kinderopvangorganisatie om dit gerezen probleem op te lossen. Hierbij kan gedacht worden aan het in rekening brengen van een kostprijsdekkende huur of financiering van het gebouwdeel door de gemeente, zodat zij met de kinderopvangorganisatie het huurdeel kunnen verrekenen. De verwachting is dat er in het najaar van 2025 een oplossing voorhanden is.

Ook is er minder geïnvesteerd in ICT, inventaris/apparatuur en methoden (-/- € 533.000). Deze investeringen zullen zich veelal nog in 2025 voordoen en zijn opnieuw in de investeringsbegroting opgenomen.

Voor het doen van investeringen hoeven we geen leningen af te sluiten.

Vanuit de in de afgelopen jaren opgedane ervaring met renovatie- en nieuwbouwprojecten kunnen we de conclusie trekken dat er onvoldoende monitoring zit op de beheersing van de bouwkosten in relatie tot het beschikbare budget. Op dit punt zal het proces worden aangepast en hier zullen voorafgaand aan het project duidelijke afspraken over worden gemaakt met de betreffende projectbegeleider.

Bestemming resultaat

Op 1 januari 2024 was er nog een flink saldo NPO-subsidie, dit voor een bedrag van € 1.379.000 welke in een bestemmingsreserve (publiek) is opgenomen. Aangezien scholen tot medio 2025 de subsidie kunnen besteden en het saldo daarna vrijvalt -mits aan de vereisten van de subsidie is voldaan- is de bestemmingsreserve NPO per einde 2024 nog van kracht. De mutatie van deze reserve (-/- € 453.000) is in overeenstemming met de aan dit doel toegerekende kosten. De vanaf 2019 verantwoorde bestemmingsreserve huisvesting is de afgelopen jaren niet aangesproken en blijft de komende jaren beschikbaar voor uitgaven in het kader van huisvestingsvoorzieningen van de Meander in Nijmegen. De overige private bestemmingsreserve is niet gemuteerd; het aanwijzen van private baten en lasten is op dit moment niet op een eenduidige wijze uit te voeren. In het financieel beleidsplan is in dit kader een actiepoint geformuleerd. Tot het moment dat er eenduidigheid komt, zal deze reserve van gelijke omvang blijven. Het exploitatiesaldo dat niet aan bestemmingsreserves wordt onttrokken (-/- € 887.000) komt ten laste van de algemene reserve.

Financiële positie op balansdatum

	31-12-2024	31-12-2023
Materiële vaste activa	7.611.000	7.744.000
Financiële vaste activa	0	0
Vlottende activa	8.725.000	9.747.000
Totaal activa	16.336.000	17.491.000
Eigen vermogen	6.706.000	7.878.000
Voorzieningen	5.263.000	5.017.000
Kortlopende schulden	4.367.000	4.596.000
Totaal passiva	16.336.000	17.491.000

Activa

Materiële vaste activa (- € 133.000 ten opzichte van verleden jaar)

In 2024 is er veel minder geïnvesteerd dan begroot. Vanwege de relatief hoge investeringen van de afgelopen jaren zijn de afschrijvingen dan ook hoger dan de investeringen; dit heeft een afname van de boekwaarde van de materiële vaste activa tot gevolg. In 2025 zal de omvang van de investeringen weer aanzienlijk zijn (onder andere activering nieuwbouw Zwaneridder en klimaatbeheersing Meander). De verwachting is dat er in 2025 weer een toename van de materiële vaste activa zal zijn.

Flottende activa (- € 1.022.000)

Opvallend is de toename van de overlopende activa (+ € 1.273.000). Onder deze post zijn onder andere de nog te activeren kosten voor renovatie- en nieuwbouw opgenomen. De bij overlopende activa opgenomen kosten voor de bouw van de Zwaneridder bedragen € 845.000 (incl. schoolplein), de kosten voor de klimaatbeheersing van de Meander bedragen tot 1 januari 2025 € 488.000. In het boekjaar 2025 zullen deze posten vanwege de afronding van het project overgeheveld worden naar de materiële vaste activa.

De liquide middelen zijn met +/- € 2.088.000 aanzienlijk afgenomen het afgelopen jaar. Het jaar 2024 is afgesloten met een fors negatief exploitatieresultaat, daarnaast is er geïnvesteerd in ver- en nieuwbouwprojecten. Dit heeft ertoe geleid dat de liquide middelen aangesproken moesten worden. Ook 2025 zal waarschijnlijk negatief afgesloten gaan worden, waardoor de liquiditeit nog wat verder onder druk zal komen te staan. In de continuïteitsparagraaf komt dit punt ook aan bod.

De vordering op OCW in verband met het betaalritmeverschil is met ingang van 2023 komen te vervallen. Bij de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek zijn schoolbesturen door de regelgeving en besluitvorming van de minister met een probleem geconfronteerd. Waar de schoolbesturen in een (school)jaar normaal gesproken 100% aan bekostiging ontvangen, is dat in de overgang naar de nieuwe bekostigingssystematiek circa 93% voor het schooljaar 2022-2023. Schoolbesturen in de PO-sector werden daardoor in de periode augustus tot en met december 2022 door de minister met circa 7% gekort op hun bekostiging. Dit komt voor Pallas neer op € 1.290.000 (exclusief rente). Samen met ca. 230 schoolbesturen hebben wij met ondersteuning door de PO-raad een bezwaar gemaakt tegen de betreffende beschikking. De schoolbesturen zijn in het gelijk gesteld. Het ministerie van OCW heeft hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak van de rechtbank. De zitting zal naar verwachting in het najaar van 2025 plaatsvinden.

Passiva

Eigen vermogen (- € 1.172.000)

Het eigen vermogen is met € 1.172.000 afgenomen als gevolg van het negatieve exploitatiesaldo over 2024 ten bedrage van +/- € 1.340.000 en de correctie van het eigen vermogen vanwege de gewijzigde systematiek voor het bepalen van de omvang van de voorziening groot onderhoud (+/- € 169.000).

Voorzieningen (+ € 246.000)

De personele voorzieningen zijn met € 27.000 in omvang toegenomen, zowel de voorziening jubilea als in geringere mate de voorziening duurzame inzetbaarheid. Dit heeft met name te maken met de verhoging van de cao-salarissen. De voorziening onderhoud is met € 219.000 ook in omvang toegenomen. In de (grotendeels actuele) meerjarenonderhoudsplannen was een uitgave ten laste van de voorziening opgenomen ter grootte van € 717.000, er is slechts € 53.000 gerealiseerd. Vanwege het grote aantal bouw- en of renovatieprojecten dat loopt én dat nog op de planning staat, wordt er minder aan groot onderhoud uitgegeven dan in de meerjarenplanning is opgenomen. Bovendien worden groot onderhoudswerkzaamheden vaak uitgesteld. Aangezien uitstel van activiteiten in verband met groot onderhoud op termijn juist leidt tot hogere kosten, is dit niet wenselijk. Regelmatig wordt dit gegeven onder de aandacht van de schoolleiders gebracht. Het primaire proces heeft echter een grotere prioriteit, waardoor de uitvoering van het groot onderhoud vaak pas later wordt opgepakt.

Eind 2023 is bepaald wat de omvang van de voorziening onderhoud per school zou moeten zijn op basis van de componentenmethode. De volgende uitgangspunten zijn daarbij gehanteerd.

- Daar waar sprake is van zowel economisch als juridisch eigendom wordt het groot onderhoud geactiveerd en afgeschreven. Hier is sprake van bij de Meander (gehele school), bijgebouw de Vuurvogel en bijgebouw Rudolf Steiner Educare. De voorziening onderhoud die hiermee verband hield is komen te vervallen en vrijgevallen ten gunste van de reserve van de betreffende school.
- Scholen die gebruik maken van een pand dat niet in juridisch eigendom is, hoeven geen voorziening onderhoud te treffen. Dit is het geval bij het hoofdgebouw van Helianthus, Zilverlinde, 't Kleurenbos, Waldorf Wertha en Waldorf aan de Waal. Indien van toepassing is de voorziening onderhoud vrijgevallen.
- Bij de scholen waar een verhuizing op de planning staat, bijvoorbeeld als gevolg van nieuwbouw of renovatie, is rekening gehouden met een stopjaar bij het bepalen van de omvang van de voorziening. Na dit stopjaar vinden er geen groot onderhoudsactiviteiten meer plaats en naar de in de MOP opgenomen kosten die zich vóór het stopjaar voordoen is zeer kritisch gekeken of het plegen van het

betreffende onderhoud noodzakelijk is. Deze situatie doet zich voor bij de Bernard Lievegoedschool, Helianthus en Christophorus.

Op stichtingsniveau zijn de consequenties gering (vrijval voorziening onderhoud € 169.000 en jaarlijkse dotatie voorziening groot onderhoud +/- € 97.000, de gevolgen zijn op schoolniveau echter groot. In een aantal gevallen heeft de invoering van de componentenmethode er zelfs toe geleid dat de schoolreserve negatief is geworden. Reden temeer om de te hanteren streefwaarden ten aanzien van de financiële continuïteit van scholen onder de loep te nemen en nieuwe streefwaarden te gaan vaststellen.

Kortlopende schulden (- € 229.000)

Met name de post overige subsidies OCW/niet geoormerkt is in vergelijking met vorig jaar afgenomen. Op deze post is onder andere de nog niet bestede subsidie "basisvaardigheden" verantwoord, het gaat hierbij om een bedrag van € 394.000 (2023: € 576.000) en heeft betrekking op een zestal scholen. De uitvoering van het plan dat door deze scholen is opgesteld vindt deels plaats in 2024, deels in 2025 en 2026. De subsidie valt vrij in de periode dat zich ook de kosten zullen voordoen. Andere grote posten die zijn verantwoord als kortlopende schulden hebben te maken met het SOL-project, zij-instroom subsidie en subsidie voor de eerste inrichting. Het hogere cao-loon zorgt voor een grotere verplichting in het kader van loonheffing en vakantiegeld.

Begroting

De begrotingsopzet voor 2024 is het voortzetten van de binnen Pallas gebruikelijke begrotingssystematiek inclusief de vooruitblik voor de komende jaren op basis van een conservatieve leerlingprognose.

Kengetallen

Van de financiële kengetallen liggen de liquiditeit, solvabiliteit (1 en 2) en rentabiliteit boven de in het PO gebruikelijke signaleringswaarden, zie ook paragraaf A7 Kengetallen en grafieken. In 2024 ligt het weerstandsvermogen net als in eerdere jaren vanwege de relatief grote omvang van de materiële vaste activa onder de signaleringswaarde. Gezien de liquiditeit, solvabiliteit en rentabiliteit achten wij onze vermogenspositie op dit moment toereikend. Aangezien de resultaten de komende periode onder druk blijven staan, dient de (toereikende) vermogenspositie in het vizier gehouden te worden.

De afgelopen jaren is er vanuit de maatschappij steeds meer aandacht gekomen voor een mogelijke te hoge omvang van de reserves van onderwijsinstellingen en samenwerkingsverbanden. In 2021 is er daartoe een nieuw kengetal geïntroduceerd door OCW, welke een signaal afgeeft voor de aanwezigheid van mogelijk bovenmatige publiek eigen vermogen. De omvang van dit vermogen bedraagt per 2024 € 3.730.000. De signaleringssgrens ligt voor Stichting Pallas op € 11.183.000; er is dus geen signaal dat ons publieke vermogen te hoog zou zijn.

6 Continuïteitsparagraaf

6.1 Financieel perspectief

Exploitatierekening in meerjarig perspectief (* € 1.000)					
Baten	2025	2026	2027	2028	2029
Rijksbijdrage	29.555	29.796	30.522	30.801	31.540
Overige overheidsbijdragen	262	256	256	256	256
Overige baten	1.390	1.369	1.365	1.363	1.365
Totaal baten	31.207	31.421	32.143	32.420	33.161
Lasten					
Personeelslasten	27.199	26.565	26.697	27.161	27.649
Afschrijvingen	931	961	923	909	912
Huisvestingslasten	1.989	1.944	1.917	1.879	1.847
Overige lasten	2.267	2.257	2.258	2.255	2.251
Totaal lasten	32.387	31.727	31.796	32.204	32.658
Saldo gewone bedrijfsvoering	-1.180	-306	347	216	503
Saldo financiële bedrijfsvoering	41	35	30	30	30
Totaal resultaat	-1.139	-271	377	246	533

In de begroting 2025-2029 voorzien wij opnieuw een groei in het aantal leerlingen dat onze scholen gaat bezoeken. In het schooljaar 2024-2025 is Waldorf aan de Waal -in een te ontwikkelen wijk in Nijmegen- een jaar eerder van gepland van start gegaan. Deze school krijgt in het nieuwe schooljaar 2025-2026 bekostiging op basis van een eigen brin-nummer en kan de komende jaren gaan uitgroeien naar (minimaal) een enkelstroomsschool. Hier staat tegenover dat de in 2022 gestarte school in Weert (Waldorf Wertha) mogelijk haar deuren gaat sluiten, dit in verband met de te geringe groei van het leerlingaantal (peildatum 1 februari 2025: 28) en de druk op de onderwijskwaliteit.

Het jaar 2025 zal naar verwachting negatief afgesloten worden. Aan een achttal scholen is een taakstelling opgelegd, dit per augustus 2025. Het financiële effect van de maatregelen die zullen worden genomen om invulling te geven aan de taakstelling, zal veelal pas zichtbaar zijn met ingang van het nieuwe schooljaar. Dit heeft tot gevolg dat in het jaar 2026 pas het volledige effect van de genomen maatregelen tot uitdrukking zal komen. We verwachten vanaf 2027 weer in de zwarte cijfers te kunnen komen.

Balans in meerjarig perspectief (* € 1.000)						
Activa	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Materiële vaste activa	7.611	8.315	7.963	7.537	7.358	6.711
Financiële vaste activa	0	0	0	0	0	0
Totaal vaste activa	7.611	8.315	7.963	7.537	7.358	6.711
Vorderingen	2.527	1.194	1.194	1.194	1.194	1.194
Liquide middelen	6.198	5.643	5.817	6.324	6.852	8.118
Totaal vlottende activa	8.725	6.837	7.011	7.518	8.046	9.312
Totaal activa	16.336	15.152	14.974	15.055	15.404	16.023
Passiva						
Algemene reserve (publiek)	2.805	2.592	2.321	2.698	2.944	3.477
Bestemmingsreserve (publiek)	926	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve privaat	2.976	2.976	2.976	2.976	2.976	2.976
Totaal eigen vermogen	6.706	5.568	5.297	5.674	5.920	6.453
Personeelsvoorziening	376	385	404	424	445	446
Onderhoudsvoorziening	4.887	4.887	4.887	4.887	4.887	4.887
Totaal voorzieningen	5.263	5.272	5.291	5.311	5.332	5.333
Crediteuren	849	849	849	849	849	849
Belastingen en sociale premies	1.112	1.168	1.226	1.287	1.352	1.419
Pensioenen	296	311	326	343	360	378
Overig kortlopend	2.109	1.985	1.985	1.591	1.591	1.591
Totaal overige passiva	4.367	4.312	4.386	4.070	4.151	4.237
Totaal passiva	16.336	15.152	14.974	15.055	15.404	16.023

De komende jaren zullen verschillende ontwikkelingen een (mogelijk) effect hebben op de balansposten.

- In 2025 zal de post materiële vaste activa nog toenemen vanwege de geplande investeringen en het activeren van de eigen bijdragen in de gebouwen/gebouwdelen. Bij toekomstige nieuwbouwprojecten renovaties gaan we ervan uit dat de eigen bijdragen voor aanpassing van het schoolgebouw minimaal zullen zijn. De voortgang van de lopende projecten loopt hiermee wel gevaar, aangezien gemeenten steeds vaker een eigen bijdragen eisen én het investeringsverbod hoogstwaarschijnlijk komt te vervallen.
- De vorderingen zullen waarschijnlijk afnemen, dit vanwege het activeren van afgeronde bouwprojecten.
- De liquide middelen kunnen weer in omvang toenemen, op het moment dat de exploitatiesaldi weer positief worden.
- De bestemmingsreserve NPO kan nog tot medio 2025 aangewend worden voor uitgaven in overeenstemming met het doel van de regeling. In bovenstaand overzicht is ervan uitgegaan dat de uitgaven zich nog zullen voordoen tot medio 2025 en dat het saldo vervolgens vrijvalt ten gunste van de algemene reserve.
- Er is verondersteld dat de private reserves niet zullen worden aangesproken.
- Als het schoolgebouw van Waldorf aan de Waal wordt doorgedecentraliseerd, komt het pand in eigendom van Stichting Pallas. Dit heeft een effect op de omvang van de materiële vaste activa en de liquide middelen. Mogelijk zal hier externe financiering voor moeten worden aangetrokken, dan zal er

ook een effect zijn op de omvang van de (langlopende) schulden. Een besluit over al dan niet overgaan tot doordecentralisatie zal medio 2025 genomen worden. De ingebruikname van het gebouw is voorzien in 2028.

- Er is nog geen berekening gemaakt voor wat betreft de benodigde omvang van de voorziening groot onderhoud in de jaren 2025 en verder. De omvang is derhalve op eenzelfde niveau gehouden.
- De posten die verband houden met personeel worden verondersteld jaarlijks met 5% te stijgen vanwege loonsverhogingen. Hierbij is te denken aan personeelsvoorziening, belastingen en sociale premies en pensioenen.
- In 2023 is een deel van de subsidie als kortlopende schuld op de balans verantwoord. Hierbij is te denken aan de subsidie basisvaardigheden, SOL en zij-instroom. De komende periode zullen deze subsidies vrijvallen ten gunste van de exploitatie.
- Vanaf augustus 2022 komen de WW-uitkeringslasten van medewerkers voor -in principe- 50% ten laste van de voormalige werkgevers. Op dit moment leggen we nog geen voorziening voor toekomstige uitkeringslasten aan, we schatten het risico laag in.
- In de loop van 2025 zal er vanuit de belastingdienst waarschijnlijk een reactie komen op de antwoorden die SVVP heeft gegeven op de door hen gestelde vragen. Eventuele financiële consequenties zijn niet meegenomen in de meerjarenbegroting.

Financiële positie	2024	2025	2026	2027	2028	2029	signalerings- waarde
Solvabiliteit 1 <i>EV/totale passiva</i>	41%	37%	35%	38%	38%	40%	< 30%
Weerstandvermogen 1 <i>(EV-MVA)/Rijksbijdrage</i>	-3%	-9%	-9%	-6%	-5%	-1%	< 5%
Weerstandvermogen 2 <i>EV/totale baten</i>	22%	18%	17%	18%	18%	19%	n.v.t.
Liquiditeit <i>vlootende activa/vlootende passiva</i>	200%	159%	160%	185%	194%	220%	< 75%
Rentabiliteit <i>resultaat/totale baten</i>	-4%	-4%	-1%	1%	1%	2%	3 jaar negatief

Het weerstandvermogen 1 en de rentabiliteit zorgen voor een signalering met betrekking tot de kengetallen. Het weerstandvermogen is vanwege de relatief hoge boekwaarde van de MVA goed uitlegbaar, de negatieve rentabiliteit over drie achtereenvolgende jaren vormt een belangrijk aandachtspunt. De komende periode gaat de aandacht dan ook uit naar een strakke monitoring van de financiële resultaten, dit zowel op bovenschools als op schoolniveau. In de meerjarenbegroting is nog geen rekening gehouden met de laatste tranche van de subsidie basisvaardigheden. Onlangs is kenbaar gemaakt dat Pallas ruim € 1.000.000 kan verwachten de komende jaren. Wanneer de uitvoering van het plan van aanpak ter verbetering van de basisvaardigheden niet of in geringe mate leidt tot out-of-the-pocket kosten, zal dit een positief effect op de exploitatie hebben.

6.2 Risico's en onzekerheden, administratieve organisatie

De financiële administratie en de personeels- en salarisadministratie van Stichting Pallas zijn ondergebracht bij Onderwijsbureau Twente (ObT). Samen met de medewerkers van dit bureau is de planning en controlcyclus verder in de organisatie ingebed. De (financiële) cyclus bestaat uit achtereenvolgens een kaderbrief met daarin de uitgangspunten van de begroting voor het volgende kalenderjaar plus de begroting voor staf/bestuur en gemeenschappelijke activiteiten, een meerjarenbegroting, de jaarbegroting, de uitgebreide management-rapportages (marap) en de jaarrekening. In de marap komen diverse onderwerpen aan bod, waarbij deze zo zijn gekozen dat er een integraal beeld ontstaat van de school. De schoolleider legt door middel van de schoolmarap horizontaal verantwoording af aan team en MR en verticaal aan de bestuurder. De bestuurder legt op stichtingsniveau verantwoording af aan de Raad van Toezicht, de GMR en het PSO. Naast het afleggen van verantwoording, biedt het inzicht dat de marap geeft de budgethouder de mogelijkheid om -daar waar nodig- (tijdig) bij te sturen. De vaste onderdelen in de marap zijn: financiën (incl. prognose), personele bezetting,

verzuim, leerlingen en speerpunten van beleid. Ter ondersteuning aan het proces van monitoring van de gestelde doelen is in 2023 een dashboard geïmplementeerd. Op de gebieden leerlingen (aantallen en resultaten), personeel (omvang, verzuim, samenstelling) en financiën (exploitatie, investeringen en balans) hebben belanghebbenden inzicht in de actuele stand van zaken aangaande deze onderwerpen. Hierbij dient vermeld te worden dat met ingang van 2024 gebruik wordt gemaakt van een ander pakket voor de personeels- en salarisadministratie. Dit heeft tot gevolg dat de import in het dashboard in 2024 niet goed is verlopen en dat het dashboard personeel, onderdeel bezetting, niet goed bruikbaar was. In het voorjaar van 2025 is dit opgelost.

De regie en aansturing van de cyclus ligt bij de bestuurder, met ondersteuning van de controller en de financieel medewerker. Naast het gegeven dat er cyclisch en planmatig gewerkt wordt ter borging van de continuïteit, zijn er maatregelen getroffen in het kader van het borgen van een rechtmatige besteding van de middelen. Er is een procuratieregeling van toepassing en de systemen zijn ingericht op basis van een autorisatieschema. Op deze wijze is functiescheiding ook systeemtechnisch doorgevoerd.

Jaarlijks vindt voorafgaand aan de begrotingscyclus een inventarisatie van de risico's plaats. Hierbij worden zowel externe als interne risico's gedetecteerd en -voor zover mogelijk- gekwantificeerd. Deze inventarisatie is nu nog een activiteit welke voornamelijk door staf en bestuur wordt uitgevoerd. In het financieel beleidsplan 2020-2024 was een actiepunt opgenomen in het kader van het opzetten van een (breder) risicomanagementsysteem. Het opstellen ervan was reeds voorzien in 2023, echter vanwege een andere prioritering is hier nog geen gevolg aan gegeven. In het voorjaar van 2025 is een start gemaakt met een risico-inventarisatie. Medio 2025 is dit traject afgerond en zullen de resultaten meegenomen worden bij het verder inrichten van het risicomanagementsysteem. De afgelopen jaren hebben echter wel bewezen dat het niet mogelijk is om alle risico's in kaart te brengen (identificeren) en het mogelijk gevolg ervan in te schatten (impact kwantificeren); het risico op een pandemie en het gevolg daarvan zal door veel organisaties niet als risico zijn onderkend.

Per deelgebied (onderwijs & kwaliteit, personeel & professionalisering, huisvesting & facilitaire zaken en financieel) zijn de risico's en onzekerheden beschreven, deze zijn terug te vinden in hoofdstuk 4.

A7 Kengetallen en grafieken

Kengetallen	Signaleringsgrens PO	2020	2021	2022	2023	2024
Financiële kengetallen						
Liquiditeit (current ratio)	< 0,5	2,04	2,17	2,53	2,12	2,00
Liquiditeit (absolute omvang)	< € 100.000	€ 4.117.630	€ 7.434.480	€ 6.727.610	€ 8.286.450	€ 6.196.150
Solvabiliteit 1	< 30%	47%	44%	47%	45%	41%
Solvabiliteit 2	< 30%	76%	72%	75%	74%	73%
Rentabiliteit	3 jaar negatief	-3%	3%	3%	2%	-4%
Weerstandsvermogen	< 5%	-2%	3%	6%	0%	-3%
Publiek eigen vermogen		€ 2.687.440	€ 3.473.050	€ 4.404.090	€ 4.901.910	€ 3.730.170
Signaleringswaarde		€ 6.436.110	€ 6.467.000	€ 6.852.270	€ 11.010.360	€ 11.183.090
Bovenmatig eigen vermogen	>= € 0	-€ 3.748.670	-€ 2.993.950	-€ 2.448.180	-€ 6.108.450	-€ 7.452.920
Kapitalisatiefactor		32%	40%	41%	38%	34%

Toelichting

Liquiditeit (current ratio): vlottende activa / kortlopende schulden

Geeft aan in welke mate de instelling aan haar verplichtingen op korte termijn kan voldoen.

Liquiditeit (absolute omvang): saldo liquide middelen

De absolute omvang van de liquide middelen.

Solvabiliteit 1: eigen vermogen / totaal passiva

Geeft aan op welke wijze de bezittingen, op de actiefzijde van de balans, zijn gefinancierd.

Solvabiliteit 2: (eigen vermogen + voorzieningen) / totaal passiva

Geeft aan op welke wijze de bezittingen, op de actiefzijde van de balans, zijn gefinancierd.

Rentabiliteit: resultaat / totale baten

Geeft aan welk deel van de totale baten over blijft na aftrek van de lasten.

Weerstandsvermogen: (eigen vermogen -/- materiële vaste activa) / Rijksbijdragen OCW

Is de verhouding tussen het eigen vermogen minus de materiële vaste activa en de omvang van de Rijksbijdragen.

Publiek eigen vermogen: (totale eigen vermogen -/- private reserves)

Betreft het totale eigen vermogen minus eventueel aanwezige private reserves.

Signaleringswaarde: (0,5 x aanschafwaarde gebouwen x 1,27) + boekwaarde resterende mva + (omvangafhankelijke rekenfactor

De signaleringswaarde berekent het normatieve publieke vermogen van de stichting. Als het werkelijke publieke eigen vermogen hoger is dan de signaleringsgrens, is dit een signaal dat er mogelijk sprake is van bovenmatig eigen vermogen. Het getal in de tabel laat het verschil zien tussen het normatieve en werkelijke publieke vermogen. Een positief getal betekent dat er sprake is van bovenmatig eigen vermogen.

Bovenmatig eigen vermogen: werkelijk publiek vermogen -/- normatief publiek vermogen

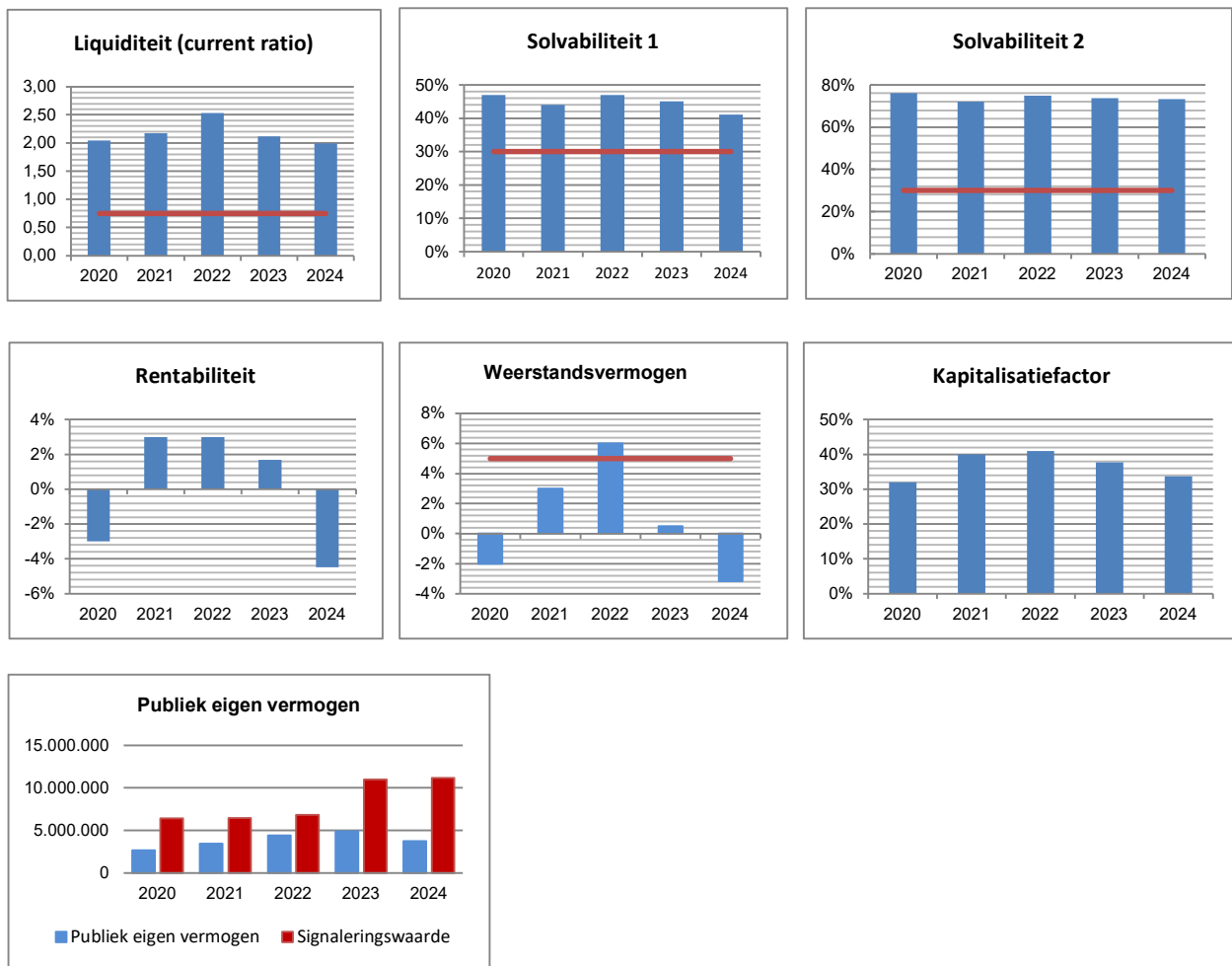
Geeft de omvang van het bovenmatige vermogen weer.

Kapitalisatiefactor: (balans -/- gebouwen en terreinen) / totale baten

Meet het verband tussen het kapitaal dat een bestuur gebruikt voor haar activiteiten en de inkomsten.

A7 Kengetallen en grafieken

Vervolg 1

A7 Kengetallen en grafieken

Kengetallen	Signaleringsgrens PO	2020	2021	2022	2023	2024
Ratio's						
Personele lasten / Rijksbijdrage	>= 95%	93%	87%	87%	88%	92%
Personele lasten / Totale baten	>= 90%	87%	82%	82%	83%	88%
Eigen vermogen / Totale baten	-	26%	27%	27%	27%	22%
Personele lasten / Totale lasten	-	85%	84%	85%	84%	84%
Salarislasten per FTE	-	€ 70.180	€ 69.211	€ 74.767	€ 79.763	€ 83.418
Personeelslasten per FTE	-	€ 76.152	€ 75.437	€ 81.568	€ 87.165	€ 93.448

Toelichting

Personele lasten / Rijksbijdrage

Geeft aan in hoeverre een instelling de gelden van het Rijk aanwendt voor personele lasten.

Personele lasten / Totale baten

Geeft aan in hoeverre een instelling de totale inkomsten aanwendt voor personele lasten.

Eigen vermogen / Totale baten

Deze ratio geeft een indicatie van het risicomanagement bij de instelling.

Personele lasten / Totale lasten

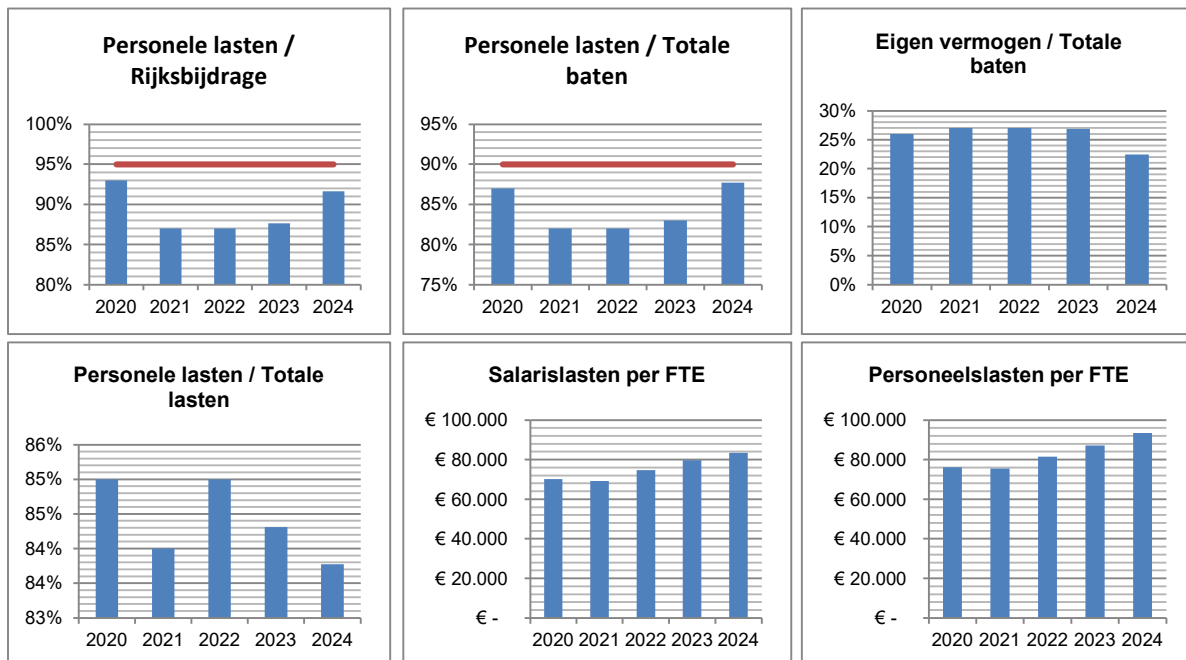
Geeft aan hoeveel de instelling uitgeeft aan personele lasten. Dit is met name trendmatig een belangrijk signaal.

Salarislasten per FTE

Geeft aan wat de salarislasten zijn per FTE.

Personeelslasten per FTE

Geeft aan wat de totale personele lasten per FTE zijn.

A8 Instellingsgegevens

Algemene gegevens

Bestuursnummer : 41246
Naam instelling : Stichting Pallas

Adres : Bronkhorstsingel 11
Postcode : 5403 NA
Plaats : Uden
Telefoon : 041-3230008
E-mailadres : info@stichtingpallas.nl

Contactpersoon : Sandra Pennings
Telefoon : 041-3230008

Instellingscodes

00CU : De Zilverlinde
04AZ : Johannesschool Vrije School Tiel
04BT : Vrijeschool Christophorus
04EC : Rudolf Steiner Educare
04FX : Vrijeschool De Strijene
06TT : Vrije school De Zevenster
06UF : Vrijeschool De Zwaneridder
06UK : Vrije School Peelland
06XR : Vrijeschool De Driestroom
07CC : Vrijeschool Tiliander
07CP : Bernard Lievegoed School
09NZ : Vrijeschool Meander
09PH : De Vuurvogel
21NB : De Vrije School Brabant
22NL : Vrije School Helianthus Heerlen
22NL01 : Talander
31FJ : t Kleurenbos
31VX : Waldorf Wertha
Waldorf aan de Waal
Bestuursbureau
Bovenschools/bestuur

B Jaarrekening

Stichting Pallas

B Jaarrekening 2024

B1 Grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Dit betreft richtlijn Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen. Deze bepalingen zijn verder van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs.

Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering van activa en verplichtingen plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover deze op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien deze voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Stelselwijzigingen

Voorziening naar activeren

Met ingang van boekjaar 2024 heeft de Stichting Pallas, conform hoofdstuk 212, paragraaf 4, alinea 448, ervoor gekozen om het groot onderhoud te activeren en af te schrijven voor één entiteit, namelijk De Meander te Nijmegen. Op grond daarvan is de met ingang van 1 januari 2024 gevormde onderhoudsvoorziening vrijgevallen ten gunste van de Algemene Reserve. Deze wijziging is als stelselwijziging in het financieel verslag verwerkt vanaf huidig jaar. Hiervoor zijn de vergelijkende cijfers niet aangepast. Voorgenoemde stelselwijziging heeft een toename van het eigen vermogen ad € 933.250 tot gevolg.

Behoud voorziening vervallen overgangsregeling

Tot en met boekjaar 2023 is de overgangsregeling toegepast op grond van RJ660.6. Hierbij was het toegestaan om de jaarlijkse toevoegingen aan de voorziening groot onderhoud te bepalen op basis van het voorgenomen groot onderhoud gedurende de gehele planperiode te delen door het aantal jaren waaruit de planperiode bestond.

Met ingang van boekjaar 2024 heeft de Stichting Pallas, conform hoofdstuk 212, paragraaf 4, alinea 451, de voorziening grootonderhoud berekend conform de nieuwe berekeningswijze voor 15

entiteiten. De overige 2 entiteiten kennen geen juridisch eigendom en derhalve is hiervoor geen groot onderhoud voorziening opgenomen. Op grond van deze aanpassing in de regelgeving is het verschil tussen de waardering van de voorziening groot onderhoud volgens de nieuwe berekening en de waardering volgens de oude berekening in één keer per 1 januari 2024 verwerkt in het eigen vermogen als stelselwijziging. Het effect van deze stelselwijziging bedraagt +/- € 168.700. Aangezien voorgaand jaar de overgangsregeling was toegestaan, zijn de vergelijkende cijfers op dit punt niet aangepast.

Continuïteit

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Activiteiten

Stichting Pallas, met KvK-nummer 09115973, gevestigd te Uden, Bronkhorstsingel 11 voert het bevoegd gezag over 18 scholen (per augustus 2024: 19 scholen) voor basisonderwijs in midden en zuid Nederland. De Stichting biedt eigentijds en relevant onderwijs waarin de eigenheid van het kind een plek krijgt.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen, worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire bestuursleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van Stichting Pallas en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Vergelijkende cijfers

De cijfers van 2023 zijn waar nodig geherrubriceerd teneinde vergelijking met de cijfers van 2024 mogelijk te maken.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de

doorgevoerde stelselwijzigingen zoals reeds toegelicht in de paragraaf Stelselwijzigingen.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling zich over verschillende zaken een oordeel vormt en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Operational leasing

Bij Stichting Pallas kunnen leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden is, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor op lineaire basis verwerkt in het exploitatieoverzicht over de looptijd van het contract.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de verwachte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname van het materieel vast actief. Over terreinen en grond wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:

Categorie	Termijn
Groot onderhoud	3 t/m 48 jaar
Gebouwen econ. eigendom	40 jaar
Gebouwdelen/verbouwingen en gebouwen jur. eigendom	20 jaar
Schoolmeubilair	10 jaar
Inventaris en apparatuur	5 jaar
ICT	3 jaar
Leer- en hulpmiddelen	5 jaar

Om vast te stellen of er voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering, wordt verwezen naar 'Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa'.

Investeringsubsidies

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Stichting Pallas beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Een bijzonder waardeverminderingsverlies wordt direct als een last verwerkt in het exploitatieoverzicht. Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden. Eventuele

rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder de schulden aan kredietinstellingen onder de kortlopende schulden.

Algemene Reserve

Deze post betreft de niet-gebonden reserve die voortkomt uit de door (semi-)overheidsinstellingen gefinancierde activiteiten.

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van Stichting Pallas. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de gerealiseerde baten en de werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.

Bestemmingsreserves

Hieronder zijn opgenomen de reserves die bedoeld zijn voor specifieke toekomstige uitgaven die uit de huidige beschikbare middelen gedekt moeten worden, waarbij om die reden door het bestuur een beperktere bestedingsmogelijkheid is aangebracht. De gehanteerde bestemmingsreserves zijn uit private en publieke middelen verkregen. Het bestuur van de instelling heeft deze beperking aangebracht.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Voorziening ambtsjubileum

Op basis van Richtlijn 271 van de Raad van de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij ambtsjubilea voor personeelsleden.

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van ambtsjubilea is een voorziening gevormd. De voorziening is bepaald op basis van

€ 975 per FTE per jaareinde. Betaalde bedragen inzake jubileum worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening uitkeringskosten

Deze voorziening kan uitsluitend gevormd worden voor personen waarmee voor of op balansdatum onherroepelijke afspraken zijn gemaakt over ontslag en ontslagvergoeding (RJ 271.503). Een voornemen tot ontslag of waarschijnlijk ontslag is hiervoor onvoldoende. Voor tijdelijke contracten, waarvan op balansdatum vaststaat dat deze niet worden verlengd, kan geen voorziening uitkeringskosten worden gevormd.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

Conform de regeling professionalisering en duurzame inzetbaarheid is ingaande 31-12-2020 deze voorziening gevormd ter dekking van aanwending van de door het personeel opgebouwde gespaarde duurzame inzetbaarheidsuren en de eventuele inzet van het bijzondere budget professionalisering. In de berekeningen is rekening gehouden met de verwachte opnamekosten. De waardering op 31 december 2024 is € 108.120.

Onderhoudsvoorziening

Deze voorziening wordt gevormd ter dekking van groot planmatig onderhoud. Dagelijks onderhoud wordt rechtstreeks ten laste van het exploitatieoverzicht gebracht. De meerjarenonderhoudsvoorziening is bepaald op basis van het geschatte bedrag per onderhoudscomponent en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Schulden

Opgenomen leningen en schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor de bepaling van het exploitatieoverzicht

Baten

Onder baten wordt verstaan de van overheidswege ontvangen (normatieve) bijdrage OCW, overige OCW subsidies en overige overheidsbijdragen, alsmede de van derden ontvangen overige bijdragen. De baten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht, gebaseerd op de tot balansdatum in het kader van de dienstverlening gemaakte kosten in verhouding tot de geschatte kosten van de totaal te verrichten dienstverlening.

Personele lasten

Onder de personele lasten worden de lasten opgenomen van de personeelsleden die in dienst zijn van de rechtspersoon, alsmede de overige personele lasten die betrekking hebben op onder andere het inhuren van extra personeel, scholingskosten en bedrijfsgezondheidszorg.

Pensioenen

Stichting Pallas heeft haar pensioenregeling ondergebracht bij bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichtingen uit de regeling worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in het exploitatieoverzicht verantwoord.

Voor bestaande verplichtingen (anders dan de te betalen premies) jegens de pensioenuitvoerder en/of werknemers wordt een voorziening opgenomen (indien relevant).

Ultimo 2024 en 2023 waren er voor Stichting Pallas geen pensioenvorderingen en geen verplichtingen naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie. Ultimo 2023 was de beleidsdekkingsgraad van het ABP 113,9%. De beleidsdekkingsgraad eind 2024 is 113,1%. De overheid eist een beleidsdekkingsgraad van 104,2% of hoger. Hiermee voldoet de beleidsdekkingsgraad aan de minimale vereisten van de toezichthouder.

Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de

toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Lasten

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende ontvangen en betaalde rente-ontvangsten en -uitgaven van uitgegeven en ontvangen leningen en overige kredietfaciliteiten.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en vlottende effecten, met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden.

Ontvangen en betaalde interest en ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract wordt voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

B2 Balans per 31 december 2024

(na bestemming van het resultaat over 2024)

1	Activa	2024	2023
	Vaste activa		
<u>1.2</u>	<u>Materiële vaste activa</u>		
1.2.1	Gebouwen en terreinen	6.255.340	6.423.530
1.2.2	Inventaris en apparatuur	1.153.970	1.137.180
1.2.3	Andere vaste bedrijfsmiddelen	201.830	163.040
1.2.4	In uitvoering	-	20.040
1.2	Materiële vaste activa	7.611.140	7.743.790
	Totaal vaste activa	7.611.140	7.743.790
	Vlottende activa		
<u>1.5</u>	<u>Vorderingen</u>		
1.5.1	Debiteuren	308.290	534.060
1.5.2	Ministerie OCW	-	1.960
1.5.7	Overige vorderingen	117.130	96.680
1.5.8	Overlopende activa	2.101.270	827.630
1.5	Vorderingen	2.526.690	1.460.330
<u>1.7</u>	<u>Liquide middelen</u>		
1.7.1	Kassen	1.920	1.300
1.7.2	Banken	6.196.150	8.285.150
1.7	Liquide middelen	6.198.070	8.286.450
	Totaal vlottende activa	8.724.760	9.746.780
	Totaal activa	16.335.900	17.490.570

2	Passiva	2024	2023
<u>2.1</u>	<u>Eigen vermogen</u>		
2.1.1	Algemene Reserve	2.804.600	3.523.220
2.1.2	Bestemmingsreserve publiek	925.570	1.378.690
2.1.3	Bestemmingsreserve privaat	2.976.010	2.976.010
2.1	Eigen vermogen	6.706.180	7.877.920
<u>2.2</u>	<u>Voorzieningen</u>		
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	375.860	348.860
2.2.3	Overige voorzieningen	4.887.130	4.667.740
2.2	Voorzieningen	5.262.990	5.016.600
<u>2.4</u>	<u>Kortlopende schulden</u>		
2.4.2	Vooruitontvangen gelden	-	10.430
2.4.3	Crediteuren	849.160	829.320
2.4.4	Ministerie van OCW	166.410	120.000
2.4.7	Belastingen en premies soc.verz.	1.111.990	1.033.130
2.4.8	Schulden terzake pensioenen	296.390	301.100
2.4.9	Overige kortlopende schulden	595.560	660.370
2.4.10	Overlopende passiva	1.347.220	1.641.700
2.4	Kortlopende schulden	4.366.730	4.596.050
Totaal passiva		16.335.900	17.490.570

B3 Exploitatieoverzicht 2024

3	Baten	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
3.1	Rijksbijdragen OCW	28.613.010	28.460.710	27.765.120
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	228.760	270.850	278.280
3.5	Overige baten	1.041.550	1.228.250	1.274.120
	Totaal baten	29.883.320	29.959.810	29.317.520
4	Lasten	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
4.1	Personeelslasten	26.211.230	25.205.010	24.329.790
4.2	Afschrijvingen	762.790	870.650	661.790
4.3	Huisvestingslasten	1.965.330	1.788.690	1.913.970
4.4	Overige lasten	2.348.160	2.017.650	1.952.070
	Totaal lasten	31.287.510	29.882.000	28.857.620
	Saldo baten en lasten	1.404.190-	77.810	459.900
5	Financiële baten en lasten			
5.1	Financiële baten	68.050	60.000	42.070
5.5	Financiële lasten	4.300	4.930	4.150
	Saldo financiële baten en lasten	63.750	55.070	37.920
	Totaal resultaat	1.340.440-	132.880	497.820

B4 Kasstroomoverzicht over 2024

Kasstroomoverzicht over 2024		Ref.	2024	2023
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten			1.404.190-	459.900
Aanpassingen voor:				
- Afschrijvingen	4.2		762.790	661.790
- Correctie eigen vermogen a.g.v. grootonderhoud	2.1		168.700	-
- Mutaties voorzieningen	2.2		246.390	517.830
Veranderingen in vlottende middelen:				
- Vorderingen (-/-)	1.5		1.005.360-	1.743.610
- Kortlopende schulden	2.4		229.100-	664.520
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties			1.460.770-	4.047.650
- Ontvangen interest	5.1		28.020	42.070
- Betaalde interest (-/-)	5.5		4.750	4.150
			23.270	37.920
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			1.437.500-	4.085.570
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
(Des)investerings materiële vaste activa (-/-)	1.2		650.880-	6.929.560-
Subsidie materiële vaste activa	1.2		-	4.401.000
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			650.880-	2.528.560-
Mutatie liquide middelen			2.088.380-	1.557.010
Beginstand liquide middelen	1.7		8.286.450	6.729.440
Mutatie liquide middelen	1.7		2.088.380-	1.557.010
Eindstand liquide middelen			6.198.070	8.286.450

B5 Toelichting op de balans per 31 december 2024

1 Activa	1.2.1	1.2.2	1.2.3	1.2.4	Totaal
1.2 Materiële vaste activa	Gebouwen en terreinen	Inventaris en apparatuur	Andere vaste bedr.middelen	In uitvoering en vooruitbet.	
Aanschafprijs	12.917.740	3.072.520	436.610	20.040	16.446.910
Investeringsubsidies	4.530.730-	14.990-	-	-	4.545.720-
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	1.963.480	1.920.350	273.570	-	4.157.400
Stand per 1 januari 2024	6.423.530	1.137.180	163.040	20.040	7.743.790
Mutaties 2024					
Investerings	169.450	381.880	99.550	-	650.880
Afwikkeling in uitvoering	-	-	-	20.040-	20.040-
Desinvesteringen	-	700-	-	-	700-
Afschrijvingen	337.640	364.390	60.760	-	762.790
Saldo mutaties	168.190-	16.790	38.790	20.040-	92.570-
Aanschafprijs	13.087.190	3.453.700	536.160	-	17.097.090
Investeringsubsidies	4.530.730-	14.990-	-	-	4.565.760-
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	2.301.120	2.284.740	334.330	-	4.920.190
Stand per 31 december 2024	6.255.340	1.153.970	201.830	-	7.611.140

1	Vlottende activa	2024	2023
1.5	<u>Vorderingen</u>		
1.5.1	Debiteuren	308.290	534.060
	Ministerie van OCW	-	1.960
1.5.2	Ministerie van OCW	-	1.960
	Overige vorderingen	117.130	96.680
1.5.7	Overige vorderingen	117.130	96.680
	Overlopende activa	99.370	224.000
	Vooruitbetaalde kosten	576.370	119.060
	Vooruitbetaalde huisvestingskosten	1.425.530	484.570
1.5.8	Overlopende activa	2.101.270	827.630
	Totaal vorderingen	2.526.690	1.460.330

De vorderingen hebben per einde 2024 en 2023 een looptijd korter dan een jaar.

1.7	Liquide middelen	2024	2023
1.7.1	Kassen	1.920	1.300
1.7.2	Banken	6.196.150	8.285.150
	Totaal liquide middelen	6.198.070	8.286.450

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de onderwijsinstelling.

2	Passiva	Mutaties 2024			
		Saldo 1-1-2024	Bestemming resultaat	Overige mutaties/ Stelselwijziging	Stand per 31-12-2024
2.1	Eigen vermogen				
2.1.1	Algemene Reserve	3.523.220	887.320-	168.700	2.804.600
2.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)	1.378.690	453.120-	-	925.570
2.1.3	Bestemmingsreserve huisvesting (privaat)	1.386.880	-	-	1.386.880
2.1.3	Bestemmingsreserve overige (privaat)	1.589.130	-	-	1.589.130
	Totaal eigen vermogen	7.877.920	1.340.440-	168.700	6.706.180

* Met ingang van boekjaar 2024 heeft Stichting Pallas, conform hoofdstuk 212, paragraaf 4, alinea 448, ervoor gekozen om het groot onderhoud voor één school en twee bijgebouwen te activeren en af te schrijven. Op grond daarvan is met ingang van 1 januari 2024 gevormde onderhoudsvoorziening vrijgevallen ten gunste van de algemene reserve. Deze wijziging is als stelselwijziging in het financieel verslag verwerkt volgens de methode retrospectief vanaf huidige jaar. Voorgenoemde stelselwijziging heeft een toename van het eigenvermogen ad. € 933.250 tot gevolg.

Daarnaast is er sprake van een vrijval voorziening groot onderhoud ad. € 39.800 bij één school waarvan Stichting Pallas geen juridisch eigenaar is. Daarnaast is het saldo van de voorzieningen voor de overige scholen conform de componentenmethodiek aangepast voor ad. - € 804.350.
De totale mutatie/stelselwijziging is ad. € 168.700 bij de algemene reserve.

2.2	<u>Voorzieningen</u>	Stand per 1-1-2024	Mutaties 2024			Stand per 31-12-2024
			Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval/ Stelselwijziging	
2.2.1	<i>Personeelsvoorzieningen</i>					
	Voorziening jubilea	246.450	31.170	9.880	-	267.740
	Voorziening duurzame inzetbaarheid	102.410	5.710	-	-	108.120
		348.860	36.880	9.880	-	375.860
2.2.3	<i>Overige voorzieningen</i>					
	Onderhoudsvoorziening	4.667.740	464.610	53.480	741.510-	4.887.130
	Onderhoudsvoorziening stelselwijziging *	-	-	-	933.250	-
		4.667.740	464.610	53.480	191.740	4.887.130
	Totaal voorzieningen	5.016.600	501.490	63.360	191.740	5.262.990

* In boekjaar 20204 heeft een stelselwijziging t.a.v. de verwerking kosten groot onderhoud. Zie hiervoor de toelichting bij het eigen vermogen.

		Onderverdeling saldo per 31-12-2024		Stand per 31-12-2024
		< 1 jaar	> 1 jaar	
2.2.1	<i>Personeelsvoorzieningen</i>			
	Voorziening jubilea	19.634	248.106	267.740
	Voorziening duurzame inzetbaarheid	20.543	87.577	108.120
2.2.3	<i>Overige voorzieningen</i>			-
	Onderhoudsvoorziening	947.000	3.940.130	4.887.130
	Totaal	987.177	4.275.813	5.262.990

2.4	<u>Kortlopende schulden</u>	2024	2023
2.4.2	Vooruitgefactureerde en -ontvangen termijnen OHW	-	10.430
2.4.3	Crediteuren	849.160	829.320
2.4.4	Ministerie van OCW *	166.410	120.000
	Afdr. / inh. loonheffing	1.087.180	1.000.010
	Afdr. / inh. Participatiefonds	24.810	33.120
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.111.990	1.033.130
	Afdr. / inh. ABP Loyalis	296.390	301.100
2.4.8	Schulden terzake pensioenen	296.390	301.100
	Overige kortlopende schulden	583.440	649.260
	Netto salarissen	12.500	11.490
	Personeels-/Steun-/Soc.fonds	190	190
	Contributies	570-	570-
2.4.9	Overige kortlopende schulden	595.560	660.370
	Overlopende passiva	9.250	6.950
	Te betalen vakantie-uitkering	793.540	759.490
	Te betalen toelage	-	77.550
	Overige subsidies OCW/niet geoormerkt	544.430	797.710
2.4.10	Overlopende passiva	1.347.220	1.641.700
	Totaal kortlopende schulden	4.366.730	4.596.050

De kortlopende schulden hebben per einde 2024 en 2023 een looptijd korter dan een jaar.

Model G. Verantwoording subsidies

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt

Omschrijving	Kenmerk	Toewijzing	Datum	De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
Samen Opleidend leren	OS-2019-C-013		4-12-2019	O
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1308459-1		17-11-2022	J
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1308474-1 / 228339993		17-11-2022	J
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1212467-1 / 133439998		21-1-2022	J
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1288175-1 / 227639971		25-10-2022	J
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1279349-1 / 218539994		1-8-2022	J
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1278162-1 / 134090		20-7-2022	J
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1278162-1 / 134894		20-7-2022	O
Verbetering basisvaardigheden	VBV22-PO-0853		11-11-2022	O
Verbetering basisvaardigheden	VBV22-PO-5011		11-11-2022	O
Verbetering basisvaardigheden	VBV22-Bo-0010		11-11-2022	O
Verbetering basisvaardigheden	VBV23P-R2-PO-0028		30-11-2023	O
Impuls en innovatie bewegingsonderwijs	IIB210107		13-11-2021	O
Impuls en innovatie bewegingsonderwijs	IIB220085		8-7-2022	O
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1350430-01 / 139377		23-8-2023	J
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1350430-01 / 141931		23-8-2023	J
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1350144-01 / 140127		23-8-2023	O
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1351193-01 / 139377		21-9-2023	J
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1353341-01 / 141931		23-10-2023	J
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1350795-01 / 316439968		23-8-2023	J
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1350826-01 / 316439965		23-8-2023	O
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1350821-01 / 316439967		23-8-2023	O
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1350834-01 / 316439966		23-8-2023	O
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1373659-01 / 327639972		22-11-2023	O
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1373594-01 / 327539993		22-11-2023	O
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1373704-01 / 327539991		22-11-2023	O

Omschrijving	Kenmerk	Toewijzing Datum	De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1388225-01 / 141931	17-1-2024	J
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1414258-01 / 146320	19-7-2024	O
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1412837-01 / 415539995	22-7-2024	O
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1412829-01 / 415539996	22-7-2024	O
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1444683-01/427539991	20-11-2024	O
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1447410-1/428839988	18-11-2024	O
Verbetering basisvaardigheden	VBV24-PO-0585	18-6-2024	O
Verbetering basisvaardigheden	VBV24-PO-2528	18-6-2024	O
Verbetering basisvaardigheden	VBV24-PO-0589	18-6-2024	O
Verbetering basisvaardigheden	VBV24R2P-PO-0013	21-10-2024	O
Verbetering basisvaardigheden	VBV24-PO-0588	18-6-2024	O
Onderwijspersoneel opleiding tot leraar	SOOLPO24436	22-10-2024	O
Onderwijspersoneel opleiding tot leraar	SOOLPO024478	22-10-2024	O
Onderwijspersoneel opleiding tot leraar	SOOLPO24435	22-10-2024	O
Onderwijspersoneel opleiding tot leraar	SOOLPO024307	7-10-2024	O

aflopend per ultimo verslagjaar (*2.4.4)

G2B. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, doorlopend tot in een volgend verslagjaar (** 2.4.10)

Omschrijving	Kenmerk	Toewijzing Datum	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Totale subsidiabele kosten t/m vorig verslagjaar	Saldo per 1 januari verslagjaar	Ontvangen in verslagjaar	Subsidiabele kosten in verslagjaar	Saldo per 31 december verslagjaar
Maatwerkregeling Ventilatie op scholen	VENT-V-220007	16-3-2023	€ 691.040	€ 691.040	€ 597.082	€ 93.958	€ -	€ 93.958	€ -
Doorlopend na 31 december 2024, aflopend in 2025			691.040	691.040	597.082	93.958	-	93.958	-

B6 Niet in de balans opgenomen verplichtingen (passief)/niet uit de balans blijvende rechten (actief)

Contractpartij/Leverancier	Diensten	Uitgaven		Opmerking
		2023	2024	
BVS	Mantelovereenkomst + schoolbegeleiding/scholing op aanvraag	132.330	146.270	Mantelovereenkomst wordt steeds jaarlijks afgesloten
BMC	Interim-functionarissen	-	138.334	Dienstverlening loopt door tot medio 2025
Blanken	Interim-bestuur	-	173.708	Met ingang van 2025 in (tijdelijke) dienst
van den Berg Installaties	Klimaatbeheersing Meander	277.734	408.689	Afronding project in 2025
Engie	Gas en elektra	-	377.390	Aanbesteding via Energie voor scholen
ObT	Administratieve dienstverlening	325.150	357.620	
Participatiefonds	Verzekering WW	393.877	299.637	
Mercurius	Onderwijsmaterialen	312.740	242.235	
Onderwijs Interim Desk	Interim-functionarissen	77.666	234.980	
Van Dillen Bouw	Nieuwbouw Zwaneridder	2.292.772	205.028	Afronding project in 2024
Istia Kinderopvang	Niet van toepassing	-	198.382	Correctie afwikkeling nieuwbouw Zwaneridder
Heutink	Onderwijsmaterialen	146.286	161.169	
Hagemans Vastgoedonderhoud	Klimaatbeheersing Meander (grotendeels)	238.092	148.659	Afronding project in 2025
Donker Groep BV	Inrichting schoolplein Zwaneridder	5.158	118.656	Afronding project in 2025
Acknowledged Benelux BV	Aanschaf ICT-apparatuur	34.630	115.073	Gunning op basis van uitvraag 3 offertes
Gemeente Oss	Energie en onderhoud 2018-2023	15.576	105.971	Facturering gemeente over aantal jaren

Duurzame inzetbaarheid

In de CAO PO zijn afspraken gemaakt over de duurzame inzetbaarheid (hoofdstuk 8A) en is de BAPO-regeling vervallen. De CAO-regelingen betreffende de duurzame inzetbaarheid, geven medewerkers recht op een basisbudget van 40 uur. Daarnaast is vanaf 57 jaar het sparen van ouderenverlof mogelijk en is er sprake van een overgangsregeling BAPO voor medewerkers vanaf 56 jaar. Uit inventarisatie blijkt dat er enkele medewerkers gebruik zijn gaan maken van sparen met betrekking tot duurzame inzetbaarheid, er is derhalve een voorziening getroffen.

Bezwaarprocedure. De vordering op OCW in verband met het betaalritmeverschil is met ingang van 2023 komen te vervallen. Bij de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek zijn schoolbesturen door de regelgeving en besluitvorming van de minister met een probleem geconfronteerd. Waar de schoolbesturen in een (school)jaar normaal gesproken 100% aan bekostiging ontvangen, is dat in de overgang naar de nieuwe bekostigingssystematiek circa 93% voor het schooljaar 2022-2023. Schoolbesturen in de PO-sector werden daardoor in de periode augustus tot en met december 2022 door de minister met circa 7% gekort op hun bekostiging. Dit komt voor Pallas neer op € 1.290.000. Samen met circa 230 schoolbesturen heeft Pallas met juridische begeleiding vanuit advocatenkantoor Stibbe en gecoördineerd vanuit de PO-Raad, bezwaar hebben gemaakt tegen de beschikkingen over de laatste vijf maanden van 2022. Dit bezwaar is op 30 november 2022 door de minister ongegrond verklaard. Wij vonden het gezien de financiële belangen en de relevante juridische vragen naar aanleiding van de beslissing op het bezwaar van de minister waard om de kwestie aan een onafhankelijke partij, zijnde de bestuursrechter, voor te leggen. Daarom hebben wij besloten om gezamenlijk een beroep bij de rechtbank Midden-Nederland in te stellen tegen de beslissing op het bezwaar van de minister. De zitting bij de Rechtbank heeft in februari 2024 plaatsgevonden. De eerste uitspraak was eind 2024. Echter is het ministerie in hoger beroep gegaan. Wanneer de zaak definitief wordt afgerond is nog onbekend.

B7 Toelichting op de exploitatierekening over 2024

3	Baten	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
3.1	<u>Rijksbijdragen OCW</u>			
3.1.1	Rijksbijdragen OCW	27.180.800	27.031.960	26.511.040
3.1.2	Overige subsidies OCW	610.830	741.750	433.840
3.1.4	Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdragen SWV	821.380	687.000	820.240
	Totaal	28.613.010	28.460.710	27.765.120
	<i>Specificatie</i>			
3.1.1	<i>Rijksbijdragen OCW</i>			
	Personele bekostiging/Reguliere bekostiging	26.153.540	25.784.060	25.083.640
	Personele bekostiging groei	82.390	313.300	555.990
	Overgangsbekostiging	552.440	547.820	507.380
	Aanvullende onderwijsachterstandenbeleid	5.300	4.990	8.820
	Bijz bek. prof. en begel. starters en schooll.	387.130	381.790	355.210
	Totaal	27.180.800	27.031.960	26.511.040
3.1.2	<i>Overige subsidies OCW</i>			
	Subsidie voor studieverlof	8.070	-	4.680
	Subsidie zij-instroom	52.860	115.200	69.390
	Subsidie basisvaardigheden	516.190	590.000	251.890
	Opleidingsschool Samen Opleidend leren	23.660	14.750	25.920
	Bijz bek. asiel. en vreemdelingen	2.590	12.000	49.670
	Bewegingsonderwijs	11.630	9.800	32.290
	Uitputting SWV zware onderst	4.170-	-	-
	Totaal	610.830	741.750	433.840
3.2	<u>Overige overheidsbijdragen en -subsidies</u>			
3.2.1	Gemeentelijke bijdragen	239.510	270.850	276.850
3.2.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	10.750-	-	1.430
	Totaal	228.760	270.850	278.280
3.5	<u>Overige baten</u>			
3.5.1	Verhuur	399.430	327.850	343.830
3.5.2	Detachering personeel	79.040	103.300	132.220
3.5.3	Schenking	353.700	652.800	613.350
3.5.5	Ouderbijdragen	5.990	-	22.280
3.5.6	Overige	203.390	144.300	162.440
	Totaal	1.041.550	1.228.250	1.274.120

4	Lasten	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
4.1	<u>Personeelslasten</u>			
4.1.1	Lonen en salarissen	23.739.200	23.625.870	22.532.080
4.1.2	Overige personele lasten	2.813.210	1.651.140	2.065.900
4.1.3	Af: uitkeringen	341.180-	72.000-	268.190-
	Totaal	26.211.230	25.205.010	24.329.790

Uitsplitsing

4.1.1	<i>Lonen en salarissen</i>			
	Brutolonen en salarissen	18.233.340	18.049.960	17.184.200
	Sociale lasten	2.972.340	2.928.490	2.829.510
	Pensioenpremies	2.533.520	2.647.420	2.518.370
	Totaal	23.739.200	23.625.870	22.532.080
4.1.2	<i>Overige personele lasten</i>			
	Reiskosten (woon- werkverkeer)	115.900	74.090	84.440
	Dienstreizen	45.920	57.700	60.500
	Gratificaties	9.880	8.000	27.860
	Verhuiskosten	-	-	4.640
	Part.fnds ww-kosten	3.350-	6.700	5.490
	Personeel niet in loondienst	1.705.820	625.000	1.088.050
	Vrijwilligersvergoeding	55.690	47.200	51.140
	Onderzoeken/begeleidingsdienst	38.930	86.700	45.460
	Dotatie personele voorzieningen	36.880	5.400	125.960
	Scholing	378.420	499.600	350.620
	Personeels- en arbeidsmarktbeleid	65.030	50.350	59.500
	Arbo-dienstverlening	104.680	89.500	87.580
	Overige	259.410	100.900	74.660
	Totaal	2.813.210	1.651.140	2.065.900

Gemiddeld aantal FTE's	2024	2023
- Directie	14,74	15,61
- Onderwijzend Personeel	196,02	192,21
- Onderwijs Ondersteunend Personeel	69,73	71,30
	280,49	279,12

4.2	<u>Afschrijvingen</u>	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
4.2.2	Gebouwen	337.640	383.880	306.500
4.2.3	Inventaris en apparatuur	364.390	417.290	301.280
4.2.5	Leermiddelen	60.760	69.480	54.010
	Totaal	762.790	870.650	661.790

4.3 Huisvestingslasten

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
4.3.1 Huur	178.680	163.800	180.740
4.3.3 Onderhoud	221.520	169.200	210.210
4.3.4 Energie en water	478.440	400.680	388.560
4.3.5 Schoonmaakkosten	481.700	465.950	459.420
4.3.6 Heffingen	66.320	61.850	49.950
4.3.7 Dotatie onderhoudsvoorzieningen	441.570	464.610	551.950
4.3.8 Overige huisvestingslasten	97.100	62.600	73.140
Totaal	1.965.330	1.788.690	1.913.970

4.4 Overige lasten

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
4.4.1 Algemene beheerslasten	561.450	480.990	496.140
4.4.2 Kosten inventaris en apparatuur	447.040	339.450	339.730
4.4.3 Kosten leer- en hulpmiddelen	618.890	582.790	505.790
4.4.5 Overige kosten	720.780	614.420	610.410
Totaal	2.348.160	2.017.650	1.952.070

*Uitsplitsing***4.4.1 Algemene beheerslasten**

Administratie- en advieskosten	357.570	328.000	324.040
Accountantskosten *	21.540	18.900	18.880
Kantoorbenodigdheden	12.810	9.760	10.100
Reis- en verblijfkosten	5.870	11.190	6.570
Telefoonkosten	25.710	27.650	33.020
Portokosten	3.470	4.390	4.240
Overige beheerslasten	85.910	68.100	82.250
Juridische ondersteuning	48.570	13.000	17.040
Totaal	561.450	480.990	496.140

** Specificatie honorarium accountant*

Jaarcontrole	19.360	18.900	18.880
Subsidie bouwproject controle	2.180	-	-
	21.540	18.900	18.880

4.4.2 Kosten inventaris en apparatuur

Inventaris en apparatuur	51.980	34.850	41.060
ICT-verbruikskosten	164.490	114.100	116.150
ICT-licenties	230.570	190.500	182.520
Totaal	447.040	339.450	339.730

4.4.3 Kosten leer- en hulpmiddelen

Verbruiksmateriaal onderwijs	489.960	479.600	403.100
Handwerkmateriaal	29.190	21.000	19.140
Handenarbeid	3.290	10.250	4.460
Euritmie	2.380	4.640	2.770
IB/RT Materiaal	16.150	21.700	15.880
Culturele vorming	-	500	-
Kopieerkosten	77.920	45.100	60.440
Totaal	618.890	582.790	505.790

4.4.5	<i>Overige kosten</i>	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
	Wervingskosten	96.200	55.600	75.340
	Representatiekosten	14.340	17.900	16.590
	Schoolse activiteiten	35.670	21.000	27.800
	Muziek/Toneel/Jaarfeest	55.580	51.050	55.770
	Voeding (kleuter)klassen	46.710	67.300	51.430
	Klassenbudget	6.420	18.300	8.610
	Buitenschoolse activiteiten	102.840	53.540	77.350
	PR/Schoolkrant	57.820	67.500	54.800
	Bijdragen aan/vanuit SWV	53.880	48.700	44.950
	Bijdragen aan/vanuit best./bmt.	-	20	-
	Verzekeringen	59.600	35.200	33.940
	Abonnementen	163.080	146.800	135.550
	Medezeggenschapsraad	10.230	13.210	14.720
	GMR	18.410	18.300	13.560
	Totaal	720.780	614.420	610.410

5.1	<u>Financiële baten</u>	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
	Rentebaten	68.050	60.000	42.070
	Totaal	68.050	60.000	42.070

De rentebaten zijn de renten van de spaarrekening en rekeningcourant.

5.5	<u>Financiële lasten</u>	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
	Rente- en bankkosten	4.300	4.930	4.150
	Totaal	4.300	4.930	4.150

De rente- en bankkosten bestaan hoofdzakelijk uit de in rekening gebrachte kosten van het aanhouden van een spaarrekening en rekening-courant.

B8 (Voorstel) bestemming van het exploitatiesaldo

Het exploitatieresultaat over het jaar 2024 bedraagt € 1.340.440 negatief.

Het bestuur heeft besloten het exploitatieresultaat als volgt te verdelen en te onttrekken aan de volgende reserves:

Reserves	Stand 1-1-2024	Bestemming resultaat	Overige mutaties / Stelselwijziging	Stand 31-12-2024
Algemene Reserve	3.523.220	887.320-	168.700	2.804.600
Bestemmingsreserve (publiek)	1.378.690	453.120-	-	925.570
Bestemmingsreserve overige (privaat)	2.976.010	-	-	2.976.010
Totaal reserves	7.877.920	1.340.440-	168.700	6.706.180

Bestemmingsreserves	Stand 1-1-2024	Bestemming resultaat	Overige mutaties / Stelselwijziging	Stand 31-12-2024
<i>Bestemmingsreserve (publiek)</i>				
NPO	1.378.690	453.120-	-	925.570
	1.378.690	453.120-	-	925.570
<i>Bestemmingsreserve overige (privaat)</i>				
Huisvesting	1.386.880	-	-	1.386.880
Overige	1.589.130	-	-	1.589.130
	2.976.010	-	-	2.976.010
Totaal bestemmingsreserves	4.354.700	453.120-	-	3.901.580

B9 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die aanleiding geven hier te worden vermeld.

B10 Overzicht verbonden partijen

Overige verbonden partijen (minderheidsbelang en geen beslissende zeggenschap)

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel
Stichting Vrienden van Pallas	Stichting	Gemeente Uden

B11 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

WNT-verantwoording 2024 Pallas

De WNT is van toepassing op Pallas.

Het voor Pallas toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 166.000 (bezoldigingsmaximum voor het onderwijs, klasse C) met een totaal aan complexiteitspunten van 8, nader gespecificeerde als volgt:

- Baten	4
- Leerlingen	3
- Onderwijssoorten	1
Totaal	8

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf

Gegevens 2024						
bedragen x € 1		W Kasbergen		E Swinkels		HME van den Boom - Kouwenberg
Functiegegevens		Voorzitter College van Bestuur		Controller		Interim College van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2024		01-01 31-12		01-01 31-12		01-08 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,0000		0,8000		0,8000
Dienstbetrekking?		Ja		Ja		Ja
Bezoldiging						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		€	136.050	€	79.324	€ 36.086
Beloningen betaalbaar op termijn		€	23.680	€	13.212	€ 6.411
Subtotaal		€	159.730	€	92.536	€ 42.497
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		€	166.000	€	132.800	€ 55.333
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen		€	-	€	-	€ -
Totale bezoldiging		€	159.730	€	92.536	€ 42.497
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		nvt		nvt		nvt
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		nvt		nvt		nvt

Gegevens 2023				
bedragen x € 1		W Kasbergen		E Swinkels
Functiegegevens		Voorzitter College van Bestuur		Controller
Aanvang en einde functievervulling in 2023		01-01 31-12		01-01 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,0000		0,8000
Dienstbetrekking?		Ja		Ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		€	127.941	€ 74.277
Beloningen betaalbaar op termijn		€	22.733	€ 11.901
Subtotaal		€	150.674	€ 86.179
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		€	159.000	€ 127.200
Totale bezoldiging		€	150.674	€ 86.179

Voor elke hierboven vermelde onverschuldigde betaling is een vordering ingesteld die is inbegrepen in de post 'Overige vorderingen'.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12.

bedragen x € 1	W den Blanken		HME van den Boom - Kouwenberg	
Functiegegevens	Interim College van		Interim College van	
Kalenderjaar	2024	2023	2024	2023
Periode functievervulling in het kalenderjaar	01-01 31-12		01-04 05-07	
Aantal kalendermaanden functievervulling	12		4	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum				
Maximum uurtarief	€221	€212	€221	€212
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€260.160		€61.600	
Individueel toepasselijke maximum gehele periode	€232.492		€61.880	
Bezoldiging				
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum	Ja		Ja	
Bezoldiging in de betreffende periode	€143.560		€18.580	
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€143.560		€18.580	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	€0		€0	
Totale bezoldiging, exclusief BTW	€143.560		€18.580	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	nvt		nvt	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	nvt		nvt	

Voor elke hierboven vermelde onverschuldigde betaling is een vordering ingesteld die is inbegrepen in de post 'Overige vorderingen'.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Gegevens 2024												
bedragen x € 1	C Veltkamp		K Visser		M vd Lisonk		M Wiggers de Vries		M Dibbets	W Broekhuijsen		
Functiegegevens	Voorzitter		Lid		Lid		Lid		Lid	Lid		
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01-01 31-12		01-01 31-12		01-01 31-12		01-01 31-12		01-01 31-12	01-01 30-06		
Bezoldiging												
Totale bezoldiging	€	18.126	€	12.113	€	12.084	€	12.084	€	8.676 €	6.042	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€	24.900	€	16.600	€	16.600	€	16.600	€	16.600	€	8.300
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen	€	-	€	-	€	-	€	-	€	-	€	-
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan			nvt	nvt		nvt		nvt		nvt		nvt
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling			nvt	nvt		nvt		nvt		nvt		nvt
Gegevens 2023												
bedragen x € 1	C Veltkamp		K Visser		M vd Lisonk		M Wiggers de Vries		M Dibbets	W Broekhuijsen		
Functiegegevens	Voorzitter		Lid		Lid		Lid		Lid	Lid		
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01-01 31-12		01-01 31-12		01-01 31-12		01-01 31-12		01-01 31-12	01-01 31-12		
Bezoldiging												
Totale bezoldiging	€	6.281	€	3.140	€	3.140	€	3.140	€	3.140	€	3.140
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€	23.100	€	15.400	€	15.400	€	15.400	€	15.400	€	15.400

Voor elke hierboven vermelde onverschuldigde betaling is een vordering ingesteld die is inbegrepen in de post 'Overige vorderingen'.

C Overige gegevens

C1 Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van toezicht van Stichting Pallas

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting Pallas te Uden gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pallas per 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- Zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2024 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2024.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2024.
2. De staat van baten en lasten over 2024.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2024 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pallas zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- Het bestuursverslag
- De overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2. 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2024 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2. 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2024 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2. 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2024.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regelgeving jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf '2.3.1. Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2024.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het onderwijsaccountantsprotocol OCW 2024, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn.
- Het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Enschede, 25-6-2025

Eshuis Registeraccountants B.V.
Was getekend:

drs. P.J.M. Snijders RA

Bijlage 1 Jaarverslag 2024 Raad van Toezicht Stichting Pallas

Jaarverslag Raad van Toezicht 2024

2024 is voor Pallas een bewogen jaar geweest met veel gebeurtenissen. In februari heeft de bestuurder haar werk om gezondheidsredenen neer moeten leggen en is er een interim College van Bestuur (CvB) aangesteld. Voor haarzelf en alle geledingen binnen Pallas was dit een emotionele gebeurtenis. Het afscheid dat direct na de zomer 2024 heeft plaatsgevonden werd druk bezocht en was mooi en warmhartig. Met het nieuw aangestelde interim CvB zijn onderwijskwaliteit, leiderschap en samenwerking tussen de scholen van Pallas vervolgens samen met de Raad van Toezicht (RvT) opnieuw tegen het licht gehouden. Verder vroeg de voortdurende personele krapte en het grote verloop van schoolleiders grote inzet en flexibiliteit van CvB, staf, schoolleiders en scholen.

De verbetering van de aansturing van Pallas is gezocht in een andere structurering van deze aansturing. Gedachtegang hierbij is te werken in regioclusters om zo de rol van schoolleider en de verbinding naar het CvB te versterken. Najaar 2024 is gebruikt om hierin draagvlak te creëren voor deze denklijn in bestuurbaar Pallas. Eind 2024 werd duidelijk dat binnen schoolleiding, teams, CvB, staf, gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) en Raad van Toezicht draagvlak bestond voor een dergelijke structuur. Dit is begin 2025 verder uitgewerkt. Ook is getoetst wat dit betekent voor samenwerking en betrokkenheid binnen Pallas. En wat dit betekent voor het in 2023 vastgestelde Strategisch Beleidsplan “We hijsen de zeilen”. Ook dit wordt in 2025 verder uitgewerkt. De uitdagingen die de complexiteit van het grote spreidingsgebied van Stichting Pallas met zich meebrengt, zijn ook in 2024 nadrukkelijk onderwerp van gesprek geweest.

De stichting wordt bestuurd door het CvB, de functie van intern toezicht is belegd bij de RvT (‘het intern toezichtsorgaan’ als bedoeld in de code Goed bestuur PO).

De RvT baseert haar handelen op de principes vanuit de code Goed Toezicht (VTOI 2021). De leden van de RvT bezitten samen deskundigheid op bestuurlijk, maatschappelijk, financieel, personeel, organisatorisch en onderwijskundig gebied. De leden staan onafhankelijk ten opzichte van personen en deelbelangen, ze voelen zich verbonden met het vrijeschoolonderwijs en onderschrijven de code Goed Bestuur (PO raad 2020).

Dat betekent dat zij erop toezien dat het bestuur haar rol vervult op basis van de volgende principes: het bestuur zorgt voor goed onderwijs aan alle kinderen, het bestuur werkt voortdurend in verbinding met de maatschappelijke context, het bestuur werkt actief aan de professionaliteit van de organisatie en van zichzelf, en tot slot: het bestuur werkt integer en transparant.

Samenstelling

Het bestuur van de stichting was tot eind februari 2024 in handen van mevrouw W. Kasbergen. Na het definitief uitvallen van mevrouw Kasbergen bestaat het bestuur het verdere jaar uit de heren W. den Blanken en H. van den Boom. Binnen de RvT heeft mevrouw W. Broekhuijsen in juni 2024 aangegeven zich te willen terugtrekken. Aangezien voorzitter mevrouw C. Veltkamp 01-01-2025 aftrad, zijn voor beide functies twee nieuwe leden geworven die 01-01-2025 zijn aangetreden in de RvT.

Leden, functies en datum van aftreden op 31 december 2024 waren:

Raad van Toezicht	Functie	aftredend per	herbenoembaar
Mevrouw C. Veltkamp	voorzitter	01-01-2025	nee
Mevrouw M.L. Dibbets	vicevoorzitter	01-09-2025	ja
Mevrouw W. Broekhuijsen	lid tot juli 2024	juli 2024	nee
De heer M. van de Lisdonk	lid	01-01-2026	nee
De heer M. Wiggers de Vries	lid	01-01-2028	nee
Mevrouw K. Visser	lid	01-01-2027	ja
Leden, functies en toetreden op 01 januari 2025:			
De heer T. Douma	voorzitter	01-01-2025	ja
De heer W. Modderkolk	lid	01-01-2025	ja

Interne organisatie

De RvT is als geheel verantwoordelijk voor het interne toezicht. Elk lid wordt uitgenodigd actief bij te dragen aan het geheel en vanuit hun eigen expertise. De RvT kent vier commissies. Reglementen en taakbeschrijving zijn vastgelegd en opgenomen in de Pallasmap.

De commissies bereiden onderwerpen betreffende hun aandachtsgebied voor, vaak in samenspraak met de bestuurder, voor bespreking ervan in de gehele raad. Ook kunnen zij op deelonderwerpen meedenken met de bestuurder. Zij houden daarbij de voorzitter voortdurend op de hoogte van hun activiteiten en zorgen dat de raad als geheel inhoudelijk en procesmatig meegenomen en geadviseerd wordt om haar gemeenschappelijke verantwoordelijkheid voor het interne toezicht te waarborgen.

Samenstelling Remuneratiecommissie 2024:

De heer M. Wiggers de Vries en mevrouw C. Velkamp.

Samenstelling Auditcommissie 2024:

De heer M. van de Lisdonk en mevrouw M.L. Dibbets.

Samenstelling Commissie Goed Bestuur 2024:

Mevrouw W. Broekhuijsen en de heer M. Wiggers de Vries.

Samenstelling Commissie Onderwijskwaliteit 2024:

Mevrouw K. Visser en mevrouw C. Velkamp

Vergaderingen

De RvT is in 2024 vijfmaal in vergadering bijgeweest met de bestuurder. De vergaderingen werden genoteerd door de bestuursondersteuner van Stichting Pallas. De bijeenkomsten waren live op één van de scholen, waarbij soms door één of meerdere leden online werd deelgenomen. De agenda's voor de vergaderingen werden door de voorzitter RvT in samenspraak met de bestuurder opgesteld. Tijdens de RvT-vergaderingen was het bestuur aanwezig.

Vorderingen en resultaten van de stichting en vanuit de scholen

In elke vergadering rapporteert de bestuurder via mededelingen over vorderingen en resultaten binnen de stichting over voortgang en kwaliteit van onderwijs, werkgeverschap en bedrijfsvoering. Indien nodig werd specifieke informatie van een school verstrekt of over relevante uitdagingen en ontwikkelingen vanuit maatschappelijke context gesproken.

In 2024 is het kwaliteitskader gehanteerd op basis van de RvT vastgestelde uitgangspunten voor de navolgende monitorinstrumenten:

- De MARAP-systematiek geeft zicht op de bedrijfsvoering en de voortgang van de bestuursagenda.
- De opbrengstmonitor-systematiek geeft zicht op de onderwijsopbrengsten en wordt met name in de Commissie Onderwijskwaliteit besproken.
- Schooljaarplangesprekken zijn in 2024 ingezet als instrument voor het bestuurlijk toezicht per school gericht op met name de kwaliteitsgebieden onderwijsproces, schoolklimaat en kwaliteitszorg & ambitie. Speciale aandacht is gericht op het zogenaamd cyclisch werken.
- De review-systematiek is bedoeld als instrument voor zelfevaluatie van de scholen met en door elkaar. In de review zijn de individuele schoolplannen verwerkt.
- In 2023 is een dashboard ontwikkeld waarmee op alle bestuurlijke terreinen data toegankelijk gepresenteerd kunnen worden. Ook dit is een middel om (bij) te sturen. Gewerkt wordt aan een effectieve werkwijze om de data op waarde te schatten en hierop te acteren waar wenselijk.

Toezicht op besteding van de middelen

De RvT heeft in het verslagjaar toegezien op de rechtmatige verwerving en doelmatige besteding van de middelen van de stichting. Daarbij is onder meer aandacht besteed aan de beheersing van de personeelslasten en de relatie tussen kosten en baten. Een planning en controlcyclus wordt gehanteerd en jaarlijks verbeterd. Begroting, meerjarenbeleidsplan en managementrapportages zijn belangrijke bouwstenen van deze cyclus. De jaarrekening is door de RvT beoordeeld en goedgekeurd met specifieke aandacht voor doelmatigheid. Het externe accountantsverslag vormt hierbij een belangrijke toetsing en naast beoordeling van specifieke kenge-

tallen vormt de code Goed Bestuur een concreet toetsingskader. De RvT heeft daarmee geconstateerd dat de middelen doelmatig zijn aangewend ten behoeve van het onderwijsproces.

Informatie vanuit de geledingen

Voor de kennis over de scholen krijgt de RvT in eerste instantie informatie van de bestuurder. Zowel de bestuurder als de RvT hechten aan meer bronnen van informatie. Hiertoe worden jaarlijks bijeenkomsten met verschillende gremia binnen de stichting en schoolbezoeken georganiseerd. De sfeer tussen de geledingen bij Pallas is open en men behandelt elkaar met respect.

De voorzitter en twee leden van de RvT hadden in mei overleg met een afvaardiging uit de GMR. In de RvT is verslag gedaan en worden eventueel adviezen aan de bestuurder geformuleerd.

Een afvaardiging van de RvT heeft in november gesproken met een afvaardiging van de GMR en de schoolleiders gericht op de gang van zaken binnen de stichting en de doorontwikkeling van het beleid ter voorbereiding op de nieuwe bestuurlijke jaaragenda. GMR en RvT weten elkaar te vinden als daar aanleiding toe is. De RvT nam eveneens in november deel aan een bijeenkomst met de schoolleiders, de GMR, collega's van het stafbureau en bestuurder en met hen naast ontmoeten te reflecteren op het onderwijs vanuit het thema Kansengelijkheid.

Schoolbezoeken

Sinds 2014 leggen twee of drie leden van de RvT werkbezoeken aan individuele scholen af. Elk lid van de RvT brengt bij voorkeur minimaal één werkbezoek per schooljaar. In overleg met de schoolleider wordt een programma opgesteld, dat in ieder geval bevat: gesprek met schoolleider, enkele klasbezoeken, gesprek over de ervaringen en adviezen van de schoolleider aan de RvT. Van elk bezoek wordt verslag gedaan in de eerstvolgende vergadering. De leden van de RvT bezoeken ieder kwartaal een school.

Beleidsonderwerpen

In 2024 is in de Raad van Toezicht aan de orde geweest:

- Bespreken proces en besluitvorming “bestuurbaar Pallas”
- Bespreken bestuurlijke zelfevaluatie en visitatie PO raad
- Bespreken review Goed Worden Goed Blijven+ gericht op de kwaliteit van onderwijs
- Bespreken onderwijskwaliteit en opbrengsten
- Bespreken ontwikkelingen en zorgen rond de scholen
- Bespreking van jaarverslag van de Vertrouwenspersoon
- Bespreking van jaarverslag GMR
- Bespreken samenwerking Pallas-Istia
- Bespreken proces en inhoud Strategisch beleidsplan 2024-2028
- Bespreken reflectie op de doelen in de bestuursagenda, halverwege het jaar
- Bespreken beoordeling 2022 en arbeidsvoorwaarden CvB
- Bespreken en vaststellen aanpassing honoreringsbeleid RvT
- Bespreken Interim ondersteuning Bestuurder
- Bespreken Pilots van het traject Bestuurbaar Pallas
- Bespreken document Traineeship RvT
- Vaststelling prestatieafspraken CvB 2024
- Herbenoeming lid Raad van Toezicht
- Vaststellen geactualiseerd toezichtsplan
- Goedkeuring meerjarig formatiebeleidsplan
- Goedkeuring Treasurystatuut
- Goedkeuring van jaarrekening en bestuursverslag 2023
- Goedkeuring van kaderbrief 2025, formatieplan 2025 en begroting 2025

Commissies

Elke commissie is één of meerdere keren bijeengewees. Daar zijn beleidsonderwerpen besproken c.q. adviezen voor de raad als geheel geformuleerd.

Remuneratiecommissie

De remuneratiecommissie heeft in hoofdzaak aan twee zaken aandacht besteed in 2024:

1. Werkgeverschap en functioneren CvB

Met het CvB zijn de gebruikelijke gesprekken gevoerd over het functioneren en de ontwikkeling van het CvB en over de gemaakte prestatieafspraken. Hierbij is vastgesteld dat goed door het CvB is gewerkt aan de doelen en dat de uitwerking van de prestatieafspraken een positief oordeel krijgt. De RvT heeft dit oordeel overgenomen. Door het noodgedwongen moeten stoppen met haar werkzaamheden als bestuurder heeft een groot aantal gesprekken met mevrouw W. Kasbergen plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot een WIA traject wat zomer 2024 definitief is afgerond. Sindsdien vinden de werkgeversgesprekken plaats met de heren W. den Blanken en H. van den Boom. Gezien hun nieuwe rol en aantreden heeft in 2024 een intensievere gesprekcycclus plaats-gevonden.

2. Honoreringsbeleid CvB en RvT

In 2024 heeft de remuneratiecommissie in overleg met het CvB een voorstel aan de RvT gedaan het beloningsbeleid aan te passen aan de indexering vanuit de CAO en de klasse indeling van Stichting Pallas. Beide voorstellen zijn door de RvT overgenomen.

De honorering van de RvT van Pallas is na zorgvuldig overwegen niet gewijzigd. De geldende honorering past goed binnen de VTOI-handreikingen. Hiermee voert de RvT van Pallas in haar eigen honoreringsbeleid een gematigd beleid, ruim binnen de adviezen van de VTOI uit de Handreiking Honorering toezichthouders VTOI.

Auditcommissie

De auditcommissie is voor advisering van de RvT volgens de planning en controlcyclus twee keer regulier bij elkaar gekomen voor overleg met het interim bestuur en controller. Daarnaast heeft er tussentijds overleg plaats-gevonden over specifieke onderwerpen die niet een vast onderdeel van de planning en controlcyclus vormen.

Tussentijds is met het interim bestuur onder meer gesproken over de toepassing van het treasurystatuut, de notitie groot onderhoud en de versterking van de controlfunctie. Begin 2024 is op verzoek van de audit commissie -met extern onafhankelijk advies- de relatie met de banken beoordeeld. Op basis van het externe advies is de relatie met de banken voor wat de publieke spaargelden betreft herzien.

Tijdens het eerste reguliere overleg zijn jaarrekening en bestuursverslag 2023 onderwerp van gesprek geweest. Voor jaarrekening en bestuursverslag heeft de accountant deelgenomen aan het overleg. De belangrijkste bevindingen uit de controle van de jaarrekening zijn nagelopen. Besproken zijn ondermeer ratio's en de tijdigheid van VOG's. Ook de paragraaf met risico's is doorgenomen. De andere inrichting vanaf 2024 van de voorziening groot onderhoud en de aanpassing van de meerjaren onderhoudsplannen was ook onderwerp van gesprek. De auditcommissie heeft de RvT over de genoemde punten geadviseerd.

In het tweede reguliere overleg zijn de marap en de negatieve financiële resultaten besproken. De kaderbrief is behandeld en de begroting van de nieuwe vrijeschool Waldorf aan de Waal is doorgenomen. Omdat tijdens het kalenderjaar de school is gestart diende de RvT tussentijds de begroting van deze school goed te keuren, de auditcommissie heeft daarover positief geadviseerd aan de RvT.

Gedurende het verslagjaar werd duidelijk dat het om een aantal redenen een financieel moeilijk jaar zou worden. In het laatste kwartaal verslechterde de prognose aanzienlijk. Met het interim bestuur is gesproken over de bijsturmingsmogelijkheden in 2024 en de vooruitzichten en bijsturing in 2025. Van belang is dat de financiële basis van Pallas solide is en dat een realistische meerjarenbegroting is gemaakt. In het laatste kwartaal heeft de auditcommissie de RvT geadviseerd over de versterking van de controlfunctie binnen Pallas.

Commissie Goed Bestuur

De focus van de commissie goed bestuur lag in 2024 op het handhaven en ontwikkelen van de kwaliteit van de organisatie. Daartoe is de actuele juistheid van statuten, beleidsstukken en reglementen (in de Pallas-map) gecontroleerd. Verder heeft tijdens de studiedag eind januari een zelfevaluatie van de RvT plaatsgevonden. Meldingen vanuit individuele scholen (m.n. vanuit de MR) zijn onderzocht en opgevolgd naar het CvB. Een en ander heeft niet geleid tot maatregelen. Namens de RvT is een reactie geformuleerd. Het bedoelde jaarplan 2024 is in het voorjaar in de RvT besproken. Dit leidde tot een gesprek over overlap in werkzaamheden met andere commissies. Na vaststellen van het jaarplan bleven deze gesprekspunten bestaan. Uiteindelijk is besloten hiertoe een nieuw voorstel in te brengen in de RvT vergadering van januari 2025. Daar is besloten de werkzaamheden van de commissie onder te brengen in de andere commissies (zoals bij veel stichtingen het geval is). Met betrekking tot de juistheid van statuten, beleidsstukken en reglementen is besloten dat de remuneratiecommissie 1 x per jaar een aparte vergadering houdt die geheel hieraan gewijd is.

Commissie onderwijs

De onderwijscommissie en het CvB zijn 4 keer bijeengekomen. De focus van de gesprekken ligt op het verhogen van de onderwijskwaliteit. In het bijzonder maakt de RvT zich zorgen over het ontbreken van een systematische en verifieerbare kwaliteitsborging binnen Pallas. Basisborging en het voldoen aan de vereiste opbrengsten is niet op alle scholen op orde. RvT en bestuur zijn in gesprek om vanuit de eigen rollen te voldoen aan de eisen die de inspectie stelt aan de kwaliteitsborging. Concreet betekent dit dat de commissie en het bestuur in 2024 over de volgende onderwerpen hebben gesproken (Deze gesprekken worden in 2025 met een hogere frequentie gecontinueerd):

- verkrijgen van een gezamenlijk beeld van het gevoerde onderwijsbeleid en de kwaliteitszorg naar aanleiding van de aanstelling van twee nieuwe ad interim bestuurders en het inspectieonderzoek naar bestuur en scholen:
- doorvertalen van strategisch beleidsplan 'We hijsen de zeilen' in onderwijsvisie, ambities en doelen
- voorbereiden van inspectiebezoek onderwijs n.a.v. vierjaarlijks onderzoek naar bestuur en scholen
- ontwikkelen en monitoren plan van aanpak n.a.v. de herstelopdrachten vanuit onderwijsinspectie.
- bespreken van toetsresultaten en opbrengstenmonitor van de Pallas-scholen
- bespreken rollen en verantwoordelijkheden van het bestuur, de onderwijscommissie en de RvT in relatie tot het onderwijsbeleid en de kwaliteitszorg
- agenda en vergaderfrequentie van de onderwijscommissie
- extra ondersteuning van het bestuur en scholen op het gebied van onderwijsbeleid in de vorm van een beleidsadviseur onderwijskwaliteit en vanuit de RvT.

Klachten

De RvT heeft kennisgenomen van het feit dat in 2024 enkele klachten zijn ingediend bij het CvB en/of de vertrouwenspersonen en naar behoren zijn afgehandeld. Daar waar de klachten geuit werden bij de bestuurder is de voorzitter van de RvT adequaat geïnformeerd.

Overleg voorzitter RvT en bestuur

Dit overleg vindt plaats ter voorbereiding van iedere vergadering van de RvT. Dit overleg is ook een moment dat het bestuur de voorzitter van de RvT informeert over gebeurtenissen en ontwikkelingen binnen en buiten de stichting en/of de individuele scholen. Daarnaast hebben voorzitter en bestuur regelmatig contact over relevante ontwikkelingen en gebeurtenissen in de organisatie. Dit gebeurt mondeling, telefonisch of via Teams.

Scholing

Leden van de raad hebben scholingsbijeenkomsten en symposia bezocht van o.a. de VTOI. Ook zijn interne scholingsbijeenkomsten Pallas (BVO) bijgewoond. Tijdens de gezamenlijke studiedag van de raad in januari 2024 is onder externe begeleiding met de bestuurder gewerkt aan scenario's rond het thema "bestuurbaar Pallas".

Tot slot

De leden van de RvT zijn voldoende ervaren en deskundig voor hun toezichthoudende werk. De wisselingen in de samenstelling van de RvT hebben geleid tot een nieuwe dynamiek in het team als geheel en in de samenwerking met de commissies. De samenwerking, rolverdeling, scholing en zelfevaluatie versterkt een vruchtbare afstemming binnen de RvT gericht op continuïteit in de stichting. In 2024 is de goede werkrelatie met de nieuwe bestuurders vanuit respect voor ieders positie opnieuw gerealiseerd.

Opgesteld maart 2025.

Namens de Raad: T. Douma, voorzitter Raad van Toezicht

Bijlage 2 Jaarverslag 2024 GMR Stichting Pallas

Voorwoord door Zyxcban Wolfs, voorzitter GMR

In tijden van woelige baren is het de kunst om als gremium voor medezeggenschap een baken van rust en vertrouwen te zijn voor hen die aan het roer staan van het Pallas-schip. In 2024 keerde de wal het schip (om een verdrietige reden moesten we afscheid nemen van onze bestuurder) en dat betekende voor de GMR mededogen tonen voor de nieuwe bemanning toen het Pallas-schip wat averij opliep (tegenvallend resultaat onderzoek Inspectie van het Onderwijs), doch tegelijkertijd aandringen op het keren van het tij (dalende tendens in leeropbrengsten ombuigen en tevredenheid verhogen). Daarbij hoort soms ook schoon schip maken (op bestuurs- en schoolniveau voldoen aan de waarderingskaders van de Inspectie van het Onderwijs) door het verleden over boord te gooien (afscheid nemen van dogma's die ontwikkeling remmen). Mensen die naar het verleden blijven kijken, missen immers de toekomst. In het navolgende leest u over onze missie, de wijze waarop de GMR is georganiseerd, wie de GMR bemensen en wat we in 2024 hebben gedaan.

Missie GMR

De GMR zet zich in voor het bewaken van de balans tussen leefwereld en systeemwereld. Daarbij streven we naar totstandkoming van beleid, procedures en hiërarchische verhoudingen binnen Stichting Pallas die aansluiten op de doelstellingen van Rudolf Steiners sociale driegeleding.

Beleid, procedures en hiërarchische verhoudingen moeten daarom de volgende toets doorstaan:

Dienend zijn aan de mens met nadrukkelijke ruimte voor ontwikkeling van kennis en vaardigheden, met als hoger doel het bewerkstelligen van een zelfstandig geestesleven. De rechten beschermen en plichten handhaven van alle bij ons onderwijs betrokken actoren, waarbij enkel algemeen menselijke belangen relevant zouden moeten zijn in de uitwerking ervan. Een rechtvaardige verdeling van welvaart en kapitaal nastreven, met nadrukkelijke aandacht voor economische solidariteit binnen onze gemeenschap.

Organisatie GMR

De GMR bestond uit acht leden. Samenstelling van de GMR in 2024:

Leden personeelsgeleding:	Leden oudergeleding:
Zyxcban Wolfs Bernard Lievegoed School in Maastricht	Jurn Glazenburg (vanaf april 2024) Bernard Lievegoed School in Maastricht
Miranda Jansen Vrije School Brabant in Eindhoven	Sanne van Geloven Tiliander in Tilburg
Marika Wienia	Ronnie van de Braak (tot oktober 2024)

Meander in Nijmegen	't Kleurenbos in Oss
Rian van Dijk (tot oktober 2024) De Zevenster Uden	Nadine Declercq Vrije School Brabant in Eindhoven

Eind 2024 zijn er een tweetal vacatures ontstaan binnen de GMR: een vacature binnen de personeelsgeleding en een vacature binnen de oudergeleding.

Pallas is per einde van 2023 verdeeld in vier clusters van scholen. Elk cluster van scholen kiest een lid voor de oudergeleding en een lid voor de personeelsgeleding van de GMR. Zij vertegenwoordigen de MR's in het cluster.

Cluster zuid

(Bernard Lievegoedschool in Maastricht, Helianthus in Heerlen, Christophorus in Roermond, Talander in Sittard). Dit cluster wordt vertegenwoordigd door Jurn en Zyxcban.

Cluster west

(De Strijene in Oosterhout, Tiliander in Tilburg, Johannesschool in Tiel, De Zilverlinde in Roosendaal, De Driestroom in 's-Hertogenbosch)

Dit cluster wordt vertegenwoordigd door Miranda en Sanne.

Cluster noord

(Meander in Nijmegen, De Zwaneridder in Wageningen, De Vuurvogel in Ede, 't Kleurenbos in Oss)

Dit cluster wordt vertegenwoordigd door Marike en Ronnie.

Cluster oost

(Vrije School Peelland in Helmond, De Zevenster in Uden, Rudolf Steiner Educare in Venlo, Waldorf Wertha in Weert, Vrije School Brabant in Eindhoven).

Dit cluster wordt vertegenwoordigd door Nadine en Rian.

De voorzitter van de GMR is Zyxcban Wolfs. De GMR werd tot november 2024 ambtelijk ondersteund door Constance Pijnenburg. Vanaf december is Sandra Pennings betrokken als ambtelijk secretaris.

Het bevoegd gezag is de overlegpartner van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR). Het bevoegd gezag is het college van bestuur van Pallas. Voor de MR van scholen uit een cluster treedt in principe de schoolleider op als gesprekspartner namens het bevoegd gezag. Voor de GMR is bestuurder Wanda Kasbergen de overlegpartner (tot en met februari 2024). Vanaf maart 2024 zijn Huub van den Boom en Wim den Blanken de overlegpartners (bestuurders a.i.).

GMR-vergaderingen

De GMR had in 2024 vijf gezamenlijke vergaderingen en twee ontmoetingen met de Raad van Toezicht (RvT), één ontmoeting met de bedrijfsarts en één ontmoeting met de vertrouwenspersonen.

Tijdens de GMR-vergaderingen zijn vele onderwerpen aan de orde gekomen zoals:

- Kaderbrief 2025 en meerjarenbegroting 2025-2029
- Bestuurbaar Pallas
- Zorgen over de gemiddelde onderwijsresultaten en de kwaliteit van het onderwijs
- Medezeggenschap op de scholen
- Jaarverslag van de vertrouwenspersonen

De GMR heeft tot en met oktober na iedere GMR-vergadering een nieuwsbrief uitgebracht voor alle MR-leden en schoolleiders, waarin de besproken onderwerpen werden toegelicht. Vanaf december 2024 wordt het verslag van de vergadering met alle MR's gedeeld, zodra dit verslag is vastgesteld door de GMR-leden.

Op 13 november 2024 nam een afvaardiging van de GMR deel aan de bijeenkomst van Raad van Toezicht, Pallas Schoolleiders Overleg (PSO), GMR, College van Bestuur (CvB) en staf om elkaar te ontmoeten en een drietal 'overkoepelende' onderwerpen te bespreken: effecten van leraren- en schoolleiderstekorten voor Pallas, kwaliteit van onderwijs binnen Pallas-scholen en de bestuurlijke inrichting van Pallas voor de toekomst.

Scholing

Op 18 maart heeft de GMR een workshop over de Wet Medezeggenschap op Scholen (WMS) gevolgd. Het was een hele nuttige en interessante workshop om de nieuwe leden onder te dompelen in de complexe materie voor medezeggenschap.

Bijeenkomst voor MR-leden

In november zijn alle MR's per cluster bij elkaar gekomen en in gesprek gegaan met een afvaardiging van de GMR. Wat in grote lijnen bleek is dat MR's graag verder willen professionaliseren, behoefte hebben aan samenwerking in de regio en binnen Pallas graag zouden willen terugvallen op iemand die hen procedureel en inhoudelijk kan helpen met vraagstukken. De aanwezigen vonden grosso modo dat ze als gremium onvoldoende op de hoogte worden gehouden over de toekomstige ontwikkelingen binnen Pallas. Volgend jaar wordt er in het najaar weer een bijeenkomst voor de MR's georganiseerd.

Besluiten van de GMR

De GMR stemde in met:

- Privacyreglement Stichting Pallas (ingediend 7-6-2024, ingestemd 17-6-2024)

De GMR gaf een advies over:

- Toetreding van de Pallasscholen tot Onderwijsregio's (ingediend 27-9-2024, advies 15-10-2024)

De personeelsgeleding van de GMR stemde in met:

- Notitie Declareren voorgeschoten kosten (ingediend 7-10-2024, ingestemd onder bepaalde voorwaarden 15-10-2024)
- Meerjarenformatiebeleid en Bestuursformatieplan 2024-2028 (ingediend 22-2-2024, ingestemd 30-4-2024)
- Richtlijn Vergoedingsregeling (ingediend 23-10-2023, ingestemd 16-12-2025)

De GMR stemde niet in met:

- Richtlijn introductie en begeleiding startende werknemers (ingediend 22-2-2024)
- Werving en Selectieprocedure schoolleiders (ingediend 16-12-2024)
- Aannamebeleid, time-out, schorsen en verwijderen (ingediend 16-12-2024)
- Klachtenregeling (ingediend 16-12-2024)

Bijlage 3 Overzicht scholen Stichting Pallas 2024

Naam school	Locatie	Adres website
Bernard Lievegoed School	Maastricht	www.bernardlievegoedschool.com
Vrije School Helianthus	Heerlen	www.vrijeschoolhelianthus.nl
Vrijeschool Talander	Sittard	www.talander.org
Vrijeschool Christophorus	Roermond	www.vrijeschoolroermond.nl
Rudolf Steiner Educare	Venlo	www.rudolfsteinereducare.nl
Vrije School Peelland	Helmond	www.vrijeschoolpeelland.nl
De Meander	Nijmegen	www.vrijeschoolmeander.nl
De Vuurvogel	Ede	www.vsdevuurvogel.nl
De Zwaneridder	Wageningen	www.zwaneridder.nl
De Zevenster	Uden	www.zevenster-uden.nl
Johannesschool	Tiel	www.johannesschooltiel.nl
De Driestroom	's-Hertogenbosch	www.vsdedriestroom.nl
De Zilverlinde	Roosendaal	www.zilverlinde.nu
De Strijene	Oosterhout	www.destrijene.nl
Vrije School Brabant	Eindhoven	www.spildesterre.nl
Vrije School Tiliander	Tilburg	www.tiliander.nl
't Kleurenbos	Oss	www.kleurenbos.nl
Waldorf Wertha	Weert	www.vrijeschoolweert.nl
Waldorf aan de Waal	Nijmegen	www.waldorfaandewaal.nl

